

2013

BÁO CÁO NHÂN QUYỀN TẠI VIỆT NAM

NỘI DUNG

Tóm Lược	2
Tổng Quan về Việt Nam	3
I Quyền Sống, Quyền Tự Do, và An Ninh Thân Thể Bị Giới Hạn	4
II Tòa Án Chỉ Là Tay Sai của Đảng Cộng Sản Việt Nam	12
III Quyền Chính Trị của Người Dân Bị Đánh Tráo	17
IV Quyền Tự Do Phát Biểu và Tự Do Ngôn Luận Bị Bóp Nghẹt	22
V Tự Do Hành Đạo trong Một Chế Độ Chống Tôn Giáo	27
VI Ưu Thế của Kẻ Có Quyền trong Một Xã Hội Bất Bình Đẳng và Kỳ Thị	33
VII Quyền của Người Lao Động Bị Hạn Chế Tối Đa	38
VIII Những Thành Tích Tồi Tệ về Công Bằng Xã Hội và An Sinh	44
Khuyến Nghị	50
Phụ Lục I: Danh Sách Tù Nhân Lương Tâm Còn Bị Giam Giữ	52
Phụ Lục II: Danh Sách Tù Nhân Lương Tâm Bị Quản Chế	62

TÓM LƯỢC

Tình hình nhân quyền tại Việt Nam trong năm 2013 được đánh dấu với một số sự kiện đáng chú ý. Trước hết là việc Việt Nam được bầu vào Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc ngày 12 tháng 11. Mặc dù việc trúng cử không phải là điều đáng ngạc nhiên bởi vì chỉ có 4 nước ứng viên trong khu vực Châu Á tranh 4 ghế trống, nhưng đây cũng là một cơ hội để Việt Nam, qua lời của Ngoại trưởng Phạm Bình Minh, cam kết “sẽ cho thế giới biết thực tế tôn trọng và bảo đảm quyền con người trong những lãnh vực chính trị, kinh tế, xã hội, văn hóa và dân sự tại Việt Nam.”¹ Biến cố thứ hai là trước đó một tuần, vào ngày 7 tháng 11, Việt Nam đã ký tham gia Công ước Chống Tra Tấn. Nhưng biến cố được quảng bá rầm rộ hơn hết là việc đưa khái niệm quyền con người vào bản Hiến pháp được sửa đổi cũng vào tháng mười một.

Nhà nước Việt Nam đã tận dụng mọi cơ hội quảng bá các biến cố đó để chứng tỏ Việt Nam luôn tôn trọng nhân quyền như đã cam kết khi được kết nạp vào Liên Hiệp Quốc cũng như gia nhập các công ước quốc tế về nhân quyền. Tuy nhiên, thực tế tình trạng nhân quyền tại Việt Nam trong năm 2013 đã chuyển biến ngược lại: số người bị bắt giam vì không cùng chính kiến với đảng cầm quyền gia tăng, số người chết và bị thương vì bạo hành của công an không suy giảm, số nông dân mất ruộng vườn mà không được đền bù thỏa đáng càng nhiều hơn...

Bản báo cáo này được hoàn thành với sự cộng tác của nhiều người ở Việt Nam và hải ngoại có mục đích trình bày tổng quát những vi phạm nhân quyền tại Việt Nam trong năm 2013 qua các sắc thái sau:

- Quyền sống, quyền tự do, và an ninh thân thể của người dân không được tôn trọng,
- Tòa án chỉ là công cụ của đảng cầm quyền,
- Quyền chính trị của người dân bị triệt tiêu,
- Quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận bị chà đạp,
- Việc hạn chế sinh hoạt tôn giáo của người dân và đàn áp tín hữu vẫn phổ biến,
- Nhà nước tiếp tục dung dưỡng và một xã hội bất bình đẳng và kỳ thị,
- Người công nhân bị cướp mất những quyền lao động cơ bản,
- Tình trạng an sinh của người dân và công bằng xã hội vẫn chỉ là chiếc bánh vẽ.

Với bản báo cáo này, Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam không những nhằm báo động dư luận thế giới về tình hình nhân quyền tồi tệ tại Việt Nam hiện nay, mà còn yêu cầu nhà cầm quyền CSVN chấm dứt những vi phạm đã tồn tại trong nhiều năm qua đồng thời phải bồi thường xứng đáng những thiệt hại gây ra cho nhân dân và các tập thể quần chúng. MLNQVN cũng ước mong các chính phủ yêu chuộng tự do – dân chủ và các tổ chức nhân quyền quốc tế có thái độ thích đáng đối với Việt Nam vì những thành tích tệ hại về nhân quyền của họ; đặc biệt cần ngăn cản việc chính quyền Việt Nam làm hoen ố uy tín của Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc khi họ lạm dụng tư cách thành viên của Hội đồng.

---

¹Vietnam Breaking News, *VN wins place on human rights body*, <http://www.vietnambreakingnews.com/2013/11/vn-wins-place-on-human-rights-body/>

TỔNG QUAN VỀ VIỆT NAM

A. Địa lý: Nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam là một quốc gia thuộc khu vực Đông Nam Á, phía bắc giáp Trung Quốc, phía tây giáp Lào và Campuchia, phía tây nam giáp vịnh Thái Lan, phía đông và phía nam giáp Biển Đông và có hơn 4.000 hòn đảo, với diện tích đất liền là 331.689 km², và dân số 89,71 triệu người (tính đến tháng 12/2013).

B. Lịch sử: Theo Hiệp định Genève 1954 chấm dứt chế độ thực dân Pháp, Việt Nam bị chia làm hai: Phía nam vĩ tuyến 17 thuộc Quốc Gia Việt Nam, phía bắc vĩ tuyến 17 thuộc Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa. Ngay sau Hiệp định Genève 1954, Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa dưới sự thống trị của Đảng Cộng Sản VN đã phát động chiến tranh xâm chiếm Miền Nam. Tháng 4 năm 1975, Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa đã chiến thắng cuộc chiến xâm lược Miền Nam và thiết lập Nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam.

C. Chính trị: Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam là một chế độ độc đảng. Theo Hiến pháp được tu chính năm 2013, “Đảng Cộng sản Việt Nam [...] là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội” (Điều 4.1). Chính quyền được chia thành ba ngành: Quốc hội, Chính Phủ, và Tòa án Nhân dân; tuy nhiên, trên thực tế cả ba ngành đều chịu sự thống trị của Đảng Cộng Sản Việt Nam. Quốc hội và Hội đồng Nhân dân các cấp đều được bầu qua phổ thông đầu phiếu; tuy nhiên các ứng viên đều được sàng lọc bởi Đảng Cộng sản. Các tổ chức chính trị ngoài Đảng Cộng sản đều bị cấm.

D. Kinh tế: Sau Chính sách Đổi Mới vào thập niên 80, với số vốn viện trợ và đầu tư từ nước ngoài, hoạt động kinh tế Việt Nam đã có nhiều thay đổi. Nhiều cơ sở sản xuất và thương mại nhà nước cũng như tư được thiết lập. Tổng sản lượng quốc gia gia tăng đáng kể, thu nhập bình quân của người dân lên đến 1,960 Mỹ kim vào năm 2013, theo báo cáo của chính phủ. Tuy nhiên sự cách biệt giàu – nghèo càng ngày càng lớn. Việt Nam là nước đứng thứ 2 trong số các nước khu vực Đông Nam Á có số người siêu giàu tăng mạnh trong năm 2013 trong lúc 70% dân số vật lộn với miếng cơm hàng ngày và trên 42% trẻ em dưới 5 tuổi bị suy dinh dưỡng.¹

E. Xã hội: Việt Nam có 54 sắc dân, trong đó người Kinh chiếm 87%. Ngôn ngữ chính là tiếng Việt. Tuyệt đại đa số người dân có niềm tin tôn giáo,² nhiều nhất là thờ cúng tổ tiên, đạo Phật, đạo Thiên Chúa, Đạo Hồi, Đạo Bà Hai, và một số tôn giáo mang màu sắc địa phương như Phật Giáo Hòa Hảo và Cao Đài Giáo... Một số nhỏ mà hầu hết là đảng viên Đảng Cộng sản tự cho mình là vô thần. Mặc dù tỷ lệ dân số đô thị tăng trưởng trong thập niên vừa qua, xã hội Việt Nam vẫn mang tính chất nông nghiệp với gần 70% dân cư ở nông thôn. Dân chúng sống ở thôn quê, đặc biệt là những vùng hẻo lánh chịu thiệt thòi nhiều mặt như thu nhập, giáo dục, và y tế...

¹ TuoiTreNews, *3.2 mln Vietnamese children suffer from malnutrition*, <http://tuoitrenews.vn/society/13954/32-mln-vietnamese-children-suffer-from-malnutrition>

² Embassy of Vietnam in the US, *Về vấn đề tôn giáo ở Việt Nam*, <http://viet.vietnamembassy.us/tintuc/story.php?d=20050803170205>

I. QUYỀN SỐNG, QUYỀN TỰ DO, VÀ AN NINH THÂN THỂ BỊ GIỚI HẠN

1. Án Tử Hình

Bộ luật Hình sự Việt Nam năm 1999, tuy được sửa đổi lần sau cùng vào năm 2010 nhưng vẫn duy trì án tử hình. Có đến 22 điều luật quy định tội danh có thể dẫn đến án tử hình. Các tội danh này không những bao gồm các tội đại hình như sát nhân hoặc phản quốc, mà còn bao gồm những tội thuộc lãnh vực kinh tế như lừa đảo chiếm đoạt tài sản, buôn lậu, tội làm, tàng trữ, vận chuyển, lưu hành tiền giả, ngân phiếu giả, công trái giả, tham ô tài sản; và đặc biệt là những tội danh chính trị mơ hồ như “Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” (Điều 79). Tính cách mơ hồ của điều luật 79 này cho phép chính quyền giải thích những phát biểu hoặc những hành vi chính trị bất bạo động là những “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” và có thể bị xử án tử hình.

*Thi hài người bị tử hình đầu tiên bằng thuốc độc được chuyển giao cho thân nhân sau khi bị xử tại Hà Nội ngày 6-8-2013
Hình VTC News*

Trong năm 2013 không có một ai bị kết án tử hình về tội danh của điều 79; tuy nhiên điều luật này được Nhà nước thường xuyên khai thác như là một biện pháp răn đe những ai dám thách thức quyền lãnh đạo độc tôn của Đảng Cộng Sản VN. Phần lớn các án tử hình trong năm 2013 nhằm vào các tội buôn bán ma túy và sát nhân. Có 4 án tử hình được dư luận chú ý thuộc lãnh vực kinh tế nhằm vào 4 viên chức nhà nước bị thất sủng.¹

Trong những năm trước, thống kê về án tử hình tại Việt Nam luôn được coi là “bí mật quốc gia”; tuy nhiên trong năm 2013, qua tiết lộ của Bộ trưởng Bộ Tư pháp Hà Hùng Cường, thì tính đến hết ngày 30-9-2013, còn 684 người bị kết án tử hình chưa bị thi hành án, tăng 174 người so với tháng 9-2012.²

Ngày 20 tháng 1 năm 2014, Tòa án Nhân dân tỉnh Quảng Ninh đã tuyên án tử hình 30 người vì tội buôn ma túy. Đây là số án tử hình nhiều nhất trong một phiên tòa trong lịch sử tư pháp Việt Nam. Vào tháng hai năm 2014, ba tổ chức nhân quyền quốc tế là Harm Reduction International, Reprieve và Liên minh Thế giới chống Án tử đã yêu cầu LHQ ngưng trợ giúp VN trong công tác bài trừ ma túy vì VN đã lạm dụng án tử hình.

Kể từ tháng 9-2011, chính phủ đã quy định ngưng thi hành án tử hình bằng cách xử bắn trong lúc chờ đợi thiết lập những cơ sở thi hành án tử hình bằng cách chích thuốc độc. Các quốc gia Tây phương đã không đồng ý bán thuốc độc cho Việt Nam, vì thế mãi cho đến tháng 8 năm 2013 VN mới thi hành án tử hình đầu tiên bằng thuốc độc do VN sản xuất. Trong khoảng thời gian từ tháng 8 đến tháng 12 năm 2013 đã có 9

tử tội bị xử tử bằng cách chích thuốc độc. Số tử tội đã bị bác đơn ân xá và đang chờ bị thi hành án tiếp theo là 167 người.³

Vấn đề đáng quan ngại không những hệ tại ở việc duy trì và gia tăng số lượng án tử hình, nhưng còn hệ tại ở những khiếm khuyết của quá trình thủ tục tố tụng hình sự đưa đến việc kết án tử hình mà Bản Báo Cáo này sẽ đề cập đến trong phần Tư Pháp.

2. Giam Giữ Tùy Tiện

Trong năm 2013 Ủy Ban Điều Tra của Liên Hiệp Quốc về Giam Giữ Tùy Tiện (UNWGAD) đã ba lần đưa quyết định quy trách chính quyền VN vi phạm các điều khoản trong Tuyên ngôn Quốc tế Nhân Quyền và Công ước Quốc tế về Quyền Dân sự và Chính trị khi giam giữ tùy tiện những công dân của họ.

Quyết định thứ nhất ngày 12-2-2013 liên hệ đến việc nhà cầm quyền Việt Nam bắt giữ 3 người hoạt động cho Công đoàn là Nguyễn Hoàng Quốc Hùng, Đỗ Thị Minh Hạnh và Đoàn Huy Chương.

Quyết định thứ hai ngày 28-11-2013 liên hệ đến 16 nhà hoạt động xã hội và chính trị trẻ tuổi bị bắt giam và tuyên án tù trong năm 2012 và 2013; đó là các ông Đặng Xuân Diệu, ông Hồ Đức Hòa, ông Nguyễn Văn Oai, ông Chu Mạnh Sơn, ông Đậu Văn Dương, ông Trần Hữu Đức, ông Lê Văn Sơn, ông Nông Hùng Anh, ông Nguyễn Văn Duyệt, ông Nguyễn Xuân Ánh, ông Hồ Văn Oanh, ông Thái Văn Dung, ông Trần Minh Nhật, bà Tạ Phong Tần, ông Trần Vũ Anh Bình, và ông Nguyễn Đình Cương.

Quyết định thứ ba ngày 2-12-2013 liên hệ đến việc giam giữ LS Lê Quốc Quân, một người hoạt động nhân quyền bị vu oan tội trốn thuế.

Đây chỉ là một số trong nhiều trường hợp liên hệ đến những người hoạt động nhân quyền và chính trị bị bắt giữ một cách tùy tiện tại Việt

*Ông Hoàng Văn Ngai tử vong trong lúc bị công an giam giữ trên Cao Nguyên Việt Nam ngày 17-3-2013.
Hình Morning Star News*

Nam trong năm 2013 [Xem phần phụ lục về danh sách tù nhân lương tâm]. Việc giam giữ tùy tiện còn nhằm vào nhiều thành phần dân chúng khác, và được áp dụng qua nhiều hình thức khác nhau như lệnh tạm giam, các trung tâm “phục hồi nhân phẩm”, “trung tâm cai nghiện” v.v...

Theo quy định của Bộ luật Tố tụng Hình sự hiện hành thì thời gian tạm giam đối với nghi can có thể kéo dài 4 tháng; tuy nhiên cơ quan điều tra, Viện Kiểm Sát, và Tòa án đều có quyền gia hạn tạm giam đến 3 lần. Trên thực tế có rất nhiều vụ nghi can bị giam giữ vô thời hạn mà không hề có phán quyết của tòa án.⁴

Các trung tâm cai nghiện và các trại phục hồi nhân phẩm là những hình thức giam cầm không xét xử và không có sự kiểm soát của tòa án. Các nạn nhân bị buộc làm những công việc nặng nhọc, bị hành hạ, và nhiều trường hợp bị cưỡng bức phục vụ tình dục cho các quân giáo.⁵

3. Bạo Hành của Công An

Việt Nam đã tham gia Công ước Liên Hiệp Quốc chống Tra tấn ngày 7-11-2013; tuy nhiên việc dùng bạo lực để ép cung trong thời gian điều tra tội phạm, trấn áp những cá nhân hay tổ chức không cùng chính kiến với ĐCSVN, và ngay cả để kiếm tiền hối lộ vẫn không giảm bớt

so với những năm trước.

Tình trạng si nhục và đả thương người dân nơi công cộng hay bắt người vào đồn công an, dùng nhục hình tra tấn đôi khi đến chết mà người có trách nhiệm không bị một chế tài thực sự của luật pháp vẫn tiếp tục gia tăng. Điều đáng chú ý là hầu hết các trường hợp tử vong khi bị công an giam giữ thường chỉ liên hệ đến các lỗi phạm không đáng kể, như xích mích giữa hàng xóm, trộm cắp vặt, v.v. Hầu hết các trường hợp tử vong khi bị tạm giữ tại đồn công an đều được cho là do tự tử, trong lúc gia đình các nạn nhân đều ghi nhận nhiều dấu vết bị hành hạ và tra tấn còn lại trên thi thể nạn nhân. Trong Năm 2013, ít nhất có đến 13 trường hợp chết do bạo hành của công an và các lực lượng an ninh khác được tiết lộ qua mạng truyền thông như sau:

- **Ông Trần Văn Tân**, 53 tuổi, trú ở xã Kim Xuyên, Kim Thành, Hải Dương bị công an bắt giam vì nghi ăn trộm một tấm tôn của công ty xi măng Thành Công vào ngày **2-1-2013**. Ngày hôm sau gia đình được tin ông Tân thất cổ tự tử trong đồn công an. Gia đình cho biết không hề có dấu hiệu nào trên cơ thể chứng tỏ ông Tân tự tử.⁶
- **Ông Nguyễn Văn Ái**, 42 tuổi, trú tại thị xã Thái Hòa, tỉnh Nghệ An bị một nhóm công an hành hung ngày **16-1-2013**. Ông qua đời 2 ngày sau đó ở bệnh viện vì vết thương quá nặng.⁷
- **Ông Hoàng Văn Ngại**, 39 tuổi, một chức sắc Hội Thánh Tin Lành người H'Mong cư ngụ tại xã Quảng Thành, thị xã Gia Nghĩa tỉnh Dak Nong bị bắt giam cùng với một số người khác vì bị cáo buộc phá rừng vào ngày 14-3-2013. Ngày **17-3-2013**, trong lúc điều tra công an đã đánh đập ông Ngại đến chết.⁸
- **Ông Nguyễn Văn Quệ**, 47 tuổi, ở tại đội 10, xã Chính Mỹ, Thủy Nguyên, Hải Phòng bị công an bắt trong một cuộc bố ráp đánh bạc ngày **7-4-2013**. Ông Quệ bị chết khi tay còn bị còng. Công an nói ông Quệ chết vì trụ tim; tuy nhiên gia đình cho rằng bạo hành công an đã dẫn đến tử vong.⁹

- **Ông Trần Văn Hiền**, 42 tuổi, ngụ phường Bình Hưng Hòa B, quận Bình Tân, TP. Hồ Chí Minh, bị cảnh sát giao thông chặn phạt ngày **9-4-2013**. Sau đó vì có lời qua tiếng lại với cảnh sát giao thông, ông bị hai người công sự với cảnh sát đánh đến tử vong.¹⁰
- **Ông Nguyễn Huy Đức**, 20 tuổi, trú ở Trường Lộc, Can Lộc, Hà Tĩnh cùng một số người tham gia đánh bạc bị công an phát giác ngày **11-4-2013**. Theo lời công an, ông Đức tử vong vì té khi chạy trốn, nhưng gia đình nạn nhân cho rằng công an đã đánh chết nạn nhân.¹¹
- **Ông Nguyễn Văn Đức**, 32 tuổi, ngụ xóm 3, P.5, TP Vĩnh Long, bị công an TP Vĩnh Long bắt tạm giam ngày **28-5-2013** vì bị nghi có liên quan đến một vụ cướp giật tài sản. Ngày hôm sau công an báo tin Ông Đức đã chết vì bị té trong quá trình làm việc. Khám nghiệm cho thấy Ông Đức tử vong do chấn thương sọ não.¹²
- **Ông Cao Văn Tuyên**, 19 tuổi, trú ở thôn Suối Lách, xã Khanh Trung- Khánh Vĩnh, tỉnh Khánh Hòa, bị Công an xã Khánh Trung mời làm việc ngày **5-7-2013** vì đang nuôi một con heo con bị lạc mà ông bắt được trước đó chừng một tháng. Anh đến trình diện trễ và bị công an dùng gậy đánh đến tử vong.¹³
- **Ông Vũ Đức Hiếu**, 29 tuổi, trú tại thôn Hậu Bông, xã Quang Minh, huyện Gia Lộc, tỉnh Hải Dương, bị 3 nhân viên cán bộ Trung tâm Chữa bệnh giáo dục lao động xã hội tỉnh Hải Dương dùng gậy đánh chết vào ngày ngày **16-9-2013** trong lúc theo chương trình cai nghiện tại trại. Ông Hiếu bị cho là lười lao động, phạm nội quy của trại. Kết quả khám nghiệm cho thấy nạn nhân chết do bị giết, ngoài những vết bầm tím trên người, nạn nhân còn bị gãy năm xương sườn và một số chấn thương khác.¹⁴
- **Cô Trần Thị Hải Yến**, 31 tuổi, ở xã An Cư, huyện Tuy An, tỉnh Phú Yên bị TAND huyện Tuy An phạt 30 tháng tù về tội “cố ý gây thương tích”. Vì bị oan nên cô Yến đã kháng án. Tòa phúc thẩm tỉnh Phú Yên ngày

1-7 tuyên hủy án sơ thẩm, giao cho VKSND huyện Tuy An điều tra lại. Trong quá trình tiếp tục bị tạm giam tại trại tạm giam Công an huyện Tuy An, ngày **7-10-2013**, cô Yến tử vong và bị kết luận là “thất cổ tự tử”, trong lúc biên bản khám nghiệm tử thi ghi nhận có nhiều vết thương, đặc biệt là máu ở cửa mình.¹⁵

- **Ông Y Két Bdap**, 36 tuổi, ở buôn Ea Kmar, xã Ea Bhók, huyện Cư Kuin, Đắk Lắk bị công an xã Ea Bhók đánh chết ngày **27-11-2013** trong quá trình điều tra về việc nghi trộm bò mà đương sự cho là nghi oan. Ngày 9-12-2013, công an Tỉnh Đắk Lắk đã khởi tố, bắt tạm giam 4 tháng đối với công an Trương Trung Hiếu và Y Phiên Adrong về tội giết người.¹⁶
- **Ông Đỗ Duy Việt**, 47 tuổi, cư ngụ tại xã Luận Thành, huyện Thường Xuân, tỉnh Thanh Hóa bị công an bắt ngày 21-12-2013 để điều tra về lời tố cáo xâm phạm tình dục. Ngày **24-12-2013**, công an thông báo ông Việt treo cổ tự vận. Gia đình không đồng ý với lý do tử vong do công an đưa ra vì trên cổ nạn nhân không có vết tích của việc thắt cổ.¹⁷
- **Em Tu Ngọc Thạch**, 14 tuổi, học sinh lớp 9 trường THPT Lương Thế Vinh, Vạn Ninh, tỉnh Khánh Hòa bị công an xã Vạn Lương bắt ngày **28-12-2013** vì tham gia đánh lộn với một nhóm trẻ. Ngày hôm sau em Thạch được gia đình bảo lãnh về, nhưng qua đến ngày 30 em bị ngất, gia đình đem vào bệnh viện cấp cứu nhưng em đã tử vong ngày sau đó. Giấy báo tử của bệnh viện ghi rõ nạn nhân chết do nút sọ.¹⁸

4. Nạn Buôn Người

Báo cáo về thực trạng “nô lệ thời đại mới” toàn cầu của tổ chức Walk Free Foundation được công bố hồi tháng 10 năm 2013 xếp Việt Nam vào vị trí thứ 15 trên tổng số 160 quốc gia trong bảng xếp hạng về số lượng người phải sống trong cảnh nô lệ, với khoảng 248 ngàn người.¹⁹

Quảng cáo cô dâu Việt Nam trên đường phố Đài Loan giá 180 nghìn Đài kim (khoảng 6 nghìn Mỹ kim).
Hình XINHUANET.com

Thật sự nếu hiểu “nô lệ thời đại mới” là nô lệ và những hình thái sinh hoạt như nô lệ (slavery, slavery-like practices) thì số lượng người chịu lao động cưỡng bách trong các trại cai nghiện, các trung tâm cải huấn, và nhà tù khổ sai cũng đã vượt quá con số trên. Trong phần tiếp đây của Bản báo cáo, nạn buôn người được hiểu như là một phần của “nô lệ thời đại mới” tại Việt Nam.

Nạn buôn người hiện nay tại VN xuất hiện dưới ba loại đối tượng nạn nhân chính: phụ nữ và trẻ em bị đưa đi làm “nô lệ tình dục” ở trong nước cũng như ở các nước láng giềng, các cô gái “đi làm cô dâu ở nước ngoài”, và công nhân được xuất khẩu làm việc ở nước ngoài.

4.1. Phụ Nữ Và Trẻ Em Bị Lừa Gạt Làm Nô Lệ Tình Dục

Buôn bán phụ nữ để sử dụng vào các hoạt động mại dâm là hình thức buôn người phổ biến ở nội địa cũng như xuyên quốc gia. Theo thống kê của chính quyền VN, trong năm 2013, cả nước phát hiện 507 vụ mua bán người qua biên giới, với 679 đối tượng và 982 nạn nhân, cả số người và số vụ việc đều tăng so với năm 2012.²⁰ Thứ trưởng Bộ LĐ-TB&XH Nguyễn Trọng Đạm vừa cho biết, cả nước có gần 100 nghìn người là nạn nhân của nạn mua bán phụ nữ, trẻ em.²¹ Cũng cần lưu ý rằng những số liệu thống kê trên đây chỉ phản ánh một phần nhỏ những vụ buôn bán người trong thực tế. Nhiều trường

hợp không được khai báo hoặc cơ quan công lực không khám phá được, và nhất là không được coi là buôn người, mặc dù thực chất là buôn người.

Cũng như những năm trước, trong năm 2013 hướng phát triển của nạn buôn bán phụ nữ và trẻ em vẫn có chiều hướng tăng mạnh về biên giới phía Bắc với khoảng 70% trên tổng số bị đưa qua Trung Quốc. Những trường hợp buôn bán người từ VN vào Anh quốc cũng được dư luận đặc biệt quan tâm trong năm 2013. Theo những điều tra của tờ Sunday Times,²² hàng năm có đến hàng ngàn nạn nhân, người lớn và trẻ em VN bị bán vào Anh để bị cưỡng bức lao động trong những lãnh vực bất hợp pháp và nô lệ tình dục.

Nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn trẻ em và cô gái trẻ bị lừa gạt làm gái mại dâm trong nước cũng như ngoài nước là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của tư bản đồ. Tệ nạn buôn bán người phát triển mạnh từ ngày VN mở cửa thị trường kinh doanh theo lối chụp giựt, tạo điều kiện dễ dàng cho nạn tham nhũng trong hàng ngũ cán bộ nhà nước và bọn bất lương chạy theo những lối làm ăn bất chính. Việc đô thị hóa không có kế hoạch, việc cướp đất của nông dân, và sự bất lực không tạo được công ăn việc làm của Nhà nước đã tạo nên những khó khăn về mặt kinh tế và xã hội cho rất nhiều gia đình bị lôi cuốn vào việc tìm kiếm miếng ăn ở thành thị hay nước ngoài. Tháng 11 năm 2013, Hội đồng Nhân quyền Lào và Trung Tâm Phân tích Chính sách công cộng đã lên tiếng lo ngại về sự dính líu của các viên chức chính quyền Việt Nam và Lào đối với nạn buôn người ở Việt Nam, Lào và Đông Nam Á.²³

4.2. Nạn Môi Giới “Cô Dâu” Cho Đoàn Ông Ở Nước Ngoài

Trong năm 2013 số lượng cô dâu đăng ký kết hôn với người nước ngoài là 12.580 trường hợp, tăng 3% so với năm 2012.²⁴ Ở đây cũng cần lưu ý đến tính chính xác của các con số thống kê bởi chính quyền VN. Theo Thanh Tra Chính Phủ, thống kê những tháng đầu năm 2013 của 13 trong số 15 đơn vị hành chính thuộc tỉnh

Kiên Giang cho thấy có hơn 1.000 phụ nữ kết hôn với người nước ngoài, nhưng tỷ lệ đăng ký kết hôn đúng theo quy định của pháp luật chỉ khoảng 17%.²⁵

Cũng như đối với tình cảnh các cô gái trẻ bị lừa gạt và bán làm gái mại dâm, nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn “cô dâu” cho đàn ông nước ngoài là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của Nhà nước VN. Các cô gái trẻ phần đông xuất thân từ thôn quê nghèo được những văn phòng môi giới dụ dỗ “làm hôn thú” với người đàn ông nào đó từ Đài Loan, Đại Hàn hay Trung Quốc và đi theo chồng ra nước ngoài, không cần phải quen biết và yêu thương. Đa số các cuộc “hôn nhân” vội vàng này đều thông qua các tổ chức môi giới trục lợi. Theo kết quả nghiên cứu của Viện khoa học Lao động - Xã hội thì chỉ có 7% các cuộc hôn nhân với người nước ngoài phát xuất bởi tình yêu.²⁶

Việc sử dụng các trang mạng Internet, báo giấy, và các tour du lịch “mua vợ Việt” bắt đầu xuất hiện từ năm 2009 đã phát triển mạnh trong năm 2013 tại Trung Quốc. Ngoài những quảng cáo như “Cô dâu VN 5.000 dollars, bảo đảm còn trinh, giao hàng trong vòng 90 ngày, nếu bỏ trốn trong vòng 1 năm sẽ được thay thế một cô khác miễn phí,”²⁷ có trang mạng còn tổ chức bốc thăm trúng thưởng là một chuyến du lịch kiếm vợ Việt miễn phí.²⁸ Bản chất buôn bán người của các dịch vụ môi giới hôn nhân này được bộc lộ rõ ràng khi điều tra cho thấy khá nhiều đàn ông Trung Quốc tìm đến các trang mạng này và qua VN để tuyển chọn các cô dâu Việt không phải cho mình, mà để “sang tay” cho người khác để hưởng huê hồng.²⁹

Năm 2013 Chính phủ VN đã ban hành Nghị định số 110/2013/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hôn nhân và gia đình, theo đó hình phạt hành chính cao nhất đối với hành vi môi giới kết hôn trái pháp luật như thực hiện kết hôn giả nhằm mục đích xuất cảnh, lợi dụng việc đăng ký kết hôn nhằm mục đích trục lợi, xâm phạm tình dục, bóc lột sức lao động là phạt tiền từ 20 triệu đến 30 triệu đồng (tương đương 940 – 1410 US\$). Dù vậy, trong thực tế việc phát hiện và xử phạt hành chính rất

hiếm hoi, và hầu như không có việc quy trách hình sự trước tòa án đối với tội phạm này, nghĩa là Nhà nước vẫn không công nhận đây là những hành vi buôn người.

4. 3. Nạn Bóc Lột Người Công Nhân Xuất Khẩu

Đi lao động tay chân ở xứ lạ không bao giờ là một ước mơ của người Việt, đặc biệt là những người nông dân vốn gắn bó với gia đình và làng mạc. Tuy nhiên, khi Nhà nước không đủ khả năng cung ứng việc làm và ruộng đồng bị tịch thu thì rời bỏ quê hương và gia đình đi khắp thực phương xa là một lựa chọn chẳng đáng đùng. Nhà nước, trái lại rất háo hức với số kiều hối do xuất khẩu lao động mang lại, không những khuyến khích mà còn làm ngơ trước những hành vi phi pháp của các công ty môi giới.

Theo Cục Quản Lý Lao Động Ngoài Nước, hiện có khoảng 500.000 người lao động đang

làm việc ở hơn 40 quốc gia và vùng lãnh thổ, nhiều nhất là Đài Loan, Nam Hàn, Mã Lai, Nhật Bản, và các nước Trung Đông... Cũng theo cơ quan này, trong năm 2013, có 88 nghìn lao động đi làm việc ở nước ngoài.³⁰ Những tài liệu thống kê chính thức trên đây cũng cần phải được xét lại. Sau vụ 14 công nhân VN bị chết cháy tại Nga vào tháng 9/2012, chính Chủ tịch xã có nạn nhân liên hệ đã cho biết trong xã có 600 thanh niên đi xuất khẩu lao động nhưng chỉ có 10% là đi theo con đường có đăng ký.³¹ Trong số 10 ngàn người Việt đang làm việc tại Nga chỉ có khoảng 3 ngàn là đi theo đường xuất khẩu lao động chính thức, số 7 ngàn còn lại là đi theo chiều khán du lịch và ở lại làm chui.³² Theo điều tra độc lập thì khuynh hướng xuất khẩu lao động “chui” càng ngày càng phát triển mạnh.³³

Đa số những công nhân đi ra nước ngoài làm việc là nạn nhân của các công ty môi giới bất hợp pháp câu kết với cán bộ nhà nước tham nhũng. Họ phải cầm cố nhà cửa ruộng vườn để đủ tiền đóng lệ phí cho các công ty môi giới tuyển dụng. Tuy nhiên phần đông những người muốn đi lao động tại nước ngoài đều bị các cơ quan môi giới bóc lột, bỏ rơi, và bị chủ nhân đối xử rất tàn tệ với công việc nặng nhọc vất vả, được trả lương rất thấp, và nhiều khi lại còn bị tịch thu hộ chiếu, nên phải sống như người tù bị giam hãm trong phạm vi chật hẹp do giới chủ nhân xí nghiệp kiểm soát rất ngặt nghèo. Ngoài sự trán lột của công ty môi giới và chủ xí nghiệp, người lao động chui còn phải trốn tránh chính quyền sở tại, bị lực lượng an ninh bắt, đánh, và đôi khi còn bị hãm hiếp.³⁴

Nạn bắt cóc hoặc lừa đảo thanh thiếu niên ra nước ngoài để làm lao nô trong các đồn điền và các cơ sở sản xuất ở Trung Quốc, hay bị ép vào con đường tội ác như trồng và buôn bán cần sa (ở Đông Âu, Canada, Anh...) là một khía cạnh khác của nạn buôn bán người đáng quan tâm trong những năm gần đây.

Công nhân xuất khẩu Việt Nam tụ tập trước Văn phòng Kinh tế & Văn hóa VN tại Đài Bắc để phản đối Nghị định 95 quy định những hình phạt nặng nề đối với công nhân bỏ việc.
Hình VOAtiengviet

Riêng tại Anh Quốc, theo *Báo cáo thứ hai của liên bộ về vấn đề buôn người năm 2013*, thì kể từ 2009 đến nay số lượng nạn nhân VN của nạn buôn người tại Anh chiếm hàng thứ nhì, chỉ sau người Nigeria; tuy nhiên, kể về nạn nhân vị thành niên thì người Việt đứng đầu bảng. Đa số đàn ông Việt được đưa lậu vào Anh là lao nô, đặc biệt trong các công việc phi pháp như trồng cần sa; phụ nữ thì bị ép làm nghề bán dâm.³⁵

Điều 17 của Hiến pháp nước CHXHCN VN được tu Chính năm 2013 quy định: “Công dân Việt Nam ở nước ngoài được Nhà nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam bảo hộ”; tuy nhiên, trong thực tế vì sợ mất khách hàng, vì đã ăn chia với các công ty môi giới, các nhân viên sứ quán VN vẫn không có phản ứng tích cực nào giúp các nạn nhân, mà trái lại đôi khi toa rập với bọn buôn người.³⁶ Một số tổ chức người Việt ở hải ngoại như Ủy ban Bảo vệ Người lao động VN, Văn Phòng Trợ Giúp Pháp Lý Công Nhân & Cô Dâu Việt Nam tại Đài Loan, Liên minh Bài trừ Nô lệ mới ở Á Châu (CAMSA), và One Body Village Organization đã có nhiều cố gắng để cứu vớt các nạn nhân, nhưng vẫn chưa thể có giải pháp loại trừ tận gốc rễ tệ nạn này, vì nguyên nhân chính đưa đến tình cảnh bi đát của người công nhân đi làm việc ở nước ngoài là sự câu kết và bao che của Nhà nước đối với con buôn bất chính cũng như thiếu hẳn những cơ chế kiểm soát dịch vụ này.

Điều đáng quan tâm là cho dù việc xuất cảng lao động bất hợp pháp đã gây nên nhiều hậu quả trầm trọng, Nhà nước vẫn không chịu coi đó là một hành vi buôn người. Ngay cả Luật Phòng, Chống Mua Bán Người được ban hành vào tháng 3 năm 2011 và có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 01 năm 2012 cũng chỉ dừng lại ở khái niệm tổng quát “Cưỡng bức lao động”, mà không thừa nhận việc những người bị lừa gạt ra nước ngoài và bị bóc lột là một hình thái của tệ nạn buôn người. Trong lúc đó kết quả một cuộc khảo sát 350 lao động xuất khẩu hợp pháp được công bố vào tháng 10/2012 cho thấy có đến 55 người tự nhận họ là nạn nhân của hành vi buôn bán người.³⁷

CHÚ THÍCH

- 1 Công Thông tin điện tử Chính phủ, *Từ hình 2 bị cáo trong vụ tham nhũng 531 tỷ đồng*, <http://baodientu.chinhphu.vn/An-ninh-trat-tu/Tu-hinh-2-bi-cao-trong-vu-tham-nhung-531-ty-dong/185876.vgp>
- 2 *Vụ Vinalines: Từ hình Dương Chí Dũng, Mai Văn Phúc* <http://baodientu.chinhphu.vn/An-ninh-trat-tu/Vu-Vinalines-Tu-hinh-Duong-Chi-Dung-Mai-Van-Phuc/188703.vgp>
- 3 Báo Mới, *Mới có 3 tử tù được chết bằng tiêm thuốc độc*, <http://www.baomoi.com/Moi-co-3-tu-tu-duoc-chet-bang-tiem-thuoc-doc/58/12278953.epi>
- 4 Báo Mới, *Không áp dụng xử bắn với các án tử hình*, <http://www.baomoi.com/Khong-ap-dung-xu-ban-voi-cac-an-tu-hinh/144/12531698.epi>
- 5 Người Đưa Tin, *Làm sao để không còn người bị bắt giam tùy tiện?* <http://www.nguoiduatin.vn/lam-sao-de-khong-con-nguoi-bi-bat-giam-tuy-tien-a69041.html>
- 6 VnExpress.net, *Đòn roi và nô lệ tình dục ở Trung tâm cai nghiện Bình Phước*, <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/don-roi-va-no-le-tinh-duc-o-trung-tam-cai-nghien-binh-phuoc-1961766.html>
- 7 RFA, *Người đầu tiên chết tại đồn công an năm 2013*, http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/first-victim-suicide-in-police-statiton-ka-01162013172353.html
- 8 Người Việt, *Hàng trăm người biểu tình ở Nghệ An vì công an đánh chết người*, <http://www.nguoi-viet.com/absolutenm2/templates/viewarticlesNVO.aspx?articleid=160724&zzoneid=1>
- 9 Morning Star News, *Hmong Christian Leader in Vietnam Beaten to Death in Police Custody, Sources Say*, <http://morningstarnews.org/2013/03/hmong-christian-leader-in-vietnam-beaten-to-death-in-police-custody-sources-say/>
- 10 Tiếng Chim Việt, *Cái chết bất thường và nhiều uẩn khúc của một người dân*, <http://www.tiengchimviet.com/2013/04/hai-phong-cong-anh-chet-con-bac-gia-inh.html>
- 11 Xahoi.com.vn, *Bị đánh chết sau khi cãi nhau với CSGT: Hung thủ chơi thân công an?* <http://xahoi.com.vn/an-ninh-hinh-su/tin-113/Bi-danh-chet-sau-khi-cai-nhau-voi-CSGT-Hung-thu-choi-than-cong-an-133295.html>
- 12 Dân Việt, *Một thanh niên tử vong nghi bị công an truy đuổi*, <http://danviet.vn/thoi-su/mot-thanh-nien-tu-vong-nghi-bi-cong-an-truy-duoi/133227p1c24.htm>
- 13 Tuổi Trẻ Online, *Vụ 1 người chết trong trại tạm giam: bị chân thương sọ não*, <http://tuoitre.vn/chinh-tri-xa>

- hoi/phap-luat/552191/vu-1-nguoi-chet-trong-trai-tam-giam-bi-chan-thuong-so-nao.html
- 13 Người Lao Động, *Công an xã bị tố đánh chết người*, <http://nld.com.vn/phap-luat/cong-an-xa-bi-to-danh-chet-nguoi-20130707063638902.htm>
- 14 Tiền Phong, *Khởi tố ba cán bộ đánh chết học viên cai nghiện*, <http://www.tienphong.vn/phap-luat/khoi-to-ba-can-bo-danh-chet-hoc-vien-cai-nghien-648858.tpo>
- 15 Đất Việt, *Nữ bị can chết khi tạm giam trên người nhiều vết thương?* <http://www.baodatviet.vn/phap-luat/tin-tuc-phap-luat/nu-bi-can-chet-khi-tam-giam-tren-nguoi-nhieu-vet-thuong-2365053/>
- 16 Sài Gòn Giải Phóng, *Đắc Lắc: Tạm giữ 2 công an xã nghi đánh chết người*, <http://www.sggp.org.vn/thongtincanuc/2013/12/333972/>
- 17 VnExpress, *Nghi phạm chết trong nhà tạm giữ công an huyện*, <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/nghi-pham-chet-trong-nha-tam-giu-cong-an-huyen-2928722.html>
- 18 Dân Trí, *Học sinh lớp 9 tử vong sau khi công an xã mời lên làm việc*, <http://dantri.com.vn/phap-luat/hoc-sinh-lop-9-tu-vong-sau-khi-cong-an-xa-moi-len-lam-viec-822090.htm>
- 19 Walk Free Foundation, *The Global Slavery Index 2013*, <http://www.globalslaveryindex.org/>
- 20 Báo Mới.com, *Phát hiện 507 vụ mua bán người qua biên giới*, <http://www.baomoi.com/Phat-hien-507-vu-mua-ban-nguoi-qua-bien-gioi/104/12902914.epi>
- 21 Tiền Phong, *Nạn buôn người khuấy đảo vùng cao*, <http://www.tienphong.vn/xa-hoi/nan-buon-nguoi-khuay-dao-vung-cao-664501.tpo>
- 22 Sunday Times, *Exposed: scandal of nail-bar slaves*, http://www.thesundaytimes.co.uk/sto/news/uk_news/Society/article1302165.ece
- Beaten. Raped. Starved. The Teenage 'Ghosts' Behind British Cannabis Trade*, <http://www.thesundaytimes.co.uk/sto/news/focus/article1304823.ece>
- The road to nowhere*, <http://www.thesundaytimes.co.uk/sto/Magazine/article1350723.ece>
- 23 Business Wire, *Vietnam, Laos: Officials Involved in Abduction, Trafficking, and Sex Slavery of Women, Children*, <http://www.businesswire.com/news/home/20131102005033/en/Vietnam-Laos-Officials-Involved-Abduction-Trafficking-Sex>
- 24 Báo Mới.com, *Năm 2013, hơn 900 trường hợp được nhập quốc tịch Việt Nam*, <http://www.baomoi.com/Nam-2013-hon-900-truong-hop-duoc-nhap-quoc-tich-Viet-Nam/144/12797273.epi>
- 25 Thanhtra.com.vn, *Chưa kiểm soát chặt hôn nhân có yếu tố nước ngoài*, <http://thanhtra.com.vn/chua-kiem-soat-chat-hon-nhan-co-yeu-to-nuoc-ngoai-t221c1159n65676.html>
- 26 Pháp Luật, *Chỉ 7% cuộc hôn nhân với người nước ngoài vì yêu*, <http://www.baomoi.com/Home/TinhYeu/www.phapluatvn.vn/Chi-7-cuoc-hon-nhan-voi-nguoi-nuoc-ngoai-vi-yeu/6124406.epi>
- 27 Eye Dr DeLengocky, *China is buying Vietnamese brides (Vietnam's mail-order bride)*, <http://eyedr.org/2012/05/china-is-buying-vietnamese-brides-vietnams-mail-order-bride.html>
- 28 Chinadaily.com, *Website's Vietnam bride trip 'sheer publicity stunt'*, http://www.chinadaily.com.cn/china/2013-11/11/content_17096542.htm
- 29 Báo Mới.com, *Công nghệ vỗ béo gái Việt... đời trai TQ 'lụa' của má mì online*, <http://www.baomoi.com/Cong-nghe-vo-beo-gai-Viet-doi-trai-TQ-lua-cua-mami-online/76/8813993.epi>
- 30 Nhân Dân điện tử, *88 nghìn lao động đi làm việc ở nước ngoài*, http://www.nhandan.com.vn/mobile/_mobile_xahoi/_mobile_tintucxh/item/22094802.html
- 31 Báo điện tử Công an Nghệ An, *Nổi đau thân nhân xuất khẩu chui bỏ mạng xứ người*, <http://www.congannghean.vn/NewsDetails.aspx?NewsID=22933>
- 32 BBC, *Nạn buôn người Việt vào nhà chứa ở Nga*, http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2013/04/130423_viet_russia_human_trafficking.shtml
- 33 Vietinfo, *Xuất khẩu lao động chui ở Nghệ An (1): Khát vọng đổi đời*, <http://vietinfo.eu/tin-viet-nam/xu%E1%BA%A5t-khau-lao-dong-chui-o-nghe-an-1-khat-vong-doi-doi.html>
- 34 RFA, *Malaysia truy lùng lao động bất hợp pháp*, http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/malay-drive-out-illegal-workers-09252013143401.html
- 35 The Secretary of State for the Home Department, *Second annual report of the Inter-Departmental Ministerial Group on Human Trafficking*, Oct. 2013 (pg.21), https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/251487/9794-TSO-HMG_Human_Trafficking.pdf
- 36 RFI, *Thêm một xưởng may VN ở Nga bóc lột công nhân như nô lệ*, http://www.rfi.org/vietnamese/in_depth/victori-copy-of-vina-08082012071733.html
- 37 Báo Dân Việt, *Mặt trái hoạt động xuất khẩu lao động: Khó chỉ mặt đặt tên nạn buôn người*, <http://danviet.vn/109686p1c24/kho-chi-mat-dat-ten-nan-buon-nguoi.htm>

II. TÒA ÁN CHỈ LÀ TAY SAI CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

Cũng như đối với các nhân quyền căn bản khác, quyền được đối xử bình đẳng trước pháp luật (Điều 16 Hiến pháp Việt Nam (HPVN) sửa đổi năm 2013) và được xét xử đúng luật (Điều 31 HPVN sửa đổi năm 2013) của công dân đã được quy định trong hiến pháp của VN. Tuy nhiên trong thực tế bất cứ người dân nào cũng có thể bị bắt giam, truy tố và xét xử một cách tùy tiện. Tiêu chuẩn tối hậu của nền tư pháp VN là lợi ích của đảng cầm quyền. Sự lệ thuộc của tòa án vào ĐCSVN là một hệ luận tất yếu của nhà nước “dân chủ nhân dân”, trong đó tòa án là một công cụ trọng yếu để bảo vệ chế độ. Điều đó đã được minh nhiên khẳng định trong Luật Tổ chức Tòa án Nhân dân năm 2002 “...Tòa án có nhiệm vụ bảo vệ pháp chế xã hội chủ nghĩa; bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa và quyền làm chủ của nhân dân; ...” (Điều 1)

Cho dù trong những năm gần đây nhiều tổ chức

quốc tế và các quốc gia chi viện đã khuyến cáo VN phải cải tổ luật pháp và tổ chức tòa án, việc vi phạm nhân quyền trong lãnh vực tư pháp càng ngày càng trầm trọng thêm. Trong năm 2013 việc vi phạm đó được biểu lộ qua một số nét đặc trưng sau: Hình sự hóa các sinh hoạt chính trị, vi phạm trầm trọng các thủ tục tố tụng hình sự, quyền bào chữa của luật sư bị triệt tiêu, và một hệ thống lao tù bất nhân.

1. Hình Sự Hóa Mọi Hành Vi Đi Ngược Lại Quyền Lợi Của ĐCSVN

Không lạ gì khi Nhà nước VN luôn rêu rao không có tù chính trị tại VN; bởi vì tất cả mọi biểu lộ quyền chính trị chính đáng của người dân, dù ôn hòa, cũng bị quy kết với những tội danh của Bộ luật Hình sự ban hành năm 1999, đặc biệt là điều 79 (Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân), điều 87 (Tội phá hoại chính sách đoàn kết), và điều 88 (Tội tuyên truyền chống Nhà nước CHXHCNVN), và điều 258 (Tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân). Những điều luật này quy định việc bày tỏ chính kiến qua các hình thức ôn hòa như tranh luận, lưu trữ, hoặc phổ biến tài liệu khác với chính sách của ĐCSVN là “tội”, và “phạm nhân” có thể bị xử đến 20 năm tù (Điều 88), hoặc đến tử hình nếu có “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” (Điều 79).

Trong năm 2013 đã có ít nhất 70 người bất đồng chính kiến bị truy tố, trong đó có 62 người bị xử sơ thẩm với những bản án nặng

*Luật sư bất đồng chính kiến Lê Quốc Quân bị Tòa án Nhân dân Hà Nội xử 30 tháng tù giam ngày 2-10-2013.
Hình RFA*

nè, 8 người đang chờ ngày ra tòa. Sau đây là một số vụ án điển hình:

- Ngày 9-1-2013, Tòa án Nhân dân thành phố Vinh xử sơ thẩm 14 người Thiên Chúa giáo và đã tuyên 13 bản án tù và 1 án treo vì những cáo buộc “âm mưu lật đổ chính quyền”. Ba án tù nặng nhất lên tới 13 năm.
- Ngày 28-1-2013, Tòa án Nhân dân tỉnh Phú Yên xử sơ thẩm 22 thành viên Hội Đồng Công Luật Công An Bia Sơn, còn được gọi là Ân Đàn Đại Đạo, một hệ phái Phật Giáo, và tuyên 22 bản án tù chung thân đến 10 năm tù với tội danh “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền.”
- Ngày 28-5-2013, một tòa án lưu động ở xã Hra, huyện Mang Yang, tỉnh Gia Lai xử sơ thẩm 8 người sắc tộc thiểu số ở Tây Nguyên và tuyên phạt tổng cộng 63 năm tù vì cáo buộc tội “phá hoại chính sách đoàn kết.”
- Ngày 11-9-2013, Tòa án Nhân dân tỉnh Phú Yên đã xử phạt ông Ngô Hào 15 năm tù về tội “âm mưu lật đổ chính quyền nhân dân.”
- Ngày 2-10-2013, Tòa án Nhân dân thành phố Hà Nội, sau một phiên xử vài tiếng đồng hồ, đã tuyên án 30 tháng tù giam đối với nhà bắt đồng chính kiến luật sư Lê Quốc Quân về tội danh “trốn thuế” do chính quyền ngụy tạo.

Tất cả những người bị kết án ở trên chỉ hành xử những quyền căn bản được quy định trong Bản Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền cũng như Hiến pháp của Nhà nước Việt Nam. Rõ ràng chính quyền đã tùy tiện áp dụng những điều luật mơ hồ về các tội phạm đến an ninh quốc gia cũng như bịa đặt chứng cứ để quy kết những người bất đồng chính kiến và những người hoạt động nhân quyền. Tòa án chỉ là một phương tiện thể hiện ý chí độc quyền lãnh đạo đất nước của ĐCSVN.

2. Vi Phạm Những Nguyên Tắc Cơ Bản Của Luật Tố Tụng Hình Sự

Tuy VN đã ban hành Bộ Luật Tố tụng Hình sự vào năm 2003 với đầy đủ bảo đảm cho người dân trong lãnh vực tư pháp, việc vi phạm những nguyên tắc do chính mình đặt ra được thể hiện suốt quá trình tố tụng hình sự từ việc bắt người tùy tiện, ngụy tạo bằng chứng, tra tấn ép cung, ngăn cản luật sư, xử án qua loa vì bản án đã có sẵn, v.v. Các nghi can thường bị tra tấn trong khi lấy cung, bị cách ly khỏi gia đình và luật sư. Hầu hết các vụ xử án được diễn ra không quá một ngày, có khi chỉ vài giờ. Sự hiện diện của luật sư nếu có chỉ là để trang trí cho phiên tòa. Thông thường thì thời gian nghị án nhanh hơn thời gian tuyên án.

Đặc biệt đối với các vụ án chính trị, việc vi phạm các thủ tục tố tụng hình sự càng trầm trọng hơn. Trong tất cả các vụ án chính trị bị hình sự hóa nêu ở mục I ở trên, các nguyên tắc tố tụng hình sự cơ bản đã bị vi phạm trong mọi giai đoạn: bắt giữ không có lệnh tòa án, không có sự chứng kiến của chính quyền địa phương và người quen; tạm giam quá thời hạn luật định mà không có cáo trạng; không trưng dẫn được vật chứng và nhân chứng; ngăn cản việc tiếp xúc với luật sư và gia đình; nhiều phiên tòa không có luật sư hoặc giới hạn việc biện hộ của luật sư; không cho thân nhân tham dự phiên tòa...

Nhiều sự kiện xảy ra trong năm 2013 đã vạch trần những tệ trạng trong nền tư pháp Việt Nam nói chung và thủ tục hình sự nói riêng. Sự kiện nổi bật nhất là vụ án oan sai của ông Nguyễn Thanh Chấn tại tỉnh Bắc Giang. Ông Chấn bị công an bắt để điều tra về một vụ án giết người gần nhà ông. Trong quá trình điều tra, công an đã dùng nhục hình ép cung ông Chấn bắt ông nhận tội. Mặc dù luôn kêu oan trước tòa, ông vẫn bị xử tù chung thân vào năm 2004. Đến năm 2013, thủ phạm của vụ án ra trình diện với chính quyền. Điều đáng nói trong vụ án oan sai này không phải chỉ là việc công an ép cung bằng nhục hình mà chính là ở sự đồng lõa của

hội đồng xét xử với cơ quan điều tra để kết tội nạn nhân bằng cách nhắm mắt bịt bỏ mọi lý chứng của luật sư bào chữa và chỉ chấp nhận những chứng cứ nguy hại của công tố.¹ Cả công an và tòa án đều tranh đua danh hiệu thành tích phá án để được khen thưởng!

Vụ án oan sai Nguyễn Thanh Chân không phải là một trường hợp riêng lẻ. Chính ông Lê Thành Dương, viện trưởng Viện phúc thẩm 3, cũng phải xác nhận rằng, “ở cả hai cấp sơ thẩm và phúc thẩm, tình trạng vi phạm pháp luật tố tụng về thủ tục và thời hạn giải quyết vụ án còn tương đối phổ biến và kéo dài nhiều năm nay.”²

Việc vi phạm thủ tục tố tụng phổ biến hơn hết là trong các vụ án hành chính, những vụ án mà người dân phải đối đầu với cơ quan công quyền. Tại một cuộc hội thảo về việc luật sư tham gia Tố tụng hành chính năm 2013, luật sư Ngô Tất Hữu, Ủy viên Hội đồng khen thưởng kỷ luật Đoàn luật sư Hà Nội, nhận xét rằng hầu hết các vụ án hành chính mà luật sư tham gia tại các tòa án địa phương đều vi phạm tố tụng. Các quan tòa không những ém đơn kiện hàng năm mà còn đôi khi trả lại cho nguyên đơn.³

Một tệ nạn khác không kém phần nhức nhối là nạn “chạy án” trong cơ quan tiến hành tố tụng. Đây là một hiện tượng rất phổ biến tại Việt Nam, đặc biệt trong thập niên vừa qua khi mà chính sách đổi mới kinh tế của Nhà nước tạo điều kiện cho tham nhũng. Chạy án chính là tham nhũng trong lãnh vực tư pháp vì thế số án treo dành cho các tội phạm tham nhũng chiếm một tỷ lệ cao khác thường. Có tòa án tỉnh trong 2 năm rưỡi xử 9 bị cáo tội tham nhũng thì có đến 8 người được hưởng án treo; có tòa xử 10 bị cáo tham nhũng và tuyên án tất cả 10 người dưới khung thấp nhất của hình phạt.⁴

Hiến pháp Việt Nam quy định “Toà án nhân dân xét xử công khai” (Điều 103). Tuy nhiên, hầu hết các vụ án chính trị đều được xử vội vàng với số lượng an ninh trong nhiều trường hợp lên đến cả ngàn người được điều động làm rào cản không cho người dân tham dự, kể cả thân nhân

*Ông Nguyễn Thanh Chân được phóng thích ngày 4-11-2013 sau khi trải qua 10 năm tù của án chung thân về tội giết người mà ông không hề phạm.
Hình VnMedia*

và báo giới. Một hình ảnh trái ngược với các phiên tòa chính trị nói trên là những phiên tòa lưu động ngoài trời theo tinh thần của những vụ đầu tố thời Cải cách ruộng đất vẫn được tổ chức mặc dù chưa bao giờ có một văn bản pháp lý nào quy định. Trong những phiên tòa lưu động đó bị cáo không có cơ hội được bào chữa và quan tòa thì lại bị thêm áp lực của đám đông. Thông thường sau ít giờ xét xử một bản án rất nặng nề, không tương xứng với tội phạm - có thể là tử hình - được tuyên đọc. Trước khi được xét xử, bị cáo đã là nạn nhân của hệ thống xử án.

3. Vai Trò Trang Trí Của Luật Sư

Bào chữa là một trong những quyền cơ bản của bị cáo đã được nói rõ trong Công Ước Dân Sự Chính Trị (Điều 14,d) và Bộ luật Hình sự Tố tụng của VN cũng quy định việc bảo đảm quyền bào chữa của bị can, bị cáo. (Điều 12 và điều 36). Tuy nhiên, trên thực tế việc thực hiện quyền tự biện hộ hoặc nhờ luật sư biện hộ thường xuyên bị vi phạm nặng nề.

Theo báo cáo của Bộ Tư Pháp hiện có 8.156 luật sư.⁵ Hoạt động chủ yếu của luật sư là tham gia tố tụng; tuy nhiên chỉ có khoảng 20% các vụ án hình sự là có luật sư đại diện bị cáo. Trong năm 2011, Bộ Tư pháp VN đưa ra kế hoạch phát triển nghề luật sư đến năm 2020, với chỉ tiêu 50% vụ án hình sự tòa án xét xử có luật sư tham

gia.⁶

Nền tư pháp VN què quặt không những ở số lượng luật sư ít ỏi, trình độ thấp, mà hơn thế nữa chính ở thái độ của chính quyền đối với giới luật sư. Công an và tòa án luôn cản trở, gây khó dễ cho luật sư trong tiến trình tham gia các vụ án. Muốn bào chữa cho một bị cáo, luật sư phải xin phép tòa án, và hầu như không bao giờ có được giấy phép đúng thời hạn luật định. Và dù có giấy chứng nhận bào chữa, luật sư vẫn phải xin phép của cơ quan điều tra. Luật sư phải nhờ vả các cơ quan điều tra để được gặp thân chủ trong những thời khắc vội vàng. Ngoài chuyện luôn bị làm khó dễ khi xin giấy chứng nhận bào chữa, trước mỗi giai đoạn của quá trình tố tụng, các luật sư lại phải làm lại thủ tục để có giấy chứng nhận bào chữa mới cho giai đoạn đó.⁷ Theo ông Đỗ Ngọc Thịnh, Phó chủ tịch kiêm Tổng thư ký Liên đoàn Luật sư Việt Nam thì “đang có một thực tế là, trong quá trình điều tra, việc luật sư được tham gia vào quá trình điều tra đã khó, còn việc luật sư được gặp bị can còn khó hơn.”⁸

Trước tòa án, hội đồng xét xử ít khi để ý đến lời biện hộ của luật sư; trái lại luật sư thường không dám phản bác công tố viên. Nhiệm vụ của luật sư trong hầu hết các vụ án chỉ là xin khoan hồng cho thân chủ.⁹ Một vị phó viện trưởng Viện Kiểm sát Nhân dân tỉnh Vĩnh Phúc đã khuyên gia đình bị cáo rằng, “Mời luật sư, tội sẽ nặng thêm”¹⁰ Chủ nhiệm Đoàn luật sư Hà Nội cũng thú nhận, “trong nhiều phiên tòa, sự hiện diện của luật sư chỉ mang tính hình thức, một thứ “trang điểm thêm đẹp” trong quá trình xét xử.”¹¹

4. Một Chế Độ Nhà Tù Bất Nhân

Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam gửi Hội đồng Nhân quyền LHQ nhân Kỳ kiểm điểm định kỳ năm 2014, Việt Nam khai rằng, “Việt Nam luôn tôn trọng các quyền con người cơ bản của những người bị tạm giữ, tạm giam [...] Những người đang chấp hành án phạt tù bị hạn chế một số quyền công dân nhưng vẫn được pháp luật bảo vệ và bảo đảm các quyền và tự do cơ bản.”

Trong thực tế, đối với hoàn cảnh của những người bị tạm giam, báo cáo này đã đề cập đến một số trường hợp vi phạm nhân quyền tiêu biểu trong phần “Bạo hành của công an”. Đối với những người đã có án tù và những người bị nhốt trong các “trung tâm cai nghiện ma túy” và các “trại phục hồi nhân phẩm” việc vi phạm là một chính sách được tiến hành một cách hệ thống. Trước hết, mọi tù nhân đều bắt buộc phải làm việc vất vả suốt ngày mà không được hưởng thành quả do công việc họ làm. Những công việc mà các tù nhân bắt buộc làm thường rất nặng nề và nguy hiểm, như đập đá, phá rừng đốn gỗ, làm rẫy, đúc gạch... Thứ đến, mặc dù làm việc vất vả, các tù nhân phải sống trong những điều kiện rất tồi tệ về mọi mặt từ nơi ở, thực phẩm, vệ sinh, y tế... Nhưng tệ hại hơn hết là sự đối xử khắc nghiệt của cán bộ cai tù. Họ có thể dùng bất cứ nhục hình nào, tâm lý hay thể lý, mà họ có thể tưởng tượng ra. Mục đích của các nhục hình này là để trấn áp tinh thần các tù nhân để bắt buộc họ thuần phục các cai tù, thứ đến là để trả thù những tù nhân dám đòi hỏi quyền được đối xử đúng luật, và trên hết, là để ép buộc các nghi can nhận tội trong giai đoạn tiền xử án. Riêng đối với các tù nhân chính trị, vì họ không nhận tội trước tòa, cho nên ngay cả sau khi đã có án, vẫn chịu những biện pháp đàn áp nghiệt ngã mà mục đích là để bắt họ phải nhận tội.

Trong năm 2013, qua tin tức hiếm hoi được lọt ra ngoài, các tù nhân chính trị vẫn tiếp tục bị đối xử một cách vô nhân đạo bằng nhiều cách khác nhau trong quá trình bị giam giữ, trong số đó có:

- Một số trường hợp cầm thân nhân thăm nuôi: ông Bùi Văn Trung, Nhà báo Điều Cày Nguyễn Văn Hải, ông Nguyễn Kim Nhân, ông Đặng Xuân Diệu, và cô Lê Thị Kim Thu.

- Một số trường hợp bị di chuyển đến những vùng xa xôi với mục đích hành hạ và trả thù: Nhà báo Tạ Phong Tần, Nhà báo Điều Cày Nguyễn Văn Hải, Nhà văn Nguyễn Xuân Nghĩa, nhạc sĩ Việt Khang Võ Minh Trí, bà Mai Thị Dung, cô Đỗ Thị Minh Hạnh, và ông Đặng Xuân Diệu.

- Một số trường hợp bị biệt giam kỷ luật: Nhà

báo Điều Cày Nguyễn Văn Hải, ông Vi Đức Hồi, ông Trần Hữu Đức, bà Hồ thị Bích Khương, ông Trần Huỳnh Duy Thức, ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng, ông Nguyễn Ngọc Cường, ông Phan Ngọc Tuấn, và ông Huỳnh Anh Trí.

- Một số trường hợp bị đánh đập, hoặc bởi chính công an trại giam, hoặc bởi tù nhân hình sự do công an sai khiến: bà Hồ thị Bích Khương, cô Nguyễn Phương Uyên, ông Lê Văn Sơn, Nhà văn Nguyễn Xuân Nghĩa, cô Đỗ Thị Minh Hạnh, và Mục sư Nguyễn Công Chính.

- Một số trường hợp lâm bệnh ngặt nghèo mà không được phép cứu chữa: ông Đinh Đăng Định, ông Nguyễn Văn Lía, bà Hồ Thị Bích Khương, ông Nguyễn Hữu Cầu, ông Nguyễn Tuấn Nam, bà Mai Thị Dung, Mục sư Nguyễn Công Chính, cô Đỗ Thị Minh Hạnh, Nhà văn Nguyễn Xuân Nghĩa, và ông Bùi Đăng Thủy (bệnh nặng đã qua đời Ngày 24-11-2013 tại trại giam Xuân Lộc, Đồng Nai sau 17 năm bị giam cầm.)

Trước việc bị cai tù xúc phạm nhân phẩm và hành hạ nghiệt ngã, một số tù nhân đã tuyệt thực để phản đối, trong số đó có bà Hồ Thị Bích Khương, Tiến sĩ Cù Huy Hà Vũ, ông Trần Minh Nhật, ông Hồ Văn Oanh, ông Chu Mạnh Sơn, ông Nguyễn Văn Thanh, ông Dương Âu, ông Đoàn Huy Chương, ông Sơn Nguyễn Thanh Điền, bà Mai Thị Dung, Luật sư Lê Quốc Quân, ông Trần Huỳnh Duy Thức, ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng, Nhạc sĩ Việt Khang Võ Minh Trí, ông Phan Ngọc Tuấn, và ông Nguyễn Ngọc Cường.

Ngày 30-6-2013, một số tù nhân ở trại giam Xuân Lộc (tỉnh Đồng Nai) đã nổi loạn bắt giữ một số cai tù làm con tin để đòi hỏi được đổi xử nhân đạo hơn.¹² Sáu tháng sau, ngày 26-12-2013, 18 tù nhân ở nhà tù Xuân Lộc bị đưa ra tòa và bị kết thêm án tù với cáo buộc “chống người thi hành công vụ.”¹³

CHÚ THÍCH

- 1 Tiền Phong, *5 sai sót của tòa án khiến ông Chấn phải ngồi tù*, <http://www.tienphong.vn/phap-luat/5-sai-sot-cua-toa-an-khien-ong-chan-phai-ngoi-tu-655193.tpo>
- 2 Vietbao.vn, *Liệu còn bao nhiêu án oan như Nguyễn Thanh Chấn?* <http://vietbao.vn/An-ninh-Phap-luat/Lieu-con-bao-nhieu-an-oan-nhu-Nguyen-Thanh-Chan/67167655/218/>
- 3 Dân trí, *Nhiều vụ án hành chính ở địa phương đều vi phạm tố tụng*, <http://dantri.com.vn/phap-luat/nhieu-vu-an-hanh-chinh-o-dia-phuong-deu-vi-pham-to-tung-803713.htm>
- 4 VietNamNet, *Xử 9 người tội tham nhũng thì 8 hưởng án treo*, <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/150357/xu-9-nguoi-toi-tham-nhung-thi-8-huong-an-treo.html>
- 5 Bộ Tư Pháp, *Báo cáo tổng kết công tác tư pháp năm 2013 và phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu công tác năm 2014*, <http://thuvienphapluat.vn/archive/Bao-cao-15-BC-BTP-2014-tong-ket-cong-tac-tu-phap-2013-phuong-huong-giai-phap-cong-tac-2014-vb220146.aspx>
- 6 *Quyết định 1072/QĐ-TTg năm 2011 phê duyệt Chiến lược phát triển nghề luật sư đến năm 2020 do Thủ tướng Chính phủ ban hành*, <http://thuvienphapluat.vn/archive/Quyết-dinh-1072-QĐ-TTg-phe-duyet-Chien-luoc-phat-trien-nghe-luat-su-vb126206.aspx>
- 7 Báo điện tử Người đưa tin, *Luật sư mệt mỏi khi xin gặp thân chủ trong trại giam*, <http://www.nguoiduatin.vn/luat-su-met-moi-khi-xin-gap-than-chu-trong-trai-giam-a95318.html>
- 8 Báo đại biểu nhân dân, *Nâng cao hơn nữa vai trò của luật sư*, <http://daibieunhandan.vn/default.aspx?tabid=81&NewsId=294828>
- 9 An Ninh Thủ Đô, *Luật sư chỉ định, có cho đủ... thủ tục*, <http://www.anninhthudo.vn/Ky-su-phap-dinh/Luat-su-chi-dinh-co-cho-du-thu-tuc/487759.antd>
- 10 Tạp chí Pháp Luật, *Mời luật sư, tội sẽ nặng thêm?!*, <http://phapluattp.vn/2012062911375624p0c1063/moi-luat-su-toi-se-nang-them.htm>
- 11 VnExpress.net, *Vai trò của luật sư trong phiên tòa rất mờ nhạt*, <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/vai-tro-cua-luat-su-trong-phiên-toa-rat-mo-nhat-2077980.html>
- 12 RFA, *Tù nhân nổi dậy ở trại giam Z30A Xuân Lộc, Đồng Nai*, http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/rebel-prison-z30a-xl-06302013054152.html
- 13 Tuổi Trẻ Online, *Xét xử vụ phạm nhân gây rối ở trại giam Xuân Lộc*, <http://tuoitre.vn/Chinh-tri-xa-hoi/Phap-luat/587322/xet-xu-vu-pham-nhan-gay-roi-o-trai-giam-xuan-loc.html>

III. QUYỀN CHÍNH TRỊ CỦA NGƯỜI DÂN BỊ ĐÁNH TRÁO

Hiến pháp 1992 được sửa đổi, bổ sung năm 2013 qui định rằng người dân có quyền tham gia quản lý Nhà nước qua bầu cử và ứng cử (Điều 27 và 28),¹ tự do ngôn luận, hội họp, lập hội và biểu tình (điều 25). Tuy nhiên, cũng chính điều 4 của bản Hiến pháp này lại khẳng định vai trò lãnh đạo tuyệt đối của Đảng Cộng Sản Việt Nam (ĐCSVN) trong mọi sinh hoạt của đất nước.² Chính ở sự mâu thuẫn này và ý đồ duy trì độc quyền chính trị bằng mọi giá mà tất cả những quy định về quyền chính trị được công nhận nơi điều 20, 21 trong Bản Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và điều 21, 22 trong Công ước Quốc tế về Những Quyền Dân sự Và Chính trị mà VN cam kết tôn trọng đã bị triệt tiêu. Người dân bị tước đoạt tất cả quyền chọn lựa thể chế chính trị và người đại diện. Người dân không có quyền có quan điểm, chính kiến khác với đường lối của ĐCSVN. Tất cả các nhóm đối lập bị đàn áp và đặt ra ngoài vòng pháp luật.

1. Điều Hành Việc Nước Là Đặc Quyền Của ĐCSVN

Cũng như hầu hết các quốc gia trên thế giới, VN thường xuyên tổ chức những cuộc bầu cử các cấp chính quyền. Quốc hội được Hiến pháp qui định là cơ quan quyền lực Nhà nước cao nhất, đại diện cho toàn dân, có quyền làm luật và quyền bổ nhiệm chính phủ. Tuy nhiên việc tổ chức bầu cử và sinh hoạt nghị trường hiện nay chứng tỏ Quốc hội chỉ là công cụ của ĐCSVN. Cuộc bầu cử Quốc hội và Hội đồng Nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2011-2016 vào tháng 5 năm 2011 đã cho thấy rõ điều đó. Không có một tổ chức nào được tham gia ứng cử ngoại trừ đảng viên của ĐCSVN và một số rất ít người ngoài

đảng do họ chọn lựa. Tất cả mọi ứng viên đều bị gạn lọc bởi Mặt Trận Tổ Quốc – một cơ quan ngoại vi của ĐCSVN - qua “Hội Nghị Hiệp Thương” và “Hội Nghị Cử Tri” ở cấp trung ương và cấp địa phương.

Hiến pháp quy định rằng các chức vụ quan trọng hàng đầu trong guồng máy Nhà nước đều do Quốc hội bầu (Điều 70); tuy nhiên trên thực tế, chính Trung Ương ĐCSVN chọn trước và Quốc hội chỉ bỏ phiếu chấp thuận.

Trong quá trình công tác lập pháp tại VN, mọi dự án luật đều xuất phát từ văn phòng Trung ương ĐCSVN. Trong mấy năm gần đây, để đánh bóng vai trò của Quốc hội, Đảng ủy Văn phòng Quốc hội đã cho phép tổ chức những buổi chất vấn một số bộ trưởng và ngay cả thủ tướng. Sự kiện này làm cho dư luận trong nước và nhất là các nước dân chủ bên ngoài VN có ảo tưởng rằng Quốc hội VN có thực quyền. Sự thật đó chỉ là kịch bản đã được thỏa thuận trước giữa các nhân vật trong Đảng trong việc phân công điều hành Chính Phủ và Quốc hội. Đảng vẫn thống lĩnh Quốc hội với 91.6% đại biểu là đảng viên và phần còn lại là những người được Đảng dùng trong vai trò trang trí cho bộ máy cai trị.

Trong kỳ họp Quốc hội vào tháng 5 năm 2013, Quốc hội VN lần đầu tiên được phép cho điểm 49 nhân vật cao cấp trong chính phủ qua 3 chọn lựa: tín nhiệm cao, tín nhiệm, và tín nhiệm thấp. Việc cho điểm này không có một ảnh hưởng thực tế nào đối với các nhân vật cao cấp trong chính phủ, và nhất là không hề có tác dụng nào đối với mục đích dân chủ hóa, thế mà đầu năm 2014 Ban Thường Vụ QH cho biết Bộ Chính

Trị ĐCSVN ra lệnh ngưng thủ tục này.

Một biến cố quan trọng liên hệ đến quyền chính trị của người dân được dư luận đặc biệt theo dõi suốt năm 2013 là việc xóa bỏ hay giữ lại điều 4 của Hiến pháp về vai trò độc quyền lãnh đạo đất nước của ĐCSVN trong việc tu chính hiến pháp. Nhiều người góp ý đã đề nghị bỏ điều 4 về vai trò độc quyền lãnh đạo của ĐCSVN trong bản Hiến pháp mới. Đáng lưu ý nhất là “Kiến nghị về Sửa đổi Hiến pháp” do 72 nhân sĩ, trí thức khởi xướng với nhận định: “Nếu hiến pháp thực sự do nhân dân quyết định thì việc định trước vai trò lãnh đạo nhà nước và xã hội thuộc về một tổ chức chính trị hay một tầng lớp là trái với quyền làm chủ của nhân dân, quyền con người, quyền công dân và ngược với bản chất của một nhà nước pháp quyền.”³ Và thẳng thắn hơn nữa là “Thư của Hội đồng Giám mục Việt Nam gửi Ủy ban Dự thảo sửa đổi Hiến pháp năm 1992” trong đó các vị nói rõ: “Phải vượt qua sự bất hợp lý từ trong cấu trúc Hiến pháp, bằng cách xóa bỏ đặc quyền của bất kỳ đảng phái chính trị nào, đồng thời nhấn mạnh vai trò của Quốc hội là ‘cơ quan quyền lực Nhà nước cao nhất’, do dân bầu ra và là đại diện đích thực của nhân dân, chứ không phải là công cụ của một đảng cầm quyền nào.”⁴

Đề đối phó với những ý kiến đóng góp tích cực như thế, Tổng bí thư Nguyễn Phú Trọng đã lên tiếng cảnh báo điều mà theo ông là những luồng ý kiến “suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức,”⁵ mặc dù trước đó ông Phan Trung Lý, Trưởng ban biên tập dự thảo sửa đổi Hiến pháp đã tuyên bố: “nhân dân có thể cho ý kiến đối với điều 4 Hiến pháp như với tất cả các nội dung khác trong dự thảo, không có gì cấm kỵ cả.”⁶

Ngày 28-11-2013 với 486 phiếu thuận, 2 phiếu trắng và không có phiếu chống, Quốc hội Việt Nam đã thông qua bản Hiến pháp sửa đổi, giữ nguyên nội dung Điều 4 tái khẳng định vai trò độc tôn lãnh đạo chính trị của ĐCSVN.

Ở cấp địa phương, sự can thiệp của đảng ủy địa phương vào chính quyền lại càng thô bạo

*Quốc hội dưới sự khống chế của Đảng Cộng sản luôn nhất trí tuân phục đường lối của Đảng.
Hình bongbvt.blogspot.com/*

hơn. Từ năm 2008 Bộ Chính Trị ban hành Nghị quyết số 22/NQ-TW đề ra “mô hình bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch Ủy ban Nhân dân cấp xã, phường” mà Tạp chí Xây dựng Đảng cho là, “vừa tăng cường sự lãnh đạo của Đảng (bí thư đảng ủy có thực quyền hơn), vừa triển khai thực hiện nghị quyết của đảng ủy phường hiệu quả hơn, làm cho quyền lực ở cơ sở được tập trung, thống nhất.”⁷ Và cho đến cuối năm 2013, trong 63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, đã có 638 xã, phường, thị trấn thực hiện thí điểm đồng chí bí thư đồng thời là chủ tịch Ủy ban Nhân dân, chiếm 5,7% tổng số xã, phường, thị trấn trong cả nước.⁸

Mặt khác, để củng cố thể độc quyền lãnh đạo đất nước, Đảng CSVN đã hình sự hóa những hoạt động chính trị chính đáng của người dân và kết án họ bằng những điều luật mơ hồ của Bộ luật Hình sự 1999. Trong năm 2013 đã có 70 nhà hoạt động cho các quyền chính trị, tôn giáo và sắc tộc bị kết án, trong đó có 62 người đã bị tuyên án, với các tội danh như:

- 37 người với tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân (Điều 79),
- 8 người với tội phá hoại chính sách đoàn kết (Điều 87),
- 5 người với tội tuyên truyền chống Nhà nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam (Điều 88),

- 3 người với tội trốn đi nước ngoài hoặc trốn ở lại nước ngoài nhằm chống chính quyền nhân dân (Điều 91),
- 1 người với tội tổ chức người khác trốn đi nước ngoài (Điều 275),
- 1 người với tội trốn thuế (Điều 161),
- 6 người với tội gây rối trật tự công cộng (Điều 245),
- 9 người với tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân (Điều 258).

Nói tóm lại, từ trung ương đến địa phương, chỉ có khoảng 3 triệu đảng viên ĐCSVN trong số gần 90 triệu công dân VN là những người được quyền sinh hoạt chính trị. Số còn lại đã bị tước đoạt mất quyền và cơ hội tham gia lãnh đạo và quản lý đất nước. Chính vì thế tổ chức Freedom House, trong *Bản Phúc Trình về Quyền Chính trị và Tự do dân sự trên thế giới 2013* đã xếp VN ở mức 7/7 về quyền chính trị trong thang điểm từ 1 tới 7, và mức 5/7 về các quyền tự do dân sự.⁹

2. Quyền Tự Do Lập Hội, Và Tự Do Biểu Tình

Điều 25 Hiến pháp VN ấn định: “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tiếp cận thông tin, hội họp, lập hội, biểu tình. Việc thực hiện các quyền này do pháp luật quy định.” Vì tính cách quan yếu của quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, và quyền được thông tin trong hoàn cảnh cụ thể của VN hôm nay, bản báo cáo này đã có một mục riêng cho các vấn đề này [Chương IV- Quyền Tự do Ngôn luận].

2. 1. Quyền Lập Hội

Từ năm 2005 chính phủ đã công bố Dự luật về Hội (the Bill on Association), nhưng mãi cho đến 2013, sau 11 lần sửa đổi dự luật vẫn chưa được đưa ra Quốc hội thảo luận và biểu quyết. Sự chậm trễ cho thấy Nhà nước vẫn còn lo sợ người dân sẽ sử dụng luật này như là một

phương tiện pháp lý qua mặt sự kiểm soát của Nhà nước trong việc xây dựng những tổ chức độc lập. Cho đến nay quyền lập hội được ấn định bởi Nghị định số 45/2010/NĐ-CP, ngày 21 tháng 4 năm 2010 quy định về việc Tổ chức và Quản lý Hội (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 33/2012/NĐ-CP của Chính phủ, ngày 13-4-2012). Trong khung cảnh pháp lý của nghị định này không một tổ chức nào ngoài vòng kiểm soát của chính quyền có thể được thành lập và hoạt động. Thế mà trong Báo cáo Quốc gia cho Hội Đồng Nhân Quyền LHQ nhân vòng kiểm định kỳ phổ quát 2014, chính quyền VN khai rằng “Ở Việt Nam hiện có khoảng 460 hội, tổ chức xã hội, nghề nghiệp có phạm vi hoạt động toàn quốc, liên tỉnh, thành phố... 20 tổ chức công đoàn ngành; trên 36.000 tổ chức hội, hiệp hội, câu lạc bộ ở cấp địa phương, hoạt động trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội.”

Kể từ Chính sách Đổi mới từ giữa thập niên 80, trước nhu cầu ngoại viện, VN đã nói tay với sự hình thành những tổ chức xã hội dân sự trong một số lãnh vực nhất định như khoa học, y tế, môi trường, và từ thiện. Những tổ chức có nguồn tài trợ từ các tổ chức quốc tế hoặc các nước chi viện thì tương đối có được sự độc lập về điều hành. Số nhận tài trợ từ chính phủ thì hoàn toàn chịu sự kiểm soát của chính phủ về chính sách cũng như điều hành. Hiện nay không có một tổ chức xã hội dân sự nào, hiểu theo nghĩa được hoàn toàn độc lập với Nhà nước như các quốc gia khác trên thế giới, được công khai hoạt động hợp pháp. Đơn cử trường hợp tổ chức Hướng Đạo Việt Nam, một tổ chức giáo dục thanh thiếu nhi có mặt trên toàn lãnh thổ VN từ thập niên 40 thế kỷ trước, đã bị cấm tuyệt tại Miền Bắc sau khi ĐCSVN nắm quyền, và bị đặt ra ngoài vòng pháp luật tại Miền Nam sau năm 1975. Cho đến năm 2013, tại Miền Nam đã có một số cố gắng phục hồi sinh hoạt tổ chức Hướng Đạo một cách thực tế; tuy nhiên, vẫn không được phép hoạt động như là một tổ chức hợp pháp.¹⁰

Hiện nay bất kỳ một tổ chức quần chúng nào không nằm dưới dù che của Mặt Trận Tổ Quốc,

một tổ chức ngoại vi của ĐCSVN có thể tồn tại được. Tuy nhiên; trong năm 2013 nhiều tổ chức xã hội dân sự tranh đấu cho quyền con người đã được hình thành và hoạt động “một cách bất hợp pháp,” như Hội Anh Em Dân Chủ (tháng 5), Diễn Đàn Xã Hội Dân Sự (tháng 9), Mạng Lưới Blogger Việt Nam (tháng 12), và Hội Phụ Nữ Nhân Quyền Việt Nam (tháng 12), Hội Bầu Bí Tương Thân (tháng 12), Ban Vận Động Hiệp Hội Dân Oan Việt Nam (tháng 12)... Trong số này chỉ có Ban Vận Động Hiệp Hội Dân Oan Việt Nam là theo đúng thủ tục lập hội do Nhà nước quy định, nghĩa là có nộp đơn xin phép thành lập; tuy nhiên, với văn thư ngày 28-2-2014, Bộ Nội Vụ đã không cho phép với lý do việc thành lập hội không đúng luật về thủ tục cũng như mục đích.¹¹ Trong lúc các phương tiện truyền thông của Nhà nước gay gắt bôi xấu và lên án các tổ chức tự phát này,¹² một số cá nhân liên hệ đã bị an ninh Nhà nước quấy rầy và triệu tập “làm việc.”¹³

Đặc biệt đối với các tổ chức dân sự có mục tiêu chính trị, ngày 17-12-2012 Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã chỉ thị cho Hội nghị Công an toàn quốc lần thứ 68 phải cương quyết “không để nhen nhóm hình thành các tổ chức chính trị đối lập chống phá và đi ngược lợi ích của đất nước, của nhân dân.”¹⁴ Vì thế một số tập hợp vận động dân chủ được nhen nhóm trước đây như Khối 8406, Đảng Nhân Dân Hành Động, Đảng Dân Chủ, Đảng Thăng Tiến Việt Nam, Đảng Vì Dân, Đảng Việt Tân, Cao Trào Nhân Bản, Ủy Ban Nhân Quyền, Hiệp Hội Đoàn Kết Công Nông, Câu Lạc Bộ Nhà Báo Tự Do, Hội Ái hữu Tù Nhân Chính Trị và Tôn giáo Việt Nam, Tuổi Trẻ Yêu Nước, Phong Trào Con Đường Việt Nam,... vẫn tiếp tục bị ngăn cấm. Nhiều thành viên của các tổ chức trên bị theo dõi, hành hung, và giam giữ. Riêng Khối 8406 hiện có 13 thành viên còn đang bị cầm tù với tổng số án tù 85 năm. Trong thập niên qua đã có 40 thành viên của Khối 8406 bị xử án tù và đã mãn hạn tù với tổng số năm thụ án là 147 năm, một số lớn còn đang bị quản chế tại gia.¹⁵

Vào trung tuần tháng 8 năm 2013, ông Lê Hiếu

Lực lượng an ninh đàn áp những người biểu tình chống Trung Quốc xâm lấn tại Hà Nội ngày 2-6-2013. Hình Đối Thoại

Đặng, một đảng viên cộng sản cao cấp, tuyên bố từ bỏ ĐCSVN và đề xuất thành lập một chính đảng lấy tên là “Đảng Dân Chủ Xã hội.” Tuy không chủ trương lật đổ ĐCSVN mà chỉ đòi đa nguyên đa đảng, ông Đặng đã bị các cơ quan ngôn luận của Đảng và Nhà nước liên tiếp tấn công và bôi nhọ; nếu không phải đang nằm ở bệnh viện và đang bệnh nặng chắc ông Đặng đã không thoát khỏi những hậu quả nặng nề hơn về đề nghị của ông.

2. 2. Quyền Biểu Tình

Dự luật Biểu tình do Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đề nghị vào tháng 11 năm 2011 đến cuối năm 2013 vẫn chưa được Quốc hội thông qua, và cũng không được đưa vào chương trình lập pháp cho năm 2014.¹⁶ Trong thảo luận tại Quốc hội, có vị đại biểu cho rằng VN không cần luật biểu tình vì, “phải khẳng định ngay từ khởi thủy và cho tới tận ngày nay biểu tình là để chống lại chính phủ, chống lại chủ trương của chính phủ nước mình.”¹⁷

Năm 2013 được đánh dấu bởi những cuộc biểu tình của quần chúng ở nhiều nơi nhằm những mục tiêu khác nhau, từ biểu tình chống Trung cộng xâm lấn lãnh hải và hải đảo đến dân oan bị cướp đất đòi công lý, tín hữu đòi tự do tôn giáo, phản đối bạo hành của công an, và cổ xúy cho nhân quyền ... Có cuộc tập hợp lên đến nhiều nghìn người như ở Giáo phận Vinh sau vụ Chính quyền đàn áp giáo dân ở giáo xứ Mỹ Yên vào tháng 9 năm 2013.¹⁸ Hầu hết các cuộc biểu

tình trên đều bị công an ngăn chặn, và có khi đàn áp dã man, như trong cuộc biểu tình chống Trung Cộng tại Hà Nội ngày 2 tháng 6,¹⁹ cuộc biểu tình của hàng trăm người dân tộc H'Mông tại vườn hoa Lý Tự Trọng đêm 23-10-2013,²⁰ các cuộc “dã ngoại nhân quyền” ngày 5 tháng 5 tại Sài Gòn, Nha Trang và Hải Phòng,²¹ và sinh hoạt của các bloggers nhân Ngày Quốc Tế Nhân Quyền 2013 tại Sài Gòn.²²

CHÚ THÍCH

- 1 Article 27: “Every citizen who reaches the age of eighteen has the right to vote. Every citizen who reaches the age of twenty-one has the right to stand for election to the National Assembly or People’s Councils. The exercise of those rights shall be prescribed by a law.” Article 28: “1. Citizens have the right to participate in the management of the State and management of society, and to discuss and propose to state agencies issues about their base units, localities and the whole country. 2. The State shall create the conditions for citizens to participate in the management of the State and society; and shall publicly and transparently receive and respond to the opinions and petitions of citizens.”
- 2 “The Communist Party of Vietnam - the Vanguard of the working class, concurrently the vanguard of the labouring people and Vietnamese nation, faithfully representing the interests of the working class, labouring people and entire nation, and acting upon the Marxist-Leninist doctrine and Ho Chi Minh Thought, is the force leading the State and society.” (Article 4 of the Constitution of the Socialist Republic of Vietnam 2013)
- 3 Bauxite Việt Nam, *Kiến nghị về Sửa đổi Hiến pháp 1992*, <http://boxitvn.blogspot.com/2013/01/kien-nghi-ve-sua-oi-hien-phap-1992.html>
- 4 Trang tin của Hội đồng Giám mục Việt Nam, *Thư của Hội đồng Giám mục Việt Nam nhận định và góp ý sửa đổi Hiến pháp*, <http://www.hdgmvietnam.org/thu-cua-hoi-dong-giam-muc-viet-nam-nhan-dinh-va-gop-y-sua-doi-hien-phap/4750.116.3.aspx>
- 5 Dân làm báo, *Tổng Trọng răn đe về ‘suy thoái chính trị’*, <http://danlambaovn.blogspot.com/2013/02/tong-trong-ran-e-ve-suy-thoai-chinh-tri.html>
- 6 Vietnam.net, *Không có cảm kỳ khi góp ý sửa Hiến pháp*, <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/103205/khong-co-cam-ky-khi-gop-y-sua-hien-phap.html>
- 7 Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam, *Mô hình bí thư đảng uỷ kiêm chủ tịch UBND phường*, http://www.cpv.org.vn/cpv/Modules/Preview/PrintPreview.aspx?co_id=0&cn_id=40705
- 8 Tạp chí Xây dựng Đảng, *5 năm thực hiện thi điểm*

bí thư cấp uỷ đồng thời là chủ tịch uỷ ban nhân dân, <http://www.xaydungdang.org.vn/Home/Tochuc/2013/6790/5-nam-thuc-hien-thi-diem-bi-thu-cap-uy-dong-thoi.aspx>

- 9 Freedom House, *Freedom in The World 2013: Democratic Breakthroughs in the balance*, p. 18
- 10 RFA, *Phong Trào Hướng Đạo ở Việt Nam Sau Năm 1975*, <http://www.rfa.org/vietnamese/programs/OverseasVietnamese/scout-mov-in-vn-aft-1975-05052011124631.html>
- 11 Dân Luận, *Thông báo số 9 của những người định thành lập Hiệp hội Dân Oan Việt Nam*, <http://danluan.org/tintuc/20140228/thong-bao-so-9-cua-nhung-nguoi-dinh-thanh-lap-hiep-hoi-dan-oan-viet-nam>
- 12 Báo điện tử Quân đội nhân dân, *Không để các tổ chức xã hội dân sự bị lợi dụng*, <http://www.qdnd.vn/qdndsubsite/vi-vn/61/276945/print/Default.aspx>
- 13 Dân Làm Báo, *LS Đài bị thẩm vấn về ‘Hội anh em dân chủ’*, <http://danlambaovn.blogspot.tw/2013/05/ls-ai-bi-tham-van-ve-hoi-anh-em-dan-chu.html#more>
- 14 Cổng Thông tin điện tử Chính phủ, *Thủ tướng chỉ đạo công tác Công an thời gian tới*, <http://baodientu.chinhphu.vn/Home/Thu-tuong-chi-dao-cong-tac-Cong-an-thoi-gian-toi/201212/156953.vgp>
- 15 Số liệu do Văn Phòng Khối 8406 ở Việt Nam cung cấp.
- 16 Vietnam.net, *2014 chưa xây dựng luật Biểu tình*, <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/122396/2014-chua-xay-dung-luat-bieu-tinh.html>
- 17 VnExpress, *Quốc hội tranh cãi gay gắt về luật biểu tình*, <http://vnexpress.net/gl/xa-hoi/2011/11/quoc-hoi-tranh-cai-gay-gat-ve-luat-bieu-tinh/>
- 18 Thanh Niên Công Giáo, *Hơn 7000 Anh Chị Em Thuộc Giáo Hạt Nhân Hòa ...*
- 19 RFA, *Hàng chục người bị bắt do biểu tình chống TQ tại Hà Nội*, http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/vn-detain-anti-cn-protester-06022013085800.html
- 20 VangAnhOnline, *Tin về người H’ Mông: Một trận càn được chính quyền tính toán kỹ lưỡng*, <http://www.vanganh.info/2013/10/tin-ve-nguoi-h-mong-mot-tran-can-uoc.html>
- 21 Chính Luận, *Tường thuật việc CA đàn áp buổi dã ngoại nhân quyền*, <http://www.chinhluanvn.com/2013/05/tuong-thuat-viec-ca-ap-buoi-da-ngoai.html>
- 22 Dân Làm Báo, *Hà Nội - Sài Gòn: Blogger công khai các hoạt động chào mừng ngày Quốc Tế Nhân Quyền*, <http://danlambaovn.blogspot.com/2013/12/ha-noi-sai-gon-blogger-cong-khai-cac.html>

IV. QUYỀN TỰ DO PHÁT BIỂU VÀ TỰ DO NGÔN LUẬN BỊ BÓP NGHẸT

Hiến pháp VN được tu chính năm 2013 quy định “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tiếp cận thông tin, hội họp, lập hội, biểu tình. Việc thực hiện các quyền này do pháp luật quy định.” (Điều 25) Tuy nhiên chưa bao giờ những quy định đó được tôn trọng. Việc xâm phạm quyền tự do ngôn luận tại VN được biểu thị qua hai sắc thái chính: 1) Nhà nước độc quyền thông tin và 2) đàn áp những người dám bày tỏ quan điểm chính kiến khác với đường lối của ĐCSVN hoặc lên tiếng bênh vực cho những nạn nhân của cường quyền.

1. Ngôn Luận Là Độc Quyền Của Nhà Nước CSVN

Trong phúc trình trước Hội Đồng Nhân Quyền LHQ nhân Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát 2014, Việt Nam đã dựa vào những số liệu thống kê về số người sử dụng Internet, số trang mạng điện tử, số báo giấy phát hành, số đài truyền hình, và số phóng viên được cấp thẻ hành nghề để chứng minh rằng Nhà nước luôn tôn trọng quyền tự do ngôn luận.¹ Tuy đây không phải là những con số ảo như trường hợp những thống kê trong lĩnh vực an sinh xã hội, y tế, và xóa đói giảm nghèo v.v. trong cùng bản báo cáo, nhưng việc khảo sát mặt trái của “những con số biết nói”² đó chỉ cho thấy kết luận của chính quyền là gian dối.

Việc cải tổ luật pháp nhằm củng cố độc quyền ngôn luận cũng như việc gia tăng số lượng bộ máy tuyên truyền của ĐCSVN cho thấy rõ không có một bước tương nhượng nào đối với quyền tự do phát biểu của người dân trong thời gian gần đây. Chỉ thị số 37CP ngày 29-11-2006 của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng “Kiên quyết không để tư nhân hóa báo chí dưới mọi hình thức và không để bất cứ tổ chức hoặc cá nhân nào lợi dụng, chi phối báo chí để phục vụ

ích riêng, gây tổn hại lợi ích đất nước.” vẫn còn hiệu lực trong năm 2013. Vì thế, tất cả những phương tiện truyền thông đại chúng đều thuộc quyền sở hữu của Nhà nước hoặc do Nhà nước chỉ đạo. Ngày 12-6-2012, Bộ trưởng Thông tin-Truyền thông Nguyễn Bắc Sơn, trong cuộc ‘đối thoại trực tuyến với nhân dân’, khẳng định rằng, “đến giờ phút này, không có báo tư nhân trong xã hội ta.”³ Tiếp nối Nghị định số 02/2011/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động báo chí, xuất bản được ban hành vào năm 2011, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, với công văn số 7169/VPCP-NC ngày 12 tháng 9 năm 2012, chỉ thị cho Bộ Công An phối hợp với Bộ Thông Tin và Truyền Thông cùng các cơ quan chức năng điều tra và xử lý những trang mạng đã đăng tải những tin tức được coi là “bôi đen bộ máy lãnh đạo của đất nước, kích động chống Đảng và Nhà nước.”

Đối với việc kiểm soát các phương tiện truyền thông trên mạng, một lĩnh vực tương đối khó kiểm soát về phương diện kỹ thuật, Nhà nước đã đưa ra nhiều quy định chặt chẽ hơn trong

*Tòa án Nhân dân Phú Yên xử blogger Ngô Hào 15 năm tù và 5 năm quản chế về “tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” vào ngày 11-9-2013.
Hình Diễn Đoàn Công Nhân*

năm 2013. Một văn thư “tối mật” mang số 2545/VNPT-VT đề ngày 7/6/2013 gửi cho các công ty thành viên của Tập đoàn Bưu Chính Viễn Thông Việt Nam yêu cầu khẩn trương ngăn chặn truy nhập đến các trang mạng xã hội Facebook theo một danh sách địa chỉ IP bị cho là có vấn đề.⁴

Ngày 15-7-2013, Chính phủ ban hành Nghị định số 72/2013/NĐ-CP về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng. Nghị định này quy định trang thông tin điện tử cá nhân chỉ để cung cấp, trao đổi thông tin của chính cá nhân đó, không được chứa đựng những thông tin tổng hợp từ các báo và các cơ quan Nhà nước. Nghị định cũng yêu cầu các công ty cung cấp dịch vụ mạng tiết lộ danh tính của những người vi phạm những khoản cấm kỵ về ngôn luận do pháp luật Việt Nam qui định. Nhiều tổ chức nhân quyền và chính quyền trên thế giới đã lên tiếng phản đối Nghị định này.⁵

Ngày 27-11-2013, Chính phủ ban hành Nghị định số 174/2013/NĐ-CP, quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông. Từ nay các hành vi tuyên truyền phá hoại chống phá Nhà nước, truyền bá tư tưởng phản động, phủ nhận thành tựu của cách mạng; xúc phạm dân tộc, danh nhân anh hùng dân tộc mà chưa đến mức bị truy cứu trách nhiệm hình sự sẽ bị phạt tiền từ 70 đến 100 triệu đồng.

Ngoài việc ban hành những luật lệ hạn chế quyền tự do ngôn luận, chính quyền tiếp tục và tăng cường những biện pháp kiểm soát và ngăn ngừa khác như công an mạng và hệ thống tuyên truyền miệng. Báo Lao Động ngày 9-1-2013 thuật lời ông Hồ Quang Lợi, Trưởng ban Tuyên giáo Thành ủy Hà Nội nói rằng “đã tổ chức đội ngũ 900 dư luận viên trên toàn thành phố nhằm phát huy sức mạnh của đội ngũ tuyên truyền miệng.”⁶ Cũng theo Báo Lao Động, cả nước có gần 80.000 tuyên truyền viên miệng.⁷ Trong lúc hệ thống công an mạng gia tăng các hoạt động kiểm soát kỹ thuật thông tin trên mạng như xây dựng tường lửa, xâm nhập máy tính của các đối tượng bất đồng chính kiến,⁸ những cán bộ tuyên truyền miệng bảo vệ quan điểm của Đảng chống lại những quan điểm bất đồng.

Đối với lượng thông tin từ ngoài nước, chính quyền VN tiếp tục ngăn cản không cho người dân có thể tiếp cận với các nguồn thông tin độc lập và khách quan bằng kỹ thuật phá sóng các đài truyền thanh Việt ngữ từ ngoài nước, dựng tường lửa ngăn cản việc truy cập các trang mạng “phản động.” Trong lúc đó hầu hết các trang blog của những người có tư tưởng tiên bộ trong nước đều bị nha chức trách đặt ‘tường lửa’ khiến người đọc rất khó truy cập. Trong số đó có những trang được người đọc ưa thích như: Bauxite Việt Nam, Dân Làm báo, Quan Làm Báo, Anh Ba Sàm, Nguyễn Xuân Diện, Người Buôn Gió, Dòng Chứa Cứu Thế, v.v...

2. Đàn Áp Những Người Dám Bày Tỏ Quan Điểm Chính Kiến Khác Với Đường Lối Của ĐCSVN

Các nhà báo được cấp giấy phép hành nghề thường xuyên được nhắc nhở “phải giữ lễ phải”, tức là phải theo đúng lễ lối thông tin một chiều, bóp méo sự thật do Nhà nước cung cấp. Đã có nhiều nhà báo bắt tuồng bị bắt giữ, sa thải khỏi sở làm hoặc cầm tù vì đã phát biểu lập trường khác với quan điểm của Nhà nước cộng sản từ những vấn đề lớn liên hệ đến đường lối chính sách của đảng đến những chuyện làm ăn bê bối của các quan chức các cấp. Vụ nhà báo Nguyễn Đắc Kiên của báo Gia đình và Xã hội bị sa thải ngày 26-2-2013 sau khi có bài viết chỉ trích Tổng bí thư Nguyễn Phú Trọng trước đó một ngày là một trường hợp gây nhiều chú ý trong dư luận.⁹ Vụ nhà báo Đoàn Hữu Hậu bị xử 2 năm tù vào ngày 8-4-2013 vì đã viết nhiều bài phóng sự vạch trần âm mưu của quan chức tỉnh Kiên Giang trong việc cướp đất của dân là một trường hợp điển hình đàn áp ký giả khác.¹⁰

Tình trạng phóng viên báo chí bị cản trở tác nghiệp bằng nhiều hình thức từ việc tạo khó dễ đến hành hung gây thương tích vẫn tiếp tục xảy ra ở nhiều nơi mà tác nhân phần lớn là cán bộ của Nhà nước.¹¹

Đối với những nhà báo độc lập, những bloggers có quan điểm chính trị khác với đường lối của ĐCSVN thì việc đàn áp càng mãnh liệt và triệt để hơn. Sau đây là một số trường hợp điển

hình:

- Ngày 24-1-2013, Ông Lê Anh Hùng, một blogger được biết đến với nhiều bài viết nhận định về tình hình chính trị tại Việt Nam, bị an ninh mật vụ bắt ngay tại công ty ông đang làm việc thuộc Hưng Yên, và sau đó đưa vào trại tâm thần.
- Ngày 5-5-2013, tại Sài Gòn, công an đàn áp thô bạo buổi Dã ngoại Nhân quyền và phân phát bản Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền của các Công Dân Tự Do. Các bloggers Võ Quốc Anh, Vũ Sỹ Hoàng, Nguyễn Hoàng Vi bị bắt và bị đánh gây thương tích.
- Ngày 21-5-2013, tại Nha Trang, các blogger Mẹ Năm–Nguyễn Ngọc Như Quỳnh, Nguyễn Tiến Nam, Phạm Văn Hải bị công an bắt giam trái phép, sau khi tham gia phân phát bản Tuyên ngôn QTNQ.
- Ngày 7-6-2013, blogger Nguyễn Hoàng Vi cùng bạn cô, anh Phạm Lê Vương Các (blogger Cùi Các) đã bị 5 công an chặn đường hành hung tại khu vực đường Tô Ký, Quận 12, Sài Gòn.
- Ngày 25-9-2013, công an ập vào nhà riêng của blogger Nguyễn Tường Thụy tại huyện Thanh Trì để khủng bố, bắt và đánh đập nhiều người hoạt động nhân quyền.
- Ngày 8-12-2013, công an đàn áp buổi sinh hoạt chào mừng Ngày Quốc tế Nhân quyền do Mạng Lưới Blogger Việt Nam tổ chức tại Hà Nội và Sài Gòn. Những người tham dự bị lực lượng công an mặc thường phục đánh đập dã man.
- Ngày 10-12-2013, Mạng Lưới Blogger Việt Nam chính thức ra mắt với các hoạt động vinh danh ngày Quốc tế Nhân quyền. Tại Sài Gòn, công an đã chốt chặn và đánh đập các bloggers Nguyễn Hoàng Vi, Nguyễn Ngọc Như Quỳnh, Hoàng Dũng và nhiều người khác gây thương tích.

Đề bóp nghẹt tiếng nói khác với quan điểm của

ĐCSVN, nhà cầm quyền VN ngoài việc dùng côn đồ du đảng hành hung những người bất đồng chính kiến họ còn áp dụng tối đa việc hình sự hóa việc sử dụng quyền tự do ngôn luận của người dân qua điều 79 “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân”, điều 88 “tuyên truyền chống Nhà nước CHXHCNVN”, và đặc biệt là điều 258 “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân” của Bộ luật Hình sự 1999. Sau đây là một số trường hợp được chú ý nhiều:

- Ngày 9-1-2013, Tòa án Nhân dân tỉnh Nghệ An đã tuyên án 14 người Thiên Chúa giáo vì tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” theo Điều 79 Bộ Luật Hình Sự, gồm Hồ Đức Hòa, Đặng Xuân Diệu, Lê Văn Sơn, Nguyễn Đăng Minh Mẫn, Nguyễn Đình Cương, Đặng Ngọc Minh, Nguyễn Văn Duyệt, Nguyễn Văn Oai, Nông Hùng Anh, Nguyễn Xuân Anh, Hồ Văn Oanh, Thái Văn Dung, Trần Minh Nhật, và Nguyễn Đăng Vĩnh Phúc. Hầu hết các thanh niên trên đều sinh hoạt trong mạng Truyền thông Chúa Cứu Thế. Ba án tù nặng nhất lên tới 13 năm, mười bị cáo khác lần lượt phải chịu các hình phạt từ 3 đến 8 năm tù giam cùng với thời hạn quản chế nhiều năm sau khi mãn án.
- Ngày 17-4-2013, Tòa án Nhân dân Tp. HCM kết án ông Phạm Nguyễn Thanh Bình 3 năm tù giam và 3 năm quản chế với tội danh “Tuyên truyền chống Nhà nước CHXHCN Việt Nam”. Theo cáo trạng, vào năm 2012, ông Bình đã soạn và gửi 8 bài viết về hiện tình đất nước cho ông Nguyễn Xuân Châu biên tập và đăng tải lên trang <http://chauxuannguyen.org/>
- Ngày 13-5-2013, Tòa án Nhân dân Tp. HCM xử phúc thẩm cô Lô Thanh Thảo 2 năm tù giam và 2 năm quản chế với tội danh “Tuyên truyền chống Nhà nước CHXHCN Việt Nam”. Theo cáo trạng, cô Thảo đã làm ra một số truyền đơn với nội dung chống Nhà nước và chụp hình những người dân khiếu kiện.

- Ngày 16-5-2013, Tòa án Nhân dân tỉnh Long An xử sơ thẩm sinh viên Đinh Nguyên Kha 8 năm tù và sinh viên Nguyễn Phương Uyên 6 năm tù về tội “Tuyên truyền chống phá Nhà nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam.” Theo cáo trạng hai sinh viên trên đã làm ra, tàng trữ, lưu hành các tài liệu chống Nhà nước CHXHCN VN. Trong phiên tòa phúc thẩm ngày 16-8-2013 Kha được giảm án còn 4 năm tù và Phương Uyên được giảm còn 3 năm và cho hưởng án treo.
- Ngày 16-8-2013, Tòa phúc thẩm Tòa án Nhân dân Tối cao tại Thành phố Hồ Chí Minh xử sinh viên Đinh Nguyên Kha 4 năm tù giam và 3 năm quản chế, và sinh viên Nguyễn Phương Uyên 3 năm tù treo và 3 năm quản chế về tội “Tuyên truyền chống phá Nhà nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam”. Theo cáo trạng hai sinh viên trên đã làm ra, tàng trữ, lưu hành các tài liệu chống Nhà nước CHXHCN VN.
- Ngày 26-5-2013, nhà báo Trương Duy Nhất bị bắt vì có hành vi “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân” theo điều 258 của Bộ luật Hình sự. Ông Nhất là chủ blog “Một góc nhìn khác”. Ông có nhiều bài viết phê bình các lãnh đạo cao cấp của Đảng và Nhà nước. Ông hiện bị giam và đang chờ xét xử.
- Ngày 13-6-2013, blogger Phạm Viết Đào bị bắt khẩn cấp với cáo buộc “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân” theo điều 258 của Bộ luật Hình sự. Ông Đào đã từng giữ nhiều chức vụ quan trọng trong hệ thống văn hóa – thông tin của Nhà nước và là hội viên Hội Nhà văn Việt Nam. Ông đã viết nhiều bài phê bình hệ thống chính trị hiện nay. Ông hiện đang bị giam giữ, chờ ngày ra tòa.
- Ngày 2-10-2013, Luật sư Lê Quốc Quân bị xử 30 tháng tù giam và 1.2 tỷ đồng (tương đương 62 ngàn Mỹ kim) về tội trốn thuế. LS Quân là một nhà tranh đấu kiên trì cho

Hai nhạc sĩ yêu nước Việt Khang và Trần Vũ Anh Bình vẫn đang thọ án 4 và 6 năm cho mỗi người vì đã sáng tác những bài hát chỉ trích chính quyền và bênh vực những nhà đấu tranh chính trị. Hình Dân Làm Báo

nhân quyền và dân chủ. Ông đã lên tiếng bào chữa cho những vụ án bất công như vụ án TS Cù Huy Hà Vũ. Ông có nhiều bài viết cổ động lòng yêu nước trước nạn ngoại xâm từ phương Bắc. Chính quyền đã ngụy tạo nên tội danh trốn thuế để vô hiệu hóa hoạt động của ông.

- Ngày 23-12-2013, Tòa án Nhân dân tỉnh Phú Yên y án sơ thẩm 15 năm tù giam đối với Ông Ngô Hào với tội danh “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân”. Cáo trạng buộc tội Ông Hào từ 2008 đến cuối năm 2012 đã thâm thập, viết, và phát tán nhiều bài viết nói xấu chính quyền và lãnh đạo và cổ võ cách mạng kiểu Mùa xuân Ả Rập bằng phương thức bất bạo động.

Vì những vi phạm nghiêm trọng quyền tự do ngôn luận và thông tin, trong suốt năm 2013 chính quyền Việt Nam liên tục nhận được những đánh giá tiêu cực và cảnh báo từ các quốc gia và tổ chức nhân quyền quốc tế.

- Tổ chức Phóng viên Không Biên giới (RSF), ngày 12-03-2013, nhân Ngày Thế giới Chống Kiểm duyệt Internet, công bố một bản báo cáo đặc biệt về tình trạng theo dõi, kiểm duyệt Internet trên thế giới. Bản báo cáo xếp 5 quốc gia gồm Syria, Trung Quốc, Iran, Bahrain và Việt Nam là kẻ thù của internet.

- Quốc hội Châu Âu, ngày 18-4-2013, đã thông qua bản Nghị Quyết tố cáo những hăm dọa, sách nhiễu, tấn công, bắt bớ tùy tiện các nhà bất đồng chính kiến, nhà báo, nhà hoạt động nhân quyền, bloggers ngoài luồng hay trực tuyến, cũng như việc giam tù 32 bloggers, đặc biệt các trường hợp của Điều Cày, Tạ Phong Tần, Phan Thanh Hải, và việc sách nhiễu Huỳnh trưởng Gia đình Phật tử Lê Công Cầu và nhà văn Huỳnh Ngọc Tuấn.

- Tổ chức Freedom House, ngày 3-10- 2013, trong báo cáo Tự do trên Internet 2013 (Freedom on the Net 2013), đã đánh giá Việt Nam là một trong hai quốc gia (sau Trung Quốc) đàn áp quyền tự do internet nhất ở Châu Á và đứng thứ 7 trong danh sách 10 nước không có tự do internet tệ hại nhất thế giới.¹²

- Liên minh Báo Chí Đông Nam Á, ngày 23-11-2013, đã xếp Việt Nam và Phi Luật Tân là hai quốc gia tệ hại nhất trong việc dung dưỡng bạo hành đối với báo giới. Sự khác biệt giữa hai nước cùng “đội số” này, như báo cáo chỉ ra, là trong lúc ở Phi Luật Tân xã hội đen là thủ phạm thì ở Việt Nam chính Nhà nước là kẻ dung dưỡng bạo hành đối với báo giới.¹³

- Bà Shaheed, Báo Cáo viên về quyền văn hóa của LHQ, ngày 29-11-2013, sau khi kết thúc chuyến đi đầu tiên đến Việt Nam, đã kêu gọi chính phủ Việt Nam “*mở rộng không gian cho người dân bày tỏ quan điểm và để họ có thể đóng góp những kiến thức, kể cả kiến thức về truyền thống văn hóa, cho công cuộc phát triển đất nước.*”

- Ủy ban Bảo vệ Nhà báo (CPJ), ngày 18-12-2013, trong kiểm kê hàng năm về ký giả bị cầm tù đã báo động về sự kiện năm 2013 sắp kết thúc là “*Năm tệ hại thứ hai trên bình diện nhà báo bị cầm tù*” trên thế giới. Việt Nam là một trong 5 nước có nhiều nhà báo bị tù nhất.¹⁴

CHÚ THÍCH

1 “By March 2013, there are 812 print newspapers and 1,084 publications (compared to 676 and 700 respectively in 2009); nearly 17,000 registered journalists; 01 national news agency, 67 radio and television stations; 101 TV channels and 78 broadcasting channels, 74 electronic newspapers and magazines; 336 social networks and 1,174 registered e-portals (compared to 46 e-newspapers and 287 e-portals in 2011). The Voice of Viet Nam (VOV) Radio Station broadcasts cover 99.5% of Viet Nam’s territory and many other countries via satellite. Today, the VOV reaches more than 90% of all households in Viet Nam in comparison with 85% in 2008.” *National report submitted in accordance with paragraph 5 of the annex to Human Rights Council resolution 16/21.*

2 nguyentandung.org, *Những con số biết nói về nhân*

quyền ở Việt Nam (“Telling numbers on human rights in Vietnam”), <http://nguyentandung.org/nhung-con-so-biet-noi-ve-nhan-quyen-o-viet-nam.html>

3 Cổng Thông tin điện tử Chính phủ, *Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông đối thoại trực tuyến với nhân dân,* <http://baodientu.chinhphu.vn/Home/Bo-truong-Bo-Thong-tin-va-Truyen-thong-doi-thoi-truc-tuyen-voi-nhan-dan/20126/140548.vgp>.

4 Người Việt Online, *Lộ văn bản công an CSVN ra lệnh chặn Facebook?* <http://www.nguoi-viet.com/absolutenm2/templates/viewarticlesNVO.aspx?articleid=168416&zoneid=430#.UzhGialvBos>

5 BBC, *Nhiều nước phê phán Nghị định 72,* http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2013/08/130827_decree_72_criticism.shtml

6 Lao Động, *Tổ chức nhóm chuyên gia bút chiến trên Internet,* <http://laodong.com.vn/Chinh-tri/To-chuc-nhom-chuyen-gia-but-chien-tren-Internet/98582.bld>.

7 Lao Động, *Cả nước có gần 80.000 tuyên truyền viên miệng,* <http://laodong.com.vn/xa-hoi/ca-nuoc-co-gan-80000-tuyen-truyen-vien-mieng-99679.bld>

8 PEN International, English PEN, ARTICLE 19 and Access, *Submission to the UN Universal Periodic Review of Viet Nam for consideration at the 18th session of the UN working group in 2014,* https://s3.amazonaws.com/access.3cdn.net/ccd086a9cc3a49064c_dzm6i6feg.pdf

9 BBC, *Bị thôi việc vì phản đối TBT Trọng,* http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2013/02/130226_giadinhnet_editor_fired.shtml

10 Dân Làm Báo, *Kiên Giang: Dùng ngòi bút giúp dân oan khiếu kiện, một nhà báo bị 2 năm tù,* <http://danlambao.vn.blogspot.com/2013/04/kien-giang-dung-ngoi-but-giup-dan-oan.html>

11 [vtvcantho.vn](http://www.vtvcantho.vn), *Muôn kiểu cản trở tác nghiệp báo chí,* http://www.vtvcantho.vn/CVTV/Detail/34294?id_menu=67&act=News_Detail&contr=Content

12 Freedom House, *Freedom on the Net 2013,* <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-net/freedom-net-2013>

13 The Southeast Asian Press Alliance, *States: A problem and a solution to impunity,* <http://www.seapa.org/wp-content/uploads/idei2013-28nov.pdf>

14 Committee to Protect Journalists, *Second worst year on record for jailed journalists,* <http://cpj.org/reports/2013/12/second-worst-year-on-record-for-jailed-journalists.php>

V. TỰ DO HÀNH ĐẠO TRONG MỘT CHẾ ĐỘ CHỐNG TÔN GIÁO

Tôn giáo nói chung đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong cuộc sống người dân VN. Chính Nhà nước VN cũng thừa nhận rằng “hiện nay ở VN có khoảng 80% dân số có đời sống tín ngưỡng, tôn giáo.”¹ Tuy nhiên, từ khi nắm được chính quyền, với chủ trương xóa bỏ tôn giáo để tiến lên xã hội chủ nghĩa, Nhà nước CSVN đã tìm mọi cách để ngăn cấm quyền tự do tôn giáo của người dân bằng nhiều phương tiện khác nhau:

- Ngăn chặn bằng pháp luật
- Kiểm soát bằng tổ chức
- Đàn áp bằng bạo lực

1. Ngăn Chặn Bằng Pháp Luật

Mặc dù HPVN 1992, được tu chính năm 2013, bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng cho mọi công dân, nhưng Pháp lệnh Tín ngưỡng Tôn giáo năm 2004 và Nghị định 22 của Chính phủ ban hành năm 2005 đã quy định rất nhiều điều kiện khắc nghiệt để một tổ chức tôn giáo được Nhà nước thừa nhận và cho phép hoạt động. Năm 2013, với việc áp dụng Nghị định số ND 92/2012/ND-CP, thay thế cho nghị định số 22 năm 2005, Nhà nước xiết chặt hơn nữa việc đăng ký hoạt động, đào tạo cũng như bổ nhiệm các chức sắc, trùng tu các cơ sở tôn giáo vv...

Một cách vắn tắt, Nghị định 92/2012 với 5 chương 46 điều chi tiết hóa một cách chặt chẽ hơn những hạn chế sinh hoạt của các tổ chức tôn giáo được quy định trong các văn bản luật trước đây, đặc biệt là trong phần “Tổ chức tôn giáo” (Chương III) và “Hoạt động tôn giáo”

(Chương IV). Mọi sinh hoạt của các tổ chức tôn giáo đều phải được thông báo trước đến chính quyền các cấp liên hệ để được chấp thuận hay không được chấp thuận. Việc đăng ký cũng hạn chế cho những tổ chức tôn giáo có sinh hoạt tôn giáo ổn định 20 năm trở lên và “không vi phạm các quy định tại Khoản 2 Điều 8 và Điều 15 Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo” (Điều 6 của ND 92/2012.)

Việc quy định như thế có nghĩa là Nhà nước có thể tùy tiện cho hoặc không cho phép, giải tán và truy tố bất kỳ tổ chức tôn giáo nào mà họ gán cho là “vi phạm an ninh quốc gia,” “chia rẽ nhân dân,” “gây rối trật tự công cộng,” “tuyên truyền trái với pháp luật và chính sách của Nhà nước”... như được dự liệu trong Bộ luật Hình sự hiện hành.

Với các điều kiện luật pháp khắt khe trên nhiều giáo hội như Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, Phật Giáo Hòa Hảo Thuần Túy, Cao Đài Bảo Thủ Chơn Truyền và nhiều hệ phái Tin Lành vẫn bị đặt ra ngoài vòng pháp luật, và tiếp tục bị đàn áp bằng nhiều cách khác nhau.

Ngay cả đối với các tôn giáo đã được phép hoạt động, chính quyền vẫn tiếp tục nhập nhằng về tư cách pháp nhân của các tổ chức này với hậu ý tạo khó khăn về mặt pháp lý cho các tổ chức này trong các sinh hoạt xã hội, đặc biệt là các sinh hoạt liên hệ đến đất đai và tài sản.³

Ngoài những luật lệ có tính chuyên biệt nhằm trói buộc các sinh hoạt tôn giáo, chính quyền còn hình sự hóa các sinh hoạt tôn giáo với các điều khoản khét tiếng của Bộ luật Hình sự 2009 như các điều 79, 87, 88, và 89⁴ để quy

tội những người đấu tranh cho quyền tự do tôn giáo. Trong năm 2013, Nhà nước đã lạm dụng các điều khoản trên trong các trường hợp điển hình sau:

- Ngày 9-01-2013, Tòa án tỉnh Nghệ An đã xét xử 14 thanh niên Thiên Chúa Giáo với những bản án nặng nề trong khi không đưa ra được bất cứ hành động phạm pháp nào của 14 người này. Tuy thế tòa đã tuyên án 13 bản án tù nặng nề vì những cáo buộc “âm mưu lật đổ chính quyền”. Ba án tù nặng nhất lên tới 13 năm, mười bị cáo khác lần lượt phải chịu các hình phạt từ 3 đến 8 năm tù giam cùng với thời hạn quản chế nhiều năm sau khi mãn án. Thực sự các thanh niên này bị xử vì họ từng tham gia các hoạt động tôn giáo, các hoạt động xã hội và nhất là các hoạt động thực thi quyền chính trị của công dân: tố cáo bất công, đòi hỏi công lý, tham gia các chính đảng đấu tranh ôn hòa.
- Ngày 23-01-2013: Tòa án huyện An Phú, tỉnh An Giang đã xử ông Bùi Văn Trung, một tín đồ Phật giáo Hòa Hảo về tội chống người thi hành công vụ. Ông Bùi Văn Trung bị bắt ngày 30 tháng 10 mà nguyên nhân sâu xa là do lập đàn niệm Phật tại gia. Con ông Trung là Bùi Văn Thâm cũng bị kết án 2 năm 6 tháng tù trong một phiên tòa ngày 23-11-2012 cũng vì những hoạt động tôn giáo.
- Ngày 04-02-2013, Tòa sơ thẩm tỉnh Phú Yên xử 22 người thuộc Hội Đồng Công Luật Công An Bia Sơn, một tổ chức tôn giáo có tên “Ân Đàn Đại Đạo”, đã được thành lập từ năm 1969) về tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân”. Ân chung thân dành cho Ông Phan Văn Thu, người cầm đầu tổ chức. 21 người còn lại lãnh tổng cộng 295 năm tù, từ 17 năm đến 10 năm. Những người này bị bắt vào tháng 2 năm 2012.

Ngày 21-11-2013: Lực lượng an ninh phá sập nhà mai tang của những tín hữu Thiên Chúa Giáo dân tộc H'Mông và tấn công những người cố gắng bảo vệ bất động sản đó gây thương tích cho 36 người. Hình Vietinfo

- Ông Lê Công Cầu, Vụ trưởng Vụ Gia Đình Phật Tử thuộc Giáo hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất đã bị công an tỉnh Thừa Thiên Huế mời làm việc 3 ngày trong tháng 3 năm 2013 và bị kết tội tuyên truyền chống Nhà nước, âm mưu lật đổ chính quyền.
- Ngày 28-5-2013, Tòa sơ thẩm lưu động tại xã Hra, huyện Mang Yang, tỉnh Gia Lai đã xử 8 thành viên nhóm sắc tộc thiểu số Tây Nguyên theo đạo Hà Môn tổng cộng 63 năm tù, nặng nhất là ông A Tách, bị coi là cầm đầu nhóm, lãnh 11 năm tù giam. Các bị cáo còn lại từ 3 đến 10 năm. Những người này đều bị kết tội theo Điều 87 Bộ luật Hình sự “Phá hoại chính sách đoàn kết.”
- Ngày 27-9-2013, Tòa án Nhân dân tỉnh Sóc Trăng tuyên phạt 4 tín đồ Phật Giáo gốc Khmer (ethnic Khmer monks) là Phó Đại đức Thạch Thurol 6 năm tù, Đại đức Liêu Ny 4 năm tù, ông Thạch Phum Rích 3 năm tù, và ông Trà Quành Tha 2 năm tù về tội “trốn đi nước ngoài nhằm chống chính quyền nhân dân.” Hai vị tu sĩ trên trước đó đã tổ chức biểu tình ôn hòa đòi tự do tôn giáo cũng như trả lời phỏng vấn báo chí về tình trạng áp bức tôn giáo và nhân quyền Khmer Krom ở Việt Nam.
- Ngày 23-10-2013, Tòa án Nhân dân tỉnh Nghệ An xử hai ông Ngô Văn Khởi

và Nguyễn Văn Hải thuộc giáo xứ Trại Gáo thuộc Giáo phận Vinh về tội gây rối trật tự công cộng. Tòa án tuyên ông Ngô Văn Khởi 7 tháng tù giam và ông Nguyễn Văn Hải 6 tháng tù giam. Hai giáo dân này liên hệ trong vụ chống lại công an chìm sách nhiễu các giáo dân trước đó.

- Trong tháng 10 và 11 năm 2013, tám người H'Mông bị bắt giam và bị vu cho tội “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân.” (Abusing democratic freedoms to infringe upon the interests of the State, the legitimate rights and interests of organizations and/or citizens) theo điều 258 của Bộ luật Hình sự. Đây là những giáo dân theo Đạo Thiên Chúa do ông Dương Văn Minh hướng dẫn.

Ngoài ra, để hạn chế sinh hoạt và ảnh hưởng của các tổ chức tôn giáo, chính quyền dùng Luật Đất đai 2003, để cướp đi hoặc không chịu trả lại những cơ sở bất động sản như trường học và cơ sở y tế xã hội của các giáo hội. Vụ chính quyền Hà Nội đã ngang nhiên tiến hành đập phá

nhà thờ và tu viện Camelo nhằm xóa sổ vĩnh viễn Tu viện Dòng Kín Camelo số 72 Nguyễn Thái Học, Hà Nội ngày 3-1-2013 là một trường hợp điển hình.⁵

2. Kiểm Soát Bằng Tổ Chức

Để dễ dàng kiểm soát các tổ chức tôn giáo, chính quyền CSVN từ nhiều năm nay đã đặc biệt chú trọng đến việc quản lý tổ chức và nhân sự của các tôn giáo. Trong năm 2013, CSVN vẫn tiếp tục thủ tục “đăng ký hoạt động” và cấp “Giấy công nhận” đối với mọi tôn giáo. Mọi sinh hoạt tôn giáo như các khóa tu tập, cấm phòng, rước kiệu... đều phải có phép mới được tiến hành. Chính quyền vẫn tiếp tục chính sách phân hóa để cai trị đối với các tôn giáo. Đối với mỗi tôn giáo, bao giờ cũng có một ủy ban do Nhà nước thúc đẩy thành lập và được Mặt Trận Tổ Quốc giám sát thường xuyên, nhằm phối hợp các hoạt động cho phù hợp với đường lối chính trị của chế độ. Đối với Phật Giáo, Nhà nước chỉ công nhận Giáo hội Phật Giáo Việt Nam, mà phủ nhận và đàn áp Giáo hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất. Đối với Phật Giáo Hòa Hảo, Nhà nước phủ nhận Phật Giáo Hòa Hảo Thuần Túy

và lập ra Ban Đại Diện Phật Giáo Hòa Hảo Trung Ương. Đối với Cao Đài Giáo, chính quyền dựng lên hội thánh Cao Đài quốc doanh tức là Cao Đài thuộc Hội Đồng Chương Quản theo bản Hiến Chương năm 2007 để tách ra khỏi hội thánh Cao Đài Chơn Truyền. Đối với phật tử sắc tộc Khmer, Nhà nước giải tán hội Phật Giáo tiểu thừa Theravada và ép buộc sư sãi gia nhập Hội Đoàn Kết Sư Sãi Yêu Nước. Đối với Công Giáo thì họ tìm mọi cách nuôi dưỡng Ủy ban Đoàn Kết Công Giáo, để gây sức ép với Hội Đồng Giám Mục.

Ngày 28-5-2013: Tám người dân tộc thiểu số Cao Nguyên thuộc một giáo phái Thiên Chúa Giáo không được chính quyền thừa nhận bị tòa kết án tọng cộng 63 năm tù về “tội phá hoại chính sách đoàn kết”. Hình tingialai.vn

Chính quyền cố tình làm suy yếu các tôn giáo không được công nhận bằng cách hỗ trợ các nhóm do Nhà nước thành lập, khống chế và cướp đoạt tài sản của các tổ chức tôn giáo không được Nhà nước công nhận. Chẳng hạn, ngày 14-5-2013, Hội Đoàn Kết Sư Sãi Yêu Nước tỉnh Sóc Trăng, dưới áp lực của chính quyền, quyết định kỷ luật buộc hoàn tục đối với ba tu sĩ Khmer là Liêu Ny, Thạch Thuol và Lý Chanh Đa ở huyện Vĩnh Châu, tỉnh Sóc Trăng. Những vị này bị chính quyền cáo buộc vận động tín đồ tranh đấu đòi tự do tôn giáo. Hai trong số 3 vị sau đó đã bị đưa ra tòa và kết án tù.⁶ Hoặc đối với Hội thánh Cao Đài Chơn Truyền, ngày 3-7-2013, lực lượng an ninh chìm nổi của chính quyền yểm trợ Ban Cai Quản Cao Đài tỉnh Tiền Giang (do Nhà nước thành lập) dùng khí giới tấn công Thánh thất Long Bình, Châu đạo Gò Công và đã thương nhiều tín đồ với mưu đồ chiếm lấy thánh thất.⁷

Việc tuyển chọn, đào tạo, phong chức, bổ nhiệm và chuyển chức các chức sắc tôn giáo đều phải xin phép Nhà nước; có được Nhà nước chấp nhận thì mới được thi hành. Chương trình đào tạo các tu sĩ hay chức sắc tôn giáo phải được Nhà nước xét duyệt, và phải có những môn học về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lịch sử ĐCSVN, và nền pháp chế XHCN do các cán bộ Nhà nước dạy.

Ứng viên vào các chức vụ cao cấp trong các tôn giáo phải được Nhà nước cấp trung ương xét duyệt và chấp thuận thì tôn giáo mới được phong chức. Ngoài ra chính quyền cộng sản còn đào tạo riêng những cán bộ “công an đội lốt tu sĩ” đặc biệt là tu sĩ Phật Giáo, để cài vào các chùa, các tu viện ở trong nước, cũng như tại hải ngoại với mục đích lũng đoạn hàng ngũ các chức sắc của các giáo hội và tín đồ tôn giáo.

Chính quyền thường cản trở việc đi lại của các chức sắc tôn giáo và ngăn cấm các lễ hội tôn giáo mà họ cho là không phù hợp với lợi ích của đảng cầm quyền. Chẳng hạn, ngày 5-5-2013 khoảng

Ngày 4-9-2013: Chính quyền tỉnh Nghệ An mở cuộc tấn công quy mô nhằm vào những giáo dân giáo xứ Mỹ Yên gây cho 40 người bị thương, kể cả đàn bà và trẻ em. Hình RFA

chừng 50 công an chìm nổi ngang nhiên bao vây chùa Giác Hoa thuộc Giáo hội Phật Giáo VN Thống Nhất, cấm không cho các tu sĩ trong chùa ra ngoài hành đạo.⁸ Trước đó một tháng, vào tháng 4 năm 2013, nhân kỷ niệm ngày Đức Huỳnh Giáo Chủ thọ nạn chính quyền đã huy động lực lượng an ninh bao vây nhiều nơi hành lễ tại các tỉnh Đồng Tháp, Cần Thơ, An Giang, và Vĩnh Long ngăn cản không cho tín đồ Phật Giáo Hòa Hảo Thuận Túy đến tham dự.⁹ Trong dịp lễ Giáng sinh 2013, linh mục Trần Sĩ Tín có quyền góp được một số chăn mền để giúp cho trẻ mồ côi tại Tây Nguyên. Do già yếu ngài nhờ một số giáo dân mang số quà này đi phát nhưng lại bị chính quyền địa phương ngăn chặn, sách nhiễu và thậm chí đánh đập một thanh niên Công Giáo người J'rai khiến anh phải nhập viện.¹⁰ Đó là một số trong rất nhiều trường hợp chính quyền ngăn cản các sinh hoạt tôn giáo không nằm trong vòng kiểm soát của họ.

Ngoài sinh hoạt thờ phượng, dạy giáo lý, đào tạo chức sắc, những sinh hoạt tôn giáo khác như mở các cơ sở giáo dục, mở bệnh viện, làm công tác từ thiện xã hội (như cứu trợ thiên tai) vẫn bị hạn chế. Các tôn giáo chỉ được quyền mở các trường mẫu giáo, không được thành lập trường tiểu học, trung học, đại học (như trước năm 1975 tại miền Nam). Hàng ngàn cơ sở thuộc các loại sinh hoạt bị hạn chế ấy đã bị nhà cầm quyền tịch thu hàng mấy chục năm nay, rất ít cơ sở được hoàn trả lại.

Ngày 25-6-2013: Khoảng 100 nhân viên công lực tấn công một nhóm tín đồ Phật Giáo Hòa Hảo ở Quang Minh Tự trong một dịp lễ tôn giáo. Tu sĩ Võ Văn Thanh Liêm bị trọng thương.
Hình Vietinfo

3. ĐÀN ÁP BẰNG BẠO LỰC

Ngoài những biện pháp ngăn chặn, hạn chế và kiểm soát nêu trên, chính quyền CSVN không ngần ngại dùng bạo lực vũ trang để khống chế các tổ chức tôn giáo khi cần thiết, hoặc để dẫn mặt trước, hoặc khi các biến động vượt ra ngoài sự kiểm soát của họ. Trong năm 2013, việc sử dụng bạo lực đàn áp các sinh hoạt tôn giáo vẫn còn tiếp tục với nhiều vụ liên tục suốt năm. Sau đây là những vụ đàn áp tiêu biểu được dư luận quan tâm:

- Ngày 17-3-2013, ông Hoàng Văn Ngài (Vam Ngaij Vaj), một lãnh đạo Tin Lành người dân tộc H'Mong bị công an thị xã Gia Nghĩa, tỉnh Đắk Nông đánh chết trong lúc tạm giam tại đồn công an. Ông Ngài và người em ruột bị bắt trước đó 2 ngày và bị kết tội phá rừng. Công an nói rằng Ông Ngài chết do điện giật khi đưa tay vào ổ điện, nhưng lại không cho gia đình chứng kiến khám nghiệm tử thi. Hình ảnh cho thấy trên thi thể nạn nhân có nhiều vết thương bị đánh đập. Tổ chức Đoàn Kết Kitô Giáo Hoàn Cầu (Christian Solidarity Worldwide) đã yêu cầu chính quyền VN điều tra về cái chết mờ ám này và đồng thời áp dụng những biện pháp cần thiết để ngăn ngừa tình trạng bạo hành chống lại giáo dân các tôn giáo.¹¹
- Ngày 24-6-2013, trong lúc tiến hành

buổi lễ kỷ niệm ngày Đức Huỳnh Phú Sổ khai sáng đạo PGHH tại chùa Quang Minh, huyện Chợ Mới, An Giang, các tín hữu đã bị 100 người gồm công an, mật vụ, dân phòng tấn công vào đoàn rước lễ, chúng đánh đập tu sĩ Võ Văn Thanh Liêm và khoảng 20 người tín đồ PGHH khác trong đó có cả phụ nữ và trẻ em. Nhiều nữ tín đồ bị ngắt xiu vì bị đánh đập. Những kẻ thi hành công vụ đã đem nước xít vào những người bị thương nằm la liệt trên đường. Riêng tu sĩ Võ Văn Thanh Liêm bị khoảng 20 người thay phiên nhau đánh vào bụng, ngực và đầu cho tới lúc gục xuống.

- Ngày 4-9-2013, một số giáo dân giáo xứ Mỹ Yên tập họp tại Ủy ban Nhân dân xã Nghi Phương, huyện Nghi Lộc, Nghệ An để đón 2 giáo dân bị bắt trái phép trước đó được thả theo như cam kết của chính quyền. Thế nhưng, khi các giáo dân đến thì đã bị lực lượng công an và bộ đội đánh đập nặng nề và bắt đi nhiều người. Hơn 20 giáo dân bị đánh trọng thương. Trong vụ đàn áp này các lực lượng an ninh đã dùng chó nghiệp vụ, thuốc nổ, hơi cay, lựu đạn khói và cả một số côn đồ được bảo kê đội lột giáo dân gây rối tạo cơ cho công an tấn công. Lực lượng an ninh đã đột nhập vào nhiều gia đình trong giáo xứ đập phá nhà cửa, đánh đập nhiều người, và phá vỡ tượng ảnh thờ.
- Ngày 12-9-2013, một số tín hữu Cao Đài Chơn Truyền tụ tập tại nhà tín đồ Tạ Thị Thu Nga thuộc ở ấp Ninh An, xã Bàu Nặng, huyện Dương Minh Châu, tỉnh Tây Ninh để tổ chức lễ Thượng Tượng thờ Đức Chí Tôn và mời một số chức sắc và tín đồ Giáo hội Chơn Truyền đến dự. Trong lúc tiến hành nghi lễ, chính quyền cho thành phần xã hội đen đến ngăn cản và hành hung gây thương tích cho tín hữu đến tham dự.¹²

- Ngày 21-11-2013, công an kéo đến phá sập nhà tang lễ của người dân tộc H'Mông theo đạo Thiên Chúa do ông Dương Văn Minh khởi xướng. Họ còn hành hung những tín hữu bảo vệ nhà tang lễ khiến 36 người bị thương, và bắt đi 17 người. Nhà tang lễ là một ngôi nhà nhỏ được người H'Mông theo giáo phái Dương Văn Minh dựng nên để tổ chức ma chay cho người chết theo cách thức mới thay thế cho tục lệ treo xác người chết trên nhà bảy ngày, bảy đêm và giết trâu, giết bò cúng ma trước đây.
- Theo báo cáo của Pháp Luân Công Việt Nam, trong 13 trường hợp bị bức hại vào năm 2013, có 7 trường hợp lực lượng an ninh đánh đập những học viên ở các công viên và cưỡng chế về đồn công an tra hỏi, 6 trường hợp xâm nhập nhà cửa các học viên, lục soát và tịch thu tài liệu.¹³

CHÚ THÍCH

- 1 Embassy of Vietnam in the US, *Về vấn đề tôn giáo ở Việt Nam*, <http://viet.vietnamembassy.us/tintuc/story.php?d=20050803170205>
- 2 Article 24 of the Constitution of SRVN: “a. Everyone has the right to freedom of belief and religion, and has the right to follow any religion or to follow no religion. All religions are equal before law. b. The State shall respect and protect the freedom of belief and religion. c. No one may violate the freedom of belief and religion, nor may anyone take advantage of a belief or religion in order to violate the law.”
- 3 Ban Tôn giáo Chính phủ, *Về pháp nhân của tổ chức tôn giáo trong khuôn khổ pháp luật Việt Nam hiện hành*, http://btgcp.gov.vn/Plus.aspx/vi/News/38/0/241/0/1370/Ve_phap_nhan_cua_to_chuc_ton_giao_trong_khuon_kho_phap_luat_Viet_Nam_hien_hanh
- 4 Art. 79: “Carrying out activities aimed at overthrowing the people’s administration; Art. 87: Undermining the unity policy; Art. 88: Conducting propaganda against the Socialist Republic of Vietnam; and Art. 89: Disrupting security.”

- 5 AsiaNews, *Hanoi Carmelite monastery under government bulldozers. Appeal of the Catholics*, <http://www.asianews.it/news-en/Hanoi-Carmelite-monastery-under-government-bulldozers.-Appeal-of-the-Catholics-26841.html>
- 6 RFA, *Buộc hoàn tục 3 vị sư Khmer Krom vì có liên quan với nước ngoài?* http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/defrock-3-kh-kr-monk-05172013133027.html
- 7 Bản Tin Cao Đài Hải Ngoại, *Nhà nước CS yểm trợ Cao Đài quốc doanh Đàn áp TT Long Bình - Gò công Tây*, <http://bantin.caodaihaingoai.org/news/tindaosu/nhanuoccsyemtrocaodhaiquocdoanhghanapttloungbinh-gocongday>
- 8 Quê Mẹ, *Công an bao vây chùa Giác Hoa ở Saigon không cho chư Tăng di chuyển*, http://www.queme.net/vie/news_detail.php?numb=2064
- 9 Tiếng Chim Việt, *Về Đại Lễ 25/2 Ấl (2013) Kỷ Niệm ngày Đức Huỳnh Giáo Chủ thọ nạn*, <http://www.tiengchimviet.com/2013/04/phat-giao-hoa-hao-thuan-tuy-ban-tin-ky.html>
- 10 RFA, *Một hình thức khác của đàn áp tôn giáo*, http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/anoth-form-reli-perse-12262013054234.html
- 11 Christian Solidarity Worldwide, *Vietnam: Fresh reports shed light on death of church leader in police custody*, <http://dynamic.csw.org.uk/article.asp?t=press&id=1520>
- 12 VRNs, *Tường trình lễ Thượng Tượng bị đàn áp tại Tây Ninh*, <http://chuacuuthenews.wordpress.com/2013/09/15/>
- 13 Dân Quyền, *Hồ sơ nhân quyền: Đàn áp Pháp Luân Công tại Việt Nam là có hệ thống*, <http://diendanxahoidansu.wordpress.com/2014/01/04/ho-so-nhan-quyen-dan-ap-phap-luan-cong-tai-viet-nam-la-co-he-thong/>

VI. ƯU THẾ CỦA KẸ CÓ QUYỀN TRONG MỘT XÃ HỘI BẤT BÌNH ĐẲNG VÀ KỶ THỊ

Ngoài Bản Tuyên ngôn Nhân quyền Quốc tế và hai Công ước Quốc tế về Các Quyền Kinh tế, Văn hoá và Xã hội và Công ước Quốc tế về Các Quyền Dân sự Chính trị, Việt Nam cũng đã tham gia nhiều công ước khác về việc chống lại phân biệt đối xử, chuyên biệt như: Công ước Quốc tế về Xoá bỏ Các Hình thức Phân biệt chủng tộc (năm 1981), Công ước Quốc tế về Xoá bỏ Mọi Hình thức Phân biệt Đối xử với Phụ nữ (năm 1982), và Công ước về Quyền của Người Khuyết tật (2008). Hiến pháp Việt Nam được tu chính năm 2013 cũng minh thị quy định rằng “Mọi người đều bình đẳng trước pháp luật” và “Không ai bị phân biệt đối xử trong đời sống chính trị, dân sự, kinh tế, văn hóa, xã hội.” (Điều 16). Thế nhưng chưa bao giờ trong lịch sử dân tộc Việt Nam, xã hội lại bị phân hóa như dưới sự cai trị của Đảng Cộng Sản Việt Nam ngày nay.

Sự bất bình đẳng và kỳ thị được thể hiện trong mọi khía cạnh của sinh hoạt xã hội. Nguyên nhân chính là tham vọng độc quyền lãnh đạo của Đảng CSVN; vì thế báo cáo này chỉ đề cập đến một số hiện tượng bất bình đẳng và kỳ thị có liên hệ chặt chẽ với nguyên nhân căn bản đó. Đó cũng chính là những vi phạm nhân quyền gây đau thương và nhức nhối nhất hiện nay trong hoàn cảnh đặc thù của xã hội Việt Nam.

1. Kỳ Thị Đối Với Những Thành Phần Thuộc Chế Độ Cũ

Trong những năm gần đây, để thu hút nhân

lực và tài lực của cộng đồng người Việt ở nước ngoài, chính quyền Việt Nam lại sử dụng chiêu bài “hòa hợp hòa giải” như họ đã làm trước năm 1975 nhằm vào thành phần muốn chấm dứt chiến tranh bằng mọi giá. Thế nhưng đối với những người thua trận sống ngay trên đất nước Việt Nam thì họ lại áp dụng một chính sách trái ngược. Hàng trăm ngàn quân nhân và viên chức của chế độ Miền Nam bị đày ải trong các trại tù với mỹ từ “trại học tập cải tạo.” Hàng ngàn người đã chết vì đói khát và bị hành hạ. Nhà cửa bị tịch thu. Gia đình bị đày đi vùng kinh tế mới. Con cái bị tước mất quyền đến trường. Cho dù cuộc chiến đã chấm dứt gần bốn thập kỷ qua,

*“Không được giúp đỡ phé binh nguy, chúng là bọn bán nước.” Một thương phé binh Quân Đội Việt Nam Cộng Hòa đang khát thực qua ngày trên đường phố Sài Gòn.
Hình Hoa Lài Sài Gòn*

những viên chức của chế độ Miền Nam và con cháu của họ vẫn bị đối xử như dân của một xứ thuộc địa.

Bi đát nhất là hoàn cảnh của các thương phế binh VNCH. Trong năm 2013, ngoài việc tăng tiền trợ cấp cho trên 1.470.000 người có công và thân nhân người có công của chế độ đang hưởng trợ cấp hàng tháng, chính quyền Việt Nam đã chi ra hàng ngàn tỷ đồng để hỗ trợ về nhà ở, chi các khoản ưu đãi về y tế, giáo dục, cho vay đầu tư... đối với thành phần ưu đãi này.¹ Trong lúc đó đối với những người kém may mắn đã mất đi một phần thân thể vì chiến cuộc, dù trước kia ở bên kia chiến tuyến, nhưng nay là công dân của họ, chính quyền không những không có một sự giúp đỡ nào mà lại còn tìm mọi cách để trả thù họ. Trường hợp điển hình là việc chính quyền tiếp tục ngăn cản và tấn công Hòa thượng Thích Không Tánh trong công tác giúp đỡ thương phế binh VNCH tại chùa Liên Trì.² Ông Phạm Bá Hải, một thành viên sáng lập của tổ chức Bạch Đằng Giang Foundation, đã bị kết án 5 năm tù vào năm 2006 cũng chỉ vì muốn trợ giúp cho các thương phế binh VNCH. Chính nhân viên an ninh đã nói với ông Hải rằng: “Không được giúp đỡ phế binh nguy, chúng là bọn bán nước.”³

Không những đối với người còn sống, ngay đối với người đã chết, chính quyền cũng đối đãi một cách kỳ thị. Trong những năm qua chính quyền đã chi ra hàng ngàn tỷ đồng để tìm kiếm hài cốt các cán binh cộng sản, xây dựng hàng trăm nghĩa trang liệt sĩ khắp cả nước. Cùng thời gian đó một phần trong số khoảng 50 nghĩa trang quân đội VNCH được xây cất trước đây đã bị cày xới để giải tỏa mặt bằng. Riêng Nghĩa trang Quân đội Biên Hòa, nơi an nghỉ của 16 ngàn binh sĩ VNCH, sau hơn 38 năm bị phá hoại và bỏ hoang phế, năm 2006, TT Nguyễn Tấn Dũng đã ký quyết định 1568/QĐ-TTg chuyển giao khu đất đó cho tỉnh Bình Dương để “sử dụng vào mục đích dân sự để phát triển kinh tế – xã hội.”

2. Kỳ Thị Đối Với Người Có Tôn Giáo

Hiến pháp Việt Nam 2013 quy định rằng, “Mọi người có quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, theo hoặc không theo một tôn giáo nào. Các tôn giáo bình đẳng trước pháp luật.” (Điều 24). Tuy nhiên trên mặt tư tưởng, Đảng CSVN là đảng của những người vô thần; trên mặt tổ chức, muốn gia nhập Đảng CS, ngoại trừ một số trường hợp ngoại lệ hiếm hoi vì nhu cầu tuyên truyền, ứng viên phải từ bỏ tôn giáo. Vì thế, trong quá trình đấu tranh xây dựng và củng cố chính quyền, tương quan giữa Đảng CSVN và các tôn giáo luôn là một tương quan loại trừ. Vì những lý do đó những công dân có tôn giáo, bất luận là Thiên Chúa giáo, Phật giáo, Phật giáo Hòa Hảo hay Cao Đài, đều bị coi như là công dân hạng hai. Họ bị phân biệt đối xử trong mọi hoàn cảnh xã hội và môi trường sinh hoạt, đặc biệt là trong vấn đề giáo dục và sinh hoạt chính trị.

- Tín đồ các tôn giáo không có quyền và bình đẳng cơ hội trong giáo dục: Cũng như đối với con cái của những viên chức cũ của VNCH, “chủ nghĩa lý lịch” cũng được áp dụng đối với thành phần tín hữu các tôn giáo trong việc ghi danh thi tuyển vào các trường cao đẳng. Trong mẫu tự khai lý lịch chuẩn dùng cho học sinh – sinh viên tại Việt Nam ngày nay, câu hỏi về tôn giáo là một yếu tố quan trọng quyết định đến tương lai con đường học vấn và nghề nghiệp. Những học sinh – sinh viên khai có tôn giáo sẽ không được ưu tiên lựa chọn ngành học, học bổng, và các quyền lợi khác dù điểm số khả năng cao hơn các học sinh khác.

- Tín đồ các tôn giáo không có quyền và bình đẳng cơ hội trong sinh hoạt chính trị: Để trang trí cho chế độ, trong các kỳ bầu cử quốc hội, Nhà nước Việt Nam thường ấn định trước một số quota cho các đại biểu tôn giáo được tuyển chọn theo tiêu chuẩn trung thành với Đảng CSVN. Thực chất người CSVN không bao giờ tin những người có

tín ngưỡng. Trên toàn quốc cũng như ở các địa phương, không một tín đồ tôn giáo nào được giữ một chức vụ quan trọng có thực quyền. Ngay ở những vùng đa số là người theo đạo Công giáo như Thái Bình, Đồng Nai... chức cao nhất được trao cho người Công giáo là chủ tịch xã mà thôi.⁴

3. Kỳ Thị Đối Với Các Sắc Tộc Thiểu Số

Việt Nam có 54 sắc dân, trong đó người Kinh chiếm 87%. Trừ người Hoa mà đa số sống bằng kinh doanh ở các khu thị tứ, số còn lại sống rải rác ở những vùng núi non hẻo lánh ở Cao nguyên Trung phần và Tây Bắc phần. Một số lớn các sắc dân có tập tục và ngôn ngữ riêng. Việc nghiêm cấm các chính sách và hành vi kỳ thị giữa các sắc dân đã được ghi vào Hiến pháp năm 2013 ở điều 5: “Các dân tộc bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp nhau cùng phát triển; nghiêm cấm mọi hành vi kỳ thị, chia rẽ dân tộc” (5.2). Tuy nhiên thực tế sinh hoạt hằng ngày cho thấy nạn kỳ thị vẫn là mối lo âu thường trực của người dân thiểu số. Việc kỳ thị đối với các dân tộc ít người đặc biệt nổi bật trong các lãnh vực sau: kinh tế, giáo dục, và chính trị.

3. 1. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong sinh hoạt kinh tế

Cho đến nay, tuyệt đại đa số các dân tộc ít người sống bằng nghề nông. Đất là nguồn sống chính, nếu không là duy nhất, của các dân tộc ít người. Sau 1975, với chính sách tái bố trí dân số và khai phá rừng để trồng cây kỹ nghệ, không gian sống của người thượng du bị thu nhỏ lại. Các số liệu chính thức cho thấy dân số của khu vực này đã tăng từ 1,5 triệu người vào năm 1975 lên đến khoảng 6 triệu người vào năm 2010.⁵ Đa số những người mới đến là gia đình cán bộ từ

Miền Bắc. Chính sách phát triển nông nghiệp của Nhà nước qua việc khuyến khích canh tác quy mô lớn nông sản xuất khẩu và cao su đã đẩy các buôn làng vào sâu hơn đến những vùng đất kém màu mỡ. Theo tổ chức Forest Trends ở Việt Nam, hiện các công ty lâm trường đang quản lý khoảng hơn 2 triệu ha, bình quân một lao động lâm trường có 100 ha đất canh tác. Trong khi đó, cả nước vẫn còn 327.000 hộ dân tộc thiểu số thiếu đất ở và đất sản xuất. Bình quân đất sản xuất của 16 dân tộc rất ít người (dân tộc có tổng dân số dưới 10.000 người) này chỉ khoảng 0,1ha/khẩu, trong đó thấp nhất là dân tộc Pà Thẻn 0,04ha.⁶ Người sắc tộc thiểu số đã đứng lên chống lại sự xâm chiếm thô bạo đó; tuy nhiên họ không thể đòi đầu lại được với kẻ có quyền lực chính trị, tiền bạc, và súng đạn.

Những kế hoạch “xóa đói giảm nghèo” ở Việt Nam sau chính sách đổi mới kinh tế đã tăng lợi tức trung bình của người dân phần lớn nhờ vào lượng đầu tư nước ngoài và ngoại viện. Tuy nhiên việc gia tăng tổng sản lượng quốc gia đồng thời cũng đào sâu thêm hố ngăn cách giàu – nghèo. Một báo cáo của Ngân Hàng Thế Giới năm 2013 cho thấy 53 nhóm dân tộc thiểu số ở VN chỉ chiếm dưới 15% dân số nhưng số người này chiếm khoảng chừng 50% dân số nghèo toàn quốc.⁷ Sự chênh lệch đó không hề suy giảm như

Tỷ lệ các dân tộc thiểu số nghèo trong tổng số hộ nghèo đã tăng đều đặn từ 18 phần trăm trong năm 1990 lên đến 56 phần trăm thời gian gần đây. Hình TuoitreNews

Nhà nước rêu rao, mà trái lại, theo kết quả của một cuộc nghiên cứu độc lập chỉ rõ tỷ lệ các dân tộc thiểu số nghèo trong tổng số hộ nghèo đã tăng đều đặn từ 18 phần trăm trong năm 1990 lên đến 56 phần trăm thời gian gần đây.⁸

3. 2. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong giáo dục và y tế

Một hệ luận tất yếu của nghèo đói là thất học. Một cuộc nghiên cứu về tình trạng giáo dục của hai dân tộc J'rai ở Gia Lai và người Chăm ở An Giang do ĐH Syracuse thực hiện vào năm 2010 cho thấy khoảng cách giáo dục giữa người Kinh và các dân tộc thiểu số rất lớn.⁹ Trẻ em dân tộc thiểu số có tỷ lệ bỏ học cao. Số người đạt tới trung học phổ thông và đại học là rất khiêm tốn so với người Kinh. Một yếu tố không kém quan trọng khiến hiện tượng bỏ học phổ biến hơn đối với các học sinh các dân tộc thiểu số là sự khác biệt ngôn ngữ, nhất là đối với những năm đầu đến trường.¹⁰ Trong những năm gần đây Nhà nước Việt Nam đã thí nghiệm việc dạy song ngữ cho một số trường tiểu học ở những vùng có đông người sắc tộc; tuy nhiên kết quả rất khiêm nhường bởi số giáo viên có khả năng song ngữ rất hạn chế. Báo cáo của Hội Đồng Các Dân Tộc Bản Địa ở Việt Nam hiện nay đệ nạp cho Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc tháng 6-2013 còn vạch rõ chính sách kỳ thị trong giáo dục đối với các dân tộc thiểu số khi chọn người cho đi học ở nước ngoài. Theo báo cáo đó, trong năm 2012 chính phủ Việt Nam đã cho phép 15 000 sinh viên Việt Nam du học tại Hoa Kỳ nhưng tuyệt đối không có một người dân sắc tộc nào.

Việc chăm sóc y tế cho người dân tộc thiểu số đã được quy định ở điều 58 của Hiến pháp VN: “Nhà nước có chính sách ưu tiên chăm sóc sức khỏe cho đồng bào dân tộc thiểu số, đồng bào ở miền núi, hải đảo và vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn.” Thế nhưng, theo kết quả của một cuộc nghiên cứu về sức khỏe của các

Làm thế nào để đến trường trong hoàn cảnh này? Những trẻ em dân tộc thiểu số đang lội băng suối để đến trường ở tỉnh Gia Lai. Hình tingjalai.vn

sắc tộc thiểu số tại Việt Nam thực hiện vào năm 2013 bởi một nhóm chuyên gia đại học quốc tế thì sắc tộc là yếu tố chính tạo nên sự chênh lệch giữa vấn đề chăm sóc y tế, vượt lên trên yếu tố lợi tức và trình độ giáo dục.¹¹ Cơ quan Hợp tác Phát triển Na Uy (Norad - Norwegian Agency for Development Cooperation), trong một báo cáo năm 2013, cũng xác nhận rằng tử suất của trẻ em người sắc tộc dưới năm tuổi cao gấp bốn lần những trẻ em cùng tuổi trên toàn quốc.¹²

3. 3. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong sinh hoạt chính trị

Việt Nam khoe khoang rằng hiện nay tỷ số đại biểu các dân tộc thiểu số trong Quốc hội vượt quá tỷ số thành phần dân tộc thiểu số đối với dân số nói chung trong cả nước, và họ cho đó là thành quả thực thi quyền chính trị cho người sắc tộc.¹³ Tuy nhiên, cũng như đối với thành phần đại biểu các tôn giáo hoặc phụ nữ tại Quốc hội, đây cũng là những quota đã được sắp xếp với mục đích trình diễn của Đảng CSVN. Trong chế độ độc đảng tại Việt Nam ngày nay, mục đích và quá trình tổ chức bầu cử là chỉ để củng cố quyền lực của đảng cầm quyền. Những người được gọi là đại biểu của các dân tộc thiểu số được chọn bởi chính quyền trung ương với nhiệm vụ là chuyển đạt mệnh lệnh từ trên xuống. Người

dân ở các buôn làng không có một cơ chế phát sinh từ họ và đại diện được những quyền lợi của họ. Vì thế họ chỉ có thể bày tỏ nguyện vọng qua tập hợp, biểu tình, hoặc những hình thức chống đối khác. Đó chính là lý do của các cuộc đàn áp tập thể hoặc bắt bớ cá nhân mà người dân tộc thiểu số đã và đang tiếp tục chịu đựng. Trong năm 2013, đã xảy ra nhiều vụ đàn áp nhằm vào người dân tộc thiểu số ở thượng du Miền Bắc, cao nguyên Trung phần, và đồng bằng Cửu Long. Chẳng hạn, ngày 28 tháng 5, tám người dân tộc thiểu số theo đạo Hà Môn bị tuyên án 63 năm tù tại huyện Mang Yang, tỉnh Gia Lai về tội “phá hoại chính sách đoàn kết”; ngày 25 tháng 9 một nhóm người Khmer Krom ở Sóc Trăng bị xử từ 10 tháng đến 1 năm tù về tội “gây rối trật tự công cộng”; tháng 10 một nhóm mấy chục người H’Mông từ 4 tỉnh thượng du Miền Bắc tập hợp khiếu kiện tại Vườn hoa Mai Xuân Thuồng, Hà Nội bị công an dùng vũ lực trấn áp đưa về lại nguyên quán.

CHÚ THÍCH

- 1 VOV.VN, *Rà soát công tác thực hiện chính sách ưu đãi người có công*, <http://vov.vn/Xa-hoi/Ra-soat-cong-tac-thuc-hien-chinh-sach-uu-dai-nguoi-co-cong/294418.vov>
- 2 VRNs, *Công an tấn công chùa Liên Trì vì phát quà Noel cho Thương phế binh*, <http://www.chuacuuthe.com/2012/12/cong-an-tan-cong-chua-lien-tri-vi-phat-qua-noel-cho-thuong-phe-binh/>
- 3 Phạm Bá Hải - *Thư Gửi Hội H.O. Cứu Trợ Thương Phế Binh và Quà Phụ VNCH*, <https://danluan.org/tin-tuc/20111029/pham-ba-hai-thu-gui-hoi-ho-cuu-tro-thuong-phe-binh-va-qua-phu-vnch#comment-96317>
- 4 Rev. Peter Nguyễn Văn Khải, CSsR, *Status of religious freedom in Vietnam: The Catholic Church's situation*, <http://www.chuacuuthe.com/2011/10/status-of-religious-freedom-in-vietnam-the-catholic-church%E2%80%99s-situation/>
- 5 Vu Quoc Ngu, *Land Ownership in Vietnam and Land Seizure in One-party State*, http://www.spidh.org/fileadmin/spidh/FMDH_2013/Appel/Intervenants/Land_Grabbing_VU_Quoc_Ngu_Full_Report.pdf
- 6 Báo Đại Đoàn Kết, *Giải quyết tranh chấp đất đai giữa người dân và lâm trường: Tạo cơ chế để người dân không thiếu đất sản xuất*, <http://daidoanket.vn/PrintPreview.aspx?ID=63251>
- 7 The World Bank Group, *Poverty Reduction in Vietnam: Remarkable Progress, Emerging Challenges*, <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2013/01/24/poverty-reduction-in-vietnam-remarkable-progress-emerging-challenges>
- 8 Hung Pham Thai et al., *Poverty of the Ethnic Minorities in Vietnam: Situation and Challenges from the Poorest Communes*. MPRA Paper No. 50372, posted 4. October 2013 12:52 UTC. <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/50372/>
- 9 Hong Anh Vu, *Hiện trạng Bất Bình Đẳng Giới trong cộng đồng người dân tộc thiểu số*, Syracuse University, 29/09/2010
- 10 Le Thuc Duc and Tran Ngo Minh Tam, *Why Children in Vietnam Drop out of School and What They Do After That*. Young Lives, Oxford Department of International Development (ODID), University of Oxford, Queen Elizabeth House, 3 Mansfield Road, Oxford OX1 3TB, UK
- 11 Mats Målqvist et al., *Ethnic minority health in Vietnam: a review exposing horizontal inequity*, *Glob Health Action* 2013, 6: 19803 - <http://dx.doi.org/10.3402/gha.v6i0.19803>
- 12 Norad. <http://www.norad.no/en/countries/asia-and-oceania/vietnam--405965>
- 13 Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam, *Các dân tộc bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp nhau cùng tiến bộ*, http://dangcongsan.vn/cpv/Modules/Preview/PrintPreview.aspx?co_id=20207&cn_id=634220

VII. QUYỀN CỦA NGƯỜI LAO ĐỘNG BỊ HẠN CHẾ TỐI ĐA

Mặc dù đã là thành viên của Tổ chức Lao động Quốc tế (TCLĐQT) từ năm 1980, và đã phê chuẩn hầu hết các công ước quốc tế về lao động của TCLĐQT,¹ VN vẫn tiếp tục vi phạm quyền của người lao động trong năm 2013 trên bình diện pháp luật và nhất là trong thực tế, đặc biệt trong lãnh vực quyền thành lập nghiệp đoàn và quyền đình công.

1. Vi Phạm Quyền Của Công Nhân Trong Luật Lao Động

Năm 2012 VN đã tu chính Luật Lao Động 1994 và Luật Công Đoàn 1990. Luật Công Đoàn năm 2012 có hiệu lực từ ngày 1-1-2013, và Luật Lao Động có hiệu lực kể từ ngày 1-5-2013. Tuy đã được tu chính, cả hai bộ luật này vẫn giữ nguyên vị thế và chức năng của công đoàn như là một tổ chức ngoại vi của ĐCSVN.² Việc thành lập các tổ chức công nhân ngoài Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam (TLĐLĐVN) là vi phạm pháp luật. Luật Lao Động 2012 cũng dự liệu những điều kiện hạn chế để vô hiệu hóa quyền đình công của công nhân. Điều 210 quy định muốn cuộc đình công hợp pháp thì phải “do Ban chấp hành công đoàn cơ sở tổ chức và lãnh đạo.” Tuy nhiên thực tế thì từ 1995 đến 2013, có 70% số cuộc đình công xảy ra ở các doanh nghiệp đã có Công đoàn Cơ sở, nhưng không có cuộc đình công nào do Công đoàn lãnh đạo.³

Điều 213 của Luật Lao Động 2012 quy định: “Khi có trên 50% số người được lấy ý kiến đồng ý với phương án của Ban chấp hành công đoàn đưa ra thì Ban chấp hành công đoàn ra quyết định đình công bằng văn bản.” Tuy nhiên, trong thực tế không ai có thể tổ chức cuộc biểu

quyết, và không ai có thể đi vòng công ty để lấy chữ ký, vì làm vậy là sẽ bị bắt giam. Chính ông Mai Đức Chính, Phó Chủ tịch TLĐLĐVN cũng phải thừa nhận rằng những điều kiện này rất khó khả thi.⁴ Điều 215 Luật Lao Động 2012 dự trù những trường hợp đình công bị coi là bất hợp pháp khi tiến hành tại doanh nghiệp không được đình công thuộc danh mục do Chính phủ quy định.

Nghị Định Chính Phủ 122/2007/NĐ-CP chi tiết hóa các trường hợp đó trong danh sách bao gồm những kỹ nghệ hoặc những công ty liên hệ đến “quyền lợi quốc gia.” Danh sách này không những chỉ có hàng không, xe lửa, mà còn có cả những công ty môi trường, công ty cấp thoát nước, và công ty hoạch định đô thị. Mẫu số chung của các kỹ nghệ và công ty này là có chủ là ĐCSVN hoặc viên chức đảng.

Ngày 10-05-2013 Chính phủ ban hành Nghị định 46/2013/NĐ-CP hướng dẫn Bộ Luật Lao Động về tranh chấp lao động. Theo Nghị định này quyền đình công thực chất là một ân huệ do các cấp chính quyền địa phương ban cho công nhân. Ngoài những giới hạn rộng lớn về ngành nghề, nơi chốn và thời gian của các cuộc đình công, người công nhân tham gia đình công còn bị đe dọa không được trả lương và “xử lý kỷ luật theo quy định của nội quy lao động và các quy định của pháp luật” nếu không chịu trở lại làm việc theo yêu cầu của chính quyền. Trong thực tế, những quy định này chỉ có giá trị lý thuyết bởi vì, như đã nói ở trên, cho đến nay chưa có cuộc đình công nào hợp pháp, nghĩa là do công đoàn cơ sở tổ chức và được chính quyền cho phép.

Trong cuộc thương thảo hiện nay về Thỏa Ước Mậu Dịch Xuyên Thái Bình Dương (TransPacific Partnership Free Trade Agreement), Nhà nước CSVN luôn tìm cách chống lại điều khoản cho phép có nghiệp đoàn độc lập do Hoa Kỳ đưa ra; mặc dù điều khoản này được sự hỗ trợ của Tổ chức Công đoàn Thế giới - ITUC và 7 tổ chức công đoàn lớn ở các nước thành viên TPP.⁵

Liên hệ đến giới hạn tuổi lao động, mặc dù đã tham gia Công ước 138 về tuổi tối thiểu được đi làm việc, và Công ước 182 về nghiêm cấm và hành động khẩn cấp xoá bỏ các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất, Luật Lao Động 2012 cho phép các chủ nhân có quyền mướn trẻ em ngay cả dưới 15 tuổi,⁶ miễn sao các công việc đó không nằm trong danh mục do BLĐ-TB&XH quy định.⁷

2. Vi Phạm Quyền Lao Động Trong Thực Tế Sinh Hoạt

Ngoài việc tìm cách nghiêm cấm việc hình thành các công đoàn độc lập và ngăn chặn mọi cuộc đình công bằng pháp chế, trong năm 2013 VN đã vi phạm quyền của người lao động bằng nhiều cách khác, nổi bật nhất là

- Người lao động tiếp tục bị bóc lột
- Nhà nước tiếp tục chính sách lao động cưỡng bách
- Nhà nước tiếp tục chính sách xuất khẩu lao động bằng mọi giá.
- Người đấu tranh cho quyền của người lao động tiếp tục bị đàn áp

2.1. Người Lao Động Tiếp Tục Bị Bóc Lột

Số lượng các vụ đình công tự phát trong năm 2013 giảm bớt đáng kể so với năm 2012. Theo báo cáo của chính quyền, cả nước xảy ra 355 cuộc đình công, giảm 151 cuộc so với năm 2012.⁸

Ngộ độc thực phẩm đã trở nên mối âu lo thường trực cho công nhân và gia đình họ. Những công nhân bị ngộ độc được cứu chữa ở Bệnh viện Quận 12 TP HCM ngày 5-3-2013. Hình Báo Người Lao Động

Cũng như những năm trước, nguyên nhân cơ bản dẫn đến đình công là do các chủ xí nghiệp không thực hiện đầy đủ trách nhiệm xã hội đối với công nhân, bao gồm vấn đề tiền lương, tiền thưởng, giờ làm việc, giờ nghỉ, an toàn vệ sinh lao động v.v.

Trong những năm qua có đến 85 - 90% số vụ đình công có nguyên nhân từ yếu tố tiền lương.⁹ Theo một nghiên cứu của Viện Công nhân – Công đoàn (Institute for Workers – Trade Unions”), kể cả khi tăng mức lương tối thiểu hiện tại lên thêm hơn 30%, thì mức này cũng chỉ đáp ứng được 77-84% nhu cầu mức sống tối thiểu của người lao động.¹⁰ Ước tính đó cũng phù hợp với kết quả của cuộc nghiên cứu trong năm 2013 của Tổ Chức Lao Động Việt, theo đó lương trung bình của công nhân là US \$110 trong lúc lương tối thiểu đủ sống phải là US \$150.¹¹

Các vụ đình công thường lên cao điểm vào những tháng gần Tết vì liên hệ đến việc chủ nhân không trả lại món tiền vay được mệnh danh là “tiền thưởng Tết.”¹² Thật ra đây là một kỹ thuật bóc lột tinh vi của giới chủ nhân. Mỗi tháng chủ nhân giữ lại 1/12 tiền lương, họ dùng số tiền rất lớn này như một món nợ không tính tiền lời, rồi ngay trước Tết thì trả lại món nợ này cho công nhân, chủ gọi việc trả món nợ đó là “tiền thưởng Tết”, hoặc văn vẻ hơn, là “lương tháng thứ 13.” Một số chủ không trả nợ vào tháng gần Tết tạo nên làn sóng đình công. Một điểm đáng chú ý là nếu ai nghỉ việc trước Tết thì mất trọn

gói số tiền chủ “mượn” của mình. Để đánh giá con số này, thử tính: Nếu một công ty có 1.000 người nghỉ việc trong năm, và trong năm đó trung bình mỗi người làm nửa năm trước khi nghỉ, thì công ty đã không những được công nhân cho vay không lời mà còn bỏ túi số tiền tương đương với tiền lương trong 1 năm của 500 công nhân.

Đã thế, người công nhân phải làm việc trong những điều kiện thiếu an toàn. Mỗi năm có khoảng 6.000-7.000 vụ tai nạn lao động được báo cáo trên toàn quốc. Thực tế số tai nạn có thể lên đến 40.000 như lời Thứ trưởng Bộ Lao Động-Thương Binh và Xã Hội (BLĐ-TB&XH) Bùi Hồng Lĩnh tiết lộ. Sở dĩ có sự cách biệt đó là vì có đến 95% số tai nạn không bao giờ được báo cáo.¹³ Vấn đề tai nạn lao động đặc biệt rất đáng quan tâm trong ngành khai thác mỏ than và xây dựng. Trong 10 năm qua, số vụ tai nạn, số người chết và bị thương do tai nạn lao động trong ngành than tăng gần gấp đôi. Số tai nạn lao động trong lĩnh vực xây dựng chiếm khoảng 30% tổng số tai nạn, và mỗi ngày mỗi gia tăng.

Về lý do số tai nạn lao động tăng, chính Bộ trưởng BLĐ-TB&XH cũng phải thừa nhận rằng, “nguyên nhân tai nạn lao động cao trước hết là do chủ sử dụng lao động chưa thực hiện đầy đủ trách nhiệm của mình trong các phương án để bảo vệ điều kiện lao động, đảm bảo an toàn.”¹⁴

Không những chỉ lo cho đồng lương không đủ sống và vấn đề an toàn lao động, hàng ngày người lao động còn phải ái ngại về sự an toàn của bữa cơm trưa tại xưởng làm. Việc công nhân ngộ độc thực phẩm tập thể tại các xí nghiệp đã trở thành mối lo ngại thường trực của bản thân người lao động và gia đình. Báo chí đã nói đến hàng ngàn trường hợp như vậy trong năm 2013. Có những vụ ngộ độc thực phẩm quy mô lớn, liên hệ đến hơn ngàn nhân viên như đã xảy ra tại Công ty TNHH MTV Wondo Vina (trụ sở tại

xã Long Bình Điền, huyện Chợ Gạo tỉnh Tiền Giang) ngày 04-10-2013 khiến 1.200 công nhân nhập viện.¹⁵

Theo khảo sát của ngành y tế, phẩm chất quá tồi tệ của thực phẩm là nguyên nhân chính của các vụ ngộ độc thực phẩm. Với giá trị trường mỗi phần ăn tiêu chuẩn chỉ vào khoảng 7.000-12.000 đồng (\$US 0.33-0.57), thì không những năng suất làm việc của công nhân bị trực tiếp ảnh hưởng, mà trong đường dài thể chất và trí tuệ của thể hệ tương lai cũng sẽ suy yếu. Theo BS Đỗ Thị Ngọc Diệp, Giám đốc Trung tâm Dinh dưỡng TP HCM, có gần 30% công nhân tại các xí nghiệp tại TP Hồ Chí Minh bị suy dinh dưỡng.¹⁶

2.2. Nhà Nước Tiếp Tục Chính Sách Lao Động Cường Bách

Có thể nói mà không sợ sai lầm rằng tất cả các trại tù và các trại tập trung cải huấn, và ngay cả một số trung tâm giáo dục lao động xã hội ở VN đều

Các tù nhân ở trại tù Ba Sao tỉnh Nam Hà bị cưỡng bức lao động chặt vạt mà không hề được thù lao. Hình Báo Đại Đoàn Kết

là trại lao động khổ sai. Trong năm 2011, tệ nạn lao động cưỡng bức tại VN đã được dư luận thế giới chú ý qua bản phúc trình của Tổ chức Theo dõi Nhân quyền (Human Rights Watch) với tựa đề “Quần đảo Cai nghiện: Lao động cưỡng bức và các hình thức lạm dụng khác trong các trung tâm cai nghiện ma túy ở miền nam VN,”¹⁷ (*The Rehab Archipelago: Forced Labor and Other Abuses in Drug Detention*). Bản phúc trình đã vạch rõ mặt thật của những trại tập trung mang mỹ từ “trung tâm cai nghiện” mà bản chất là những trại tập trung lao động cưỡng bức những người nghiện ma túy với mục đích kiếm lời. Theo báo cáo của BLD-TB&XH, trong năm 2013 cả nước có 123 trung tâm chữa bệnh, giáo dục lao động xã hội và 20 trung tâm quản lý sau cai do Nhà nước tổ chức cai nghiện cho 37.605 người.¹⁸

Tháng 7 năm 2012, tổ chức HRW lại đưa ra một báo cáo mới với tựa đề “Tra tấn nhân danh trị liệu: Vi phạm nhân quyền tại VN, Trung Quốc, Cam Bốt, và Lào” (*Torture in the Name of Treatment: Human Rights Abuses in Vietnam, China, Cambodia, and Lao PDR*). Theo tài liệu này thì điều mà các chính quyền liên hệ gọi là lao động trị liệu (labor therapy) thực chất chỉ là lao động cưỡng bức.¹⁹

Hiệp Hội Nhân quyền Quốc tế (IGFM) có trụ sở ở Đức trong tháng 7/2012 đã khởi động chiến dịch tẩy chay sản phẩm hạt điều do các trại lao động cưỡng bức tại VN sản xuất.²⁰ Theo báo cáo của IGFM thì trại giam Z30A Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai ở miền Nam VN, với khoảng 7.000 tù nhân là nơi sản xuất chính của công ty xuất khẩu hạt điều Bình Thanh. Công ty này thuộc sở hữu của Quân đội VN. Một số cựu tù nhân chính trị đã cho IGFM biết họ bị ép làm việc mỗi ngày lên đến 32 kg hạt điều hạng B. Nếu từ chối làm việc hay không đạt mục tiêu sản xuất, thì họ bị đưa vào biệt giam.

Một khía cạnh khác của lao động cưỡng bức là tình trạng trẻ em bị ngược đãi và bị bắt làm việc

trong những điều kiện nguy hiểm. Cho dù Nhà nước, với sự trợ giúp của các cơ quan bảo vệ thiếu nhi quốc tế, đã có tham vọng đưa ra dự án chấm dứt tệ trạng trẻ em lao động trong vòng 4 năm (2010-2015),²¹ hàng triệu thiếu nhi vẫn còn phải làm việc để gia tăng lợi tức cho gia đình. Một số vừa làm vừa tiếp tục đến trường, số lớn hơn ở nông thôn không còn biết đến sách vở là gì. Nhiều em phải làm việc trong những

Hàng triệu trẻ em vẫn còn phải lao động để gia tăng thu nhập cho gia đình. Cô bé này đang làm việc tại hầm khai thác đá Ru Mốc, Hà Tĩnh để kiếm cơm cho gia đình. Hình Dantri.com.vn

ơ xưởng sản xuất thủ công hay may mặc. Vào tháng 9 năm 2012 chính quyền Hoa Kỳ đã thêm tên VN vào danh sách 74 quốc gia có những trẻ em có khi chỉ được 5 tuổi đã bị lạm dụng trong lao động cưỡng bức hay buôn người. Theo tài liệu này hai lãnh vực nghề nghiệp sử dụng trẻ em tại VN là may mặc và làm gạch.²² Một báo cáo khác của chính phủ Mỹ trong năm 2013 cũng khẳng định rằng nhân viên của Bộ Lao Động Mỹ đã tham quan một số xưởng may mặc tại VN và đã khám phá ra những trẻ em bị cưỡng bức làm việc ở đó.²³ Một cuộc nghiên cứu tại chỗ trong năm 2013 của Tổ Chức Lao Động Quốc Tế (ILO) cho thấy có những trường hợp trẻ em 14 tuổi phải lao động trong hầm gạch, và các chủ xí nghiệp không có những

thủ tục cần thiết để kiểm tra tuổi của công nhân trước khi thuê mướn.²⁴

Tuy nhiên hiện tượng trẻ em bị cưỡng bức lao động phổ biến nhất tại VN là “nghề” ở đợ cho các gia đình giàu có, buôn thúng bán bưng tại các nơi công cộng như bán vé số, đánh giày... Trong Ngày Thế giới Phòng Chống Lao động Trẻ em 12-6-2013 tại Hà Nội, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội và Tổ chức Lao động quốc tế (ILO) kêu gọi sự chú ý đặc biệt tới vấn đề lao động trẻ em làm thuê giúp việc gia đình; tuy nhiên Hội nghị đã không đưa ra được một con số cụ thể bao nhiêu em và cũng không đề ra được một giải pháp nào khả dĩ có thể giảm thiểu tệ trạng này.²⁵

2.3. Nhà Nước Tiếp Tục Chính Sách Xuất Khẩu Lao Động Sai Lầm

Có khoảng nửa triệu người được Nhà nước đưa đi lao động ở ngoại quốc như Mã Lai, Đài Loan, các nước Trung Đông. Trong năm 2013, tổng số lao động Việt Nam đi làm việc ở nước ngoài là 88.155 người. Nhiều người trong số họ là nạn nhân của việc buôn người, bị bóc lột bởi các công ty môi giới mà chủ là cơ quan nhà nước hoặc các viên chức của họ. Thông thường thì các công ty môi giới này tìm đến những làng nghèo khổ, hứa hẹn rằng sẽ được hợp đồng lao động tốt, rồi khi đưa họ đến phi trường ngoại quốc thì tịch thu hộ chiếu rồi giao cho chủ. Khi người lao động biết được rằng các điều khoản về lương cao là nói láo thì đã muộn, không có hộ chiếu và không có tiền để quay về được. Các bản hợp đồng giữa công ty môi giới và người lao động có điều khoản là khi đi tới nơi thì người lao động “không được gia nhập công đoàn” và “không được đình công.” [Chúng tôi có thể cung cấp bản sao của hợp đồng lao động nếu được yêu cầu]. Một phần không nhỏ những nạn nhân này đã trở thành con mồi cho nạn buôn người. [Xem thêm ở phần Nạn Buôn Người trong báo cáo này]

2.4. Người Đấu Tranh Cho Quyền Của Người Lao Động Tiếp Tục Bị Đàn Áp

Song song với việc độc quyền tổ chức nghiệp đoàn, ngăn cấm đình công, Nhà nước thẳng tay đàn áp những cá nhân và phong trào đấu tranh cho quyền lợi người lao động và quyền thành lập công đoàn độc lập. Kể từ năm 2006, đồng thời với các cuộc đình công nhiều nơi trên cả nước, đặc biệt là các tỉnh Miền Nam, một số cá nhân đã liên kết với nhau đòi hỏi chính quyền cải thiện cuộc sống của người lao động và nhất là đòi hỏi quyền thành lập công đoàn không thuộc nhà nước như đã được quy định bởi Luật Quốc Tế Nhân Quyền, và phù hợp với các tiêu chuẩn luật lao động quốc tế. Một số người đấu tranh hàng đầu cho quyền lợi của người lao động vẫn còn bị giam tù như ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng (9 năm tù giam), ông Đoàn Huy Chương (7 năm tù giam), cô Đỗ Thị Minh Hạnh (7 năm tù giam), Ông Phan Ngọc Tuấn (5 năm tù giam), và Ông Lê Thanh Tùng (5 năm tù giam). Những tù nhân lương tâm này thường xuyên bị hành hạ và đánh đập trong tù, và bị di chuyển liên tục từ trại giam này đến trại giam khác ở nhiều vùng xa xôi hiểm trở. Trường hợp ông Lê Trí Tuệ, một trong những người sáng lập Công đoàn Độc lập, đã bị mất tích hồi tháng 5 năm 2007 sau khi trốn sang Kampuchea để xin tị nạn chính trị, vẫn còn là một vấn nạn cần phải nêu lên với cơ quan an ninh của Việt Nam.

CHÚ THÍCH

1 Vietnam has ratified 22 conventions of the ILO, including five important Conventions (C.29 on forced or compulsory labor, C.100 on Equal Remuneration for Men and Women Workers, C.111 on Discrimination (Employment and Occupation), C.138 on the minimum age for admission to employment and work, and C.182 on the Worst Forms of Child Labor (Source: MLWI&SA, *Convention of the international labor Organization (ILO) Viet Nam has ratified*, <http://www.molisa.gov.vn/news/detail/tabid/75/newsid/55722/seo/Cong-uoc-cua-To-chuc-lao-dong-quoc-te-ILO-Viet-Nam-da-phe-chuan/language/vi-VN/Default.aspx>)

2 Article 1. Law on Trade Union 2012: “Trade Union

- means a great socio-political organization of the working-class and laborers. Trade Unions are founded on the voluntary basis and are a component part of the political system of the Vietnamese society, placed under the leadership of the Communist Party of Vietnam.”
- 3 Báo Lao Động, *Vì sao hơn 5.000 cuộc đình công không do công đoàn lãnh đạo?* <http://laodong.com.vn/cong-doan/vi-sao-hon-5000-cuoc-dinh-cong-khong-do-cong-doan-lanh-dao-129494.bld>
  - 4 Tiền Phong Online, *Cho phép đình công để bảo vệ công đoàn*, <http://www.tienphong.vn/Kinh-Te/574966/Cho-phep-dinh-cong-de-bao-ve-cong-doan-tpp.html>
  - 5 Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, *Dự thảo Chương lao động trong đàm phán Hiệp định TPP - Thách thức lớn cho Việt Nam?* <http://trungtamwto.vn/tpp/du-thao-chuong-lao-dong-trong-dam-phan-hiep-dinh-tpp-thach-thuc-lon-cho-viet-nam>
- Teamster raises Vietnam's labor rights with US Trade Representative* <http://protectvietworkers.wordpress.com/2013/08/27/teamster-raises-vietnams-labor-rights-with-us-trade-representative/>
- 6 Article 163 of the 2012 Labor Law: “The working hours of the underage employee from full 15 years of age to under 18 years must not exceed 08 hours in 01 days and 40 hours in 01 week.”
  - “The working hours of person under 15 years must not exceed 4 hours in 01 day and 20 hours in 01 week without working overtime and at night.”
  - 7 Article 164 of the 2012 Labor Law: “The employer is only entitled to employ the person from full 13 years and under 15 years to perform light job under the list prescribed by the MLWI&SA.”
  - 8 Tạp chí Lao động và Xã hội, *Triển khai trực tuyến công tác lao động, người có công và xã hội năm 2014*, <http://tcldxh.vn/ArticlesDetail/tabid/193/cateid/3/id/11062/language/vi-VN/Default.aspx>
  - 9 Báo Lao Động, *85 - 90% số vụ đình công có nguyên nhân từ yếu tố tiền lương*, <http://laodong.com.vn/cong-doan/85-90-so-vu-dinh-cong-co-nguyen-nhan-tu-yeu-to-tien-luong-137037.bld>
  - 10 Báo Mới, *Việt Nam tăng tỷ lệ người siêu giàu: Khoảng cách giàu – nghèo cũng gia tăng?* <http://www.baomoi.com/Viet-Nam-tang-ty-le-nguoi-sieu-giau-Khoang-cach-giau--ngheo-cung-gia-tang/45/11946633.epi>
  - 11 Lao Động Việt, *Working And Living Conditions For Workers In Vietnam's Seafood Cannery Factories*
  - 12 Việt Báo Online, *Đình Công Xây Ra Nhiều Nơi Vì Bớt Lương, Quên Tiền Tết; Tổng kết Sài Gòn 2012: Có 103 Trường Hợp Đình Công, Đa Số Vì Nợ Lương...*, http://vietbao.com/D_1-2_2-282_4-202009/
  - 13 Báo Mới, *Mỗi năm cả nước xảy ra 40.000 vụ tai nạn lao động*, <http://www.baomoi.com/Moi-nam-ca-nuoc-xay-ra-40000-vu-tai-nan-lao-dong/144/10590729.epi>
  - 14 VnExpress.net, *Tai nạn lao động tăng do sử dụng máy móc lạc hậu*, <http://vnexpress.net/gl/xa-hoi/2012/12/tai-nan-lao-dong-tang-do-su-dung-may-moc-lac-hau/>
  - 15 Báo VietNamNet, *Gần 1.200 công nhân nhập viện do ngộ độc thực phẩm*, <http://vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/143348/gan-1-200-cong-nhan-nhap-vien-do-ngo-doc-thuc-pham.html>
  - 16 Báo Người Lao Động, *Ngộ độc thực phẩm đang giết người*, <http://nld.com.vn/suc-khoe/ngo-doc-thuc-pham-dang-giet-nguoi-20131008095021941.htm>
  - 17 Human Rights Watch, *The Rehab Archipelago: Forced Labor and Other Abuses in Drug Detention, September 2011*.
  - 18 Lao Động, *Một năm tăng thêm gần 13.000 người nghiện ma túy*, <http://laodong.com.vn/Xa-hoi/Mot-nam-tang-them-gan-13000-nguoi-nghien-ma-tuy/82666.bld>
  - 19 Human Rights Watch, *Torture in the Name of Treatment: Human Rights Abuses in Vietnam, China, Cambodia, and Lao PDR*. July 2012.
  - 20 IGFM, *Boycott gegen Blut-Cashewnüsse aus Vietnam - "Weiße Liste" deutscher Firmen*, <http://www.igfm.de/Vietnam-Boycott-gegen-Blut-Cashewnuesse.3211.0.html>
  - 21 Tạp chí Cộng Sản, *Về công tác bảo vệ và chăm sóc trẻ em*, <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/Nghiencuu-Traodoi/2009/766/Ve-cong-tac-bao-ve-va-cham-soc-tre-em.aspx>
  - 22 United State Department of Labor, *2012 List of Goods Produced by Child or Forced Labor*, September 2012.
  - 23 Federal Register /Vol. 78, No. 141 /Tuesday, July 23, 2013 /Notices p. 44159
  - 24 *Better Work Vietnam: garment industry 6th compliance synthesis report*. International Labour Office; International Finance Corporation. - Geneva: ILO, 2013
  - 25 ILO, *Ngày Thế giới Phòng Chống Lao động Trẻ em 12/6/2013: Không có lao động trẻ em làm thuê giúp việc gia đình!*, http://www.ilo.org/hanoi/Informationresources/Publicinformation/Pressreleases/WCMS_215735/lang--en/index.htm

VIII. NHỮNG THÀNH TÍCH TỐI TỆ VỀ CÔNG BẰNG XÃ HỘI VÀ AN SINH

I. Bất Bình Đẳng Mức Sống và Dịch Vụ Xã Hội

Được sự trợ giúp của nhiều quốc gia và tổ chức quốc tế cũng như số kiều hối lớn lao của hơn 4.5 triệu người Việt ở nước ngoài,¹ kinh tế Việt Nam, theo tính toán của Nhà nước, đã có những bước tăng trưởng đáng kể. Lợi tức trung bình theo đầu người là 140 Mỹ kim vào năm 1992 đã tăng lên 1.960 Mỹ kim vào năm 2013. Chính quyền thường khoe khoang sự tăng trưởng đó là thành quả của chính sách kinh tế đổi mới, và nhất là chính sách “xóa đói giảm nghèo.”

Theo Bộ trưởng Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội (BLĐ-TN&XH) Phạm Thị Hải Chuyền, tỷ lệ hộ nghèo cả nước trong vòng 20 năm, từ năm 1993 đến cuối năm 2013 đã giảm từ 58% xuống 7,8%.² Nói cách khác trong số trên dưới 90 triệu người dân trong cả nước chỉ còn khoảng 7 triệu người nghèo. Trong lúc đó theo báo cáo độc lập của Tổ Chức Lao Động Quốc Tế (ILO) vào cùng thời điểm trên có đến 17 triệu người lao động Việt Nam sống dưới tiêu chuẩn nghèo do Nhà nước ấn định – nghĩa là dưới 2 Mỹ kim một ngày. Ngoài ra còn có đến 23 triệu người khác sống tiếp giáp với mức nghèo, và họ có nhiều rủi ro tụt xuống dưới mức đó trong một cuộc biến động kinh tế có thể xảy ra bất cứ lúc nào.³ Một cuộc nghiên cứu độc lập khác cũng cho thấy tỷ lệ người nghèo không thuyên giảm từ năm 2010 đến 2012, và lợi tức trung bình hàng tháng của một gia đình nông dân là 1.46 triệu đồng (US\$70) – cần ghi

nhớ là nông dân chiếm khoảng 68% dân số cả nước.⁴ Vì thế nhiều tổ chức phi chính phủ quốc tế đã bày tỏ nghi ngờ về sự xác thực của các con số thống kê của chính quyền VN trong lãnh vực “xóa đói giảm nghèo” này.⁵

Sự tăng trưởng tổng sản lượng quốc gia trong trường hợp Việt Nam đã làm gia tăng một số nhỏ người giàu có. Theo báo cáo của cơ quan tư vấn Wealth-X (Singapore) và ngân hàng UBS (Thụy Sĩ) thì trong năm 2013 Việt Nam đã có 195 triệu phú với số tài sản gộp là 20 tỷ Mỹ kim. Trong năm 2013 Việt Nam được xếp thứ nhì trên thế giới về số lượng gia tăng các triệu phú (tăng 14.7% so với 2012).⁶ Trong lúc đó theo tài liệu của BLĐ-TN&XH, trong vòng 8 năm,

Sự gia tăng tổng sản lượng quốc gia chỉ làm giàu một số ít người. Một người bán hàng rong nghèo đi qua trước tiệm Louis Vuitton sang trọng trong khu phố Pháp tại Hà Nội. Hình Paula Bronstein

khoảng cách giữa 20% người nghèo nhất và 20% người giàu nhất đã từ 4,2 lần tăng lên 8,9 lần.⁷ Chính Tổng Bí Thư ĐCSVN cũng phải thừa nhận tại Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp hành Trung ương Đảng rằng, “tình trạng phân cực giàu nghèo, ... có xu hướng ngày càng tăng.”⁸

Nạn nhân của tình trạng chênh lệch giàu-nghèo hiện diện khắp mọi miền đất nước; tuy nhiên thành phần chịu nhiều thiệt thòi nhất là những dân tộc thiểu số trong các buôn làng heo hút của miền núi thượng du và những nông dân sống ở đồng quê, đặc biệt là những người mà ruộng vườn đã bị cưỡng chế trưng thu cho những công trình phát triển kinh tế của Nhà nước. Sự chênh lệch không những chỉ biểu thị qua thu nhập mà còn thể hiện qua các nhu cầu tối thiểu hàng ngày như năng lượng sử dụng, nước sạch, sẵn sóc y tế, cơ hội học hành, v.v.

Theo thống kê thì nhóm người nghèo bị bệnh tật nhiều gấp hai lần nhóm người giàu. Con cái của nhóm nghèo được học nghề từ trung cấp trở lên 11 lần ít hơn con cái của nhóm giàu.⁹ Một cuộc nghiên cứu của LHQ cho thấy 27% trẻ em sống trong vùng đồng bằng sông Cửu Long không học hết bậc tiểu học; số trẻ em các dân tộc thiểu số rơi vào hoàn cảnh này lại càng cao hơn: 35% ở Cao nguyên Trung phần, và 50% ở Tây Bắc VN. [Về sự kỳ thị đối với các dân tộc thiểu số, xin đọc thêm phần VI.3. “Một xã hội bất bình đẳng và kỳ thị” của báo cáo này]. Mặc dù Việt Nam là một xứ nhiều sông ngòi và 80% bệnh tật tại VN xuất phát từ nước bẩn, nhưng chỉ có khoảng 39% dân quê có cơ hội sử dụng nguồn nước an toàn.¹⁰

Về phương diện y tế, trong năm 2013 báo chí trong nước đã phản ánh khá đầy đủ sự tệ hại của một nền y tế xuống cấp về mọi phương diện, từ phẩm chất dịch vụ, cơ sở, đến nhân sự. Đặc biệt là tình trạng phân biệt giàu nghèo trong việc sẵn sóc sức khỏe. Theo một nghiên cứu tại TP Hồ Chí Minh, có đến 76% bệnh nhân được hỏi cho

Bệnh nhân nghèo không thể lựa chọn; họ bị dồn đống 2-3 người trong một giường ở bệnh viện. Hình Báo Đất Việt

biết đã đưa phong bì cho nhân viên y tế; một cuộc nghiên cứu khác trước đó ở Hà Nội cũng ghi nhận khoảng 70% bệnh nhân làm như vậy.¹¹ Một phóng sự khác về dịch vụ y tế trong một số bệnh viện công nổi tiếng tại VN mô tả khá đầy đủ sự khác biệt trong các dịch vụ được cung cấp cho các bệnh nhân giàu được gọi là “điều trị tự nguyện A, B, C” và các bệnh nhân nghèo không có sự lựa chọn. Điều đáng nói là “việc mở các khu vực dịch vụ là thực hiện chủ trương xã hội hóa y tế của Đảng, Nhà nước.”¹²

2. Tham Nhũng: Tác Nhân Của Các Vi Phạm Nhân Quyền

Tham nhũng không chỉ có tác động đến sinh hoạt chính trị và kinh tế, mà trước hết và trên hết đó là tác nhân của các vi phạm nhân quyền trong hầu hết mọi lãnh vực từ chính trị đến tư pháp cũng như các sinh hoạt thuộc phạm vi an sinh xã hội như thực phẩm, nhà ở, y tế, giáo dục, v.v. Việc vi phạm nhân quyền có thể được đo lường qua mức độ tham nhũng của chính quyền VN hiện nay.

Năm 2013 được đánh dấu với nhiều chuyển động về phía Nhà nước trong việc đương đầu với nạn tham nhũng. Trước hết, về mặt luật lệ, Luật Phòng, Chống Tham nhũng được Quốc hội thông qua vào tháng 11 năm 2012, sửa đổi Luật Chống Tham nhũng năm 2005, đã có hiệu lực thi hành kể từ ngày 1-2-2013. Sau đó Chính

phủ đã ban hành 4 nghị định chi tiết hóa việc thi hành luật. Về mặt tổ chức, cũng kể từ ngày 1-2-2013 Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã dành quyền chống tham nhũng từ tay Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng qua việc nắm lấy Ban chỉ đạo Trung ương về phòng chống tham nhũng. Từ nay Ban Nội chính Trung ương của Đảng trực tiếp chỉ đạo, kiểm soát và đôn đốc việc chống tham nhũng. Ban Nội chính Trung ương thiết lập 7 đoàn công tác và 63 ban nội chính tỉnh ủy, thành ủy. Một vài vụ án tham nhũng liên hệ đến một số nhân vật có chức quyền cấp trung cũng được chính quyền nêu lên như là thành tích chống tham nhũng trong năm 2013.¹³

Dù luật lệ được thay đổi và cơ chế được tăng cường bằng việc can thiệp trực tiếp từ cơ quan quyền lực cao nhất của Đảng, nạn tham nhũng càng ngày càng hoành hành mãnh liệt hơn. Chính Phó Chủ tịch nước Nguyễn Thị Doan, vào ngày 11-9-2013, cũng phải thừa nhận, “Bây giờ người ta ăn của dân không từ một cái gì, từ tiền thương binh liệt sĩ, đến tiền của trẻ em vùng cao, tiền dành cho người nghèo..., ăn hết.”¹⁴ Ông Nguyễn Văn Hiến, Chủ nhiệm Ủy ban Tư pháp của Quốc hội, trong buổi họp QH ngày 22-10-2013, đã nhận định rằng, “Thực tế cho thấy, mặc dù đã triển khai nhiều biện pháp phòng ngừa tham nhũng, song tham nhũng vẫn nghiêm trọng, phức tạp và chưa có dấu hiệu giảm mà ngày càng tinh vi, xảo quyệt hơn.”¹⁵ Về phía người dân, theo kết quả cuộc nghiên cứu của Tổ chức Minh bạch Quốc tế trong năm 2013 tại Việt Nam, có đến 55% người được hỏi cho rằng tình trạng tham nhũng tăng trong 2 năm vừa qua, 60% cho rằng công tác chống tham nhũng của Nhà nước không có hiệu quả.¹⁶

Nạn tham nhũng ở VN không còn là những trường hợp riêng lẻ mà đã trở thành hệ thống, xuất hiện dưới nhiều hình thức khác nhau như nhận và đòi tiền hối lộ, biển thủ công quỹ, hối mại quyền thế, chia chác, tống tiền, tham nhũng cấp cao, tham nhũng tép riu, v.v... và thậm chí nhập mọi sinh hoạt công quyền. Ngay cả những lãnh vực mà truyền thống văn hóa Việt Nam rất tôn

trọng vì giá trị đạo đức cần phải có như y tế và giáo dục cũng bị xói mòn bởi tham nhũng. Tình trạng chạy tiền để cho con được học trường danh tiếng, mua bán điểm, mua bán bằng cấp đã trở thành phổ biến. Hiện tượng bệnh nhân đưa “phong bì” cho bác sĩ để được điều trị chu đáo hơn đã trở thành luật bất thành văn ở hầu hết các bệnh viện công.

Theo bảng Chỉ số Cảm nhận Tham nhũng năm 2013 của Tổ Chức Minh bạch Quốc tế, Việt Nam được xếp hạng 116 trên tổng số 177 quốc gia. Cũng theo Tổ Chức Minh bạch Quốc tế, Cảnh sát Giao thông là lãnh vực hàng đầu mà người dân cho là có mức độ tham nhũng cao nhất, tiếp đến là quản lý đất đai và dịch vụ y tế. Thật ra, về phương diện tiền bạc, việc cảnh sát giao thông đòi tiền hối lộ cũng như việc nhân viên y tế đòi “phong bì” chỉ là tham nhũng tép riu khi so sánh với những số tiền hàng tỷ đồng mà các cán bộ cao cấp bỏ vào túi riêng qua những thương lượng hợp đồng với nhà thầu và những cơ quan độc quyền khai thác hay cung cấp dịch vụ. Tuy nhiên việc đối đầu với việc lạm dụng quyền lực của cảnh sát hay nhân viên y tế là những vi phạm nhân quyền mà người dân phải trực tiếp gánh chịu hàng ngày.

Tình trạng tham nhũng gia tăng khi Đảng CSVN có toàn quyền tuyệt đối trên mọi sinh hoạt xã hội chỉ có thể được lý giải rằng chính tham nhũng là lý do sống còn của ĐCSVN, bởi vì chính qua tham nhũng trong chính trị mà chính quyền CS còn tồn tại ở VN. Đây là nguồn gốc của các vi phạm nhân quyền tại VN ngày nay.

3. Dân Oan: Khi Quyền Tư Hữu Đắt Đai Bị Tước Đoạt Bất Công

Trong mấy thập niên gần đây Việt Nam đã tiến hành nhiều chương trình xây dựng hạ tầng cơ sở như hệ thống đường sá, khu kỹ nghệ, khu sinh thái du lịch, và các công trình tiện ích công cộng khác. Một trong những yếu tố chính trong các kế hoạch kinh tế đó chính là đất. Trong thập

niên vừa qua số diện tích đất bị thu hồi từ nông dân lên đến một triệu mẫu tây, nhiều hơn cả số đất phân phối cho nông dân trong thời Cải Cách Ruộng Đất xã hội chủ nghĩa thập niên 50 trong thế kỷ trước (810 ngàn mẫu).¹⁷

Dù tiến trình đô thị hóa tăng tốc trong thập niên vừa qua, Việt Nam hiện nay vẫn là một nước nông nghiệp, lao động nông thôn chiếm khoảng 68% tổng số dân số.¹⁸ Đất đai là nguồn sống chính của nông dân, vì thế việc cưỡng chế thu hồi đất là một thảm kịch của hàng chục triệu “dân oan” bởi vì khi họ bị tước đoạt đất đai thì họ mất kế sinh nhai và bị đẩy vào đường cùng. Trên danh nghĩa, chính quyền cũng có đền bù một số tiền rẻ mạt cho những đất đai bị cưỡng chế; số tiền đó chỉ có tính tượng trưng, không thể giúp người nông dân tạo nên được một cuộc sống mới, mà trái lại họ bị đẩy vào cảnh bế tắc không lối thoát.

Điều nổi bật đáng ghi nhận là trong khi tiến hành việc giải phóng mặt bằng, cán bộ nhà nước cố ý phóng đại nhu cầu thực sự của kế hoạch với chủ đích là để chiếm đoạt được càng nhiều đất càng tốt, chiếm hữu phần thặng dư không dùng, và đem bán lại cho nhà kinh doanh nào trả giá cao nhất (với giá cao gấp 10 lần so với giá bồi hoàn

hoặc hơn nữa) và bỏ túi số tiền sai biệt.

Vì quá oan ức, “dân oan” ở khắp nơi đã nhiều lần quyết liệt đứng lên đấu tranh. Đặc biệt là cuộc biểu tình hàng nghìn người cuối năm 1996 ở tỉnh Thái Bình, rồi biến thành cuộc nổi dậy trong nhiều tháng hồi năm 1997 của hàng chục nghìn nông dân 5 huyện Quỳnh Phụ, Hưng Hà, Tiền Hải, Đông Hưng, Thái Thụy (trong số 7 huyện) tỉnh Thái Bình; tiếp đến là hai cuộc nổi dậy của hàng chục nghìn người Thượng vùng Tây Nguyên hồi năm 2001 và năm 2003; sau đó là cuộc biểu tình 27 ngày đêm liên hồi năm 2007 của hàng nghìn nông dân 19 tỉnh thành miền Nam là Tiền Giang, An Giang, Kiên Giang, Bình Dương, Bình Phước, Mỹ Tho, Bến Tre, Long An, Cần Thơ, Đồng Tháp, Bà Rịa, Vũng Tàu, Bình Định, Bình Thuận... và 9 quận huyện tại Sài Gòn.

Tình trạng bất công oan ức này đã kéo dài năm này qua năm khác, và càng ngày càng trầm trọng bế tắc hơn. Không mấy khi nạn nhân được thanh toán đối với những đòi hỏi chính đáng của mình, mà lại còn bị trù dập và đàn áp bằng bạo lực. Trong năm 2013 những vụ cưỡng chế đất vẫn tiếp tục khắp nước và người dân phần nộ vẫn tiếp tục khiếu kiện cũng như chống đối

bằng nhiều hình thức khác nhau. Có những vụ liên hệ đến nhiều người như ở làng Dương Nội, quận Hà Đông, Hà Nội ngày 17-1-2013 chính quyền đưa 200 công an, dân phòng và côn đồ dùng vũ lực đuổi dân làng, nhưng bị dân làng chống đối quyết liệt, hoặc vụ cưỡng chế đất để xây sân golf hôm 10-12-2013 tại xã Xuân Thành, huyện Nghi Xuân, Hà Tĩnh khiến 15 nông dân bị bắt vì tội chống người thi hành công vụ.

Hình ảnh hàng ngàn dân oan không biết tựa vào đâu lũ lượt kéo nhau về tận Hà Nội, Sài Gòn và các thị trấn lớn trên toàn quốc

Ngày 10-12-2013: Chính quyền tỉnh Hà Tĩnh điều động lực lượng an ninh thu hồi bất hợp pháp đất nông nghiệp để xây sân golf. 15 nông dân bị bắt.

Hình BBC Tiếng Việt

để đòi hỏi bồi thường đất bị cưỡng chiếm để phục vụ “mục đích phát triển” vẫn tiếp tục trong năm 2013. Họ phải ăn dầm nằm dề xung quanh các công sở như Quốc hội tại Hà Nội, hoặc các cơ quan chính quyền địa phương, để tố cáo tham nhũng và bất công xảy ra cho họ, những người dân “thân cô thế cô”, và đòi hỏi bồi thường thỏa đáng. Họ sống rất cơ cực ở vườn hoa Mai Xuân Thường hoặc vườn hoa Lý Tự Trọng gần Hồ Tây ở Hà Nội trong cảnh màn trời chiếu đất, ngày mưa rét cũng như ngày nóng nực, chịu đói chịu khát chỉ để tiếp tục khiếu kiện đòi công lý. Đã thế, chính quyền thường xuyên đưa công an và côn đồ đến xua đuổi, đàn áp, và hành hung thật thô bạo.¹⁹

Những trường hợp người dân vì quá uất ức nên phải dùng bạo lực để phản ứng lại như vụ anh em ông Đoàn Văn Vươn năm 2012 tại Tiên Lãng, Hải Phòng vẫn còn xảy ra. Điển hình là trường hợp hai cha con ông Ngô Văn Hảo và Ngô Văn Hiếu đã chống trả quyết liệt lực lượng cưỡng chế tháo dỡ nhà bằng cách dùng dao chém 6 dân phòng bị thương tại quận Ninh Kiều, Cần Thơ ngày 22-11-2013.²⁰ Nhiều dân oan đã tìm đến cái chết để bày tỏ nỗi oan ức như trường hợp ông Đặng Ngọc Viêt ở tỉnh Thái Bình đã tự kết liễu đời mình vào ngày 11-9-2013 sau khi đã bán vào quan chức lo về đất đai vì quá uất ức vì bị thu hồi đất,²¹ hoặc trường hợp ông Nguyễn Viêt Thành ở thành phố Đà Nẵng đã treo cổ tự vận vì bị nhà cầm quyền địa phương lấy nhà đất mà không có bồi thường thỏa đáng.²²

Theo Báo cáo của Thanh tra Chính phủ, trong năm 2013 gần 80% vụ khiếu nại đến từ lĩnh vực nhà đất.²³ Phòng Công lý và Hòa bình của Tu Viện Dòng Chúa Cứu Thế Sài Gòn trong khoảng thời gian từ 24/03/2013 cho đến 4/12/2013 cũng đã tiếp nhận tổng cộng 511 hồ sơ tố cáo cá nhân và tập thể, trong đó có 477 hồ sơ liên hệ đến đất đai, chiếm tỉ lệ 93.35%.²⁴ Vì lẽ đó việc tu chính Luật Đất đai là một nhu cầu khẩn thiết, và đã

Ngày 4-7-2013: Dân oan Văn Giang tập trung trước trụ sở Mặt Trận Tổ Quốc, số 46 Tràng Thi – Hà Nội. Hình xuandienhannom

được đưa vào nghị trình lập pháp của Quốc hội Việt Nam năm 2013. Ngày 29/11/2013, Quốc hội đã thông qua Luật Đất đai 2013 Luật này sẽ có hiệu lực kể từ 01/7/2014. Điều căn bản của Luật Đất đai 2013 cũng chỉ lập lại điều 5 của Luật Đất đai 2003 mà Hiến pháp mới được tu chính một ngày trước đó đã quy định ở điều 53, theo đó đất đai “là tài sản công thuộc sở hữu toàn dân do Nhà nước đại diện chủ sở hữu và thống nhất quản lý.”

Chính điểm không thay đổi mấu chốt này đã làm cho việc sửa đổi Luật Đất đai năm 2013 trở nên công việc “đán mác mới trên bình rượu cũ.”²⁵ Trong các bản góp ý cho dự thảo tu chính Hiến pháp 2013 và Luật Đất đai 2013, nhiều nhân sĩ và tổ chức đã lên tiếng cảnh báo chính quyền về việc áp dụng ý niệm “sở hữu toàn dân” là đầu mối của những lạm dụng tài sản công và vi phạm nhân quyền đối với người dân. Bao lâu chính quyền chưa tôn trọng quyền sở hữu đất đai của người nông dân, bấy lâu nhân quyền còn bị phủ nhận.

CHÚ THÍCH

1 BBC, *Việt Nam xếp thứ 9 thế giới về khiếu nại*, http://www.bbc.co.uk/vietnamese/business/2013/10/131004_vn_remittances_ranking.shtml

- 2 Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam, *Năm mới, nỗ lực thực hiện giảm nghèo bền vững*, http://dangcongsan.vn/cpv/Modules/News/NewsDetail.aspx?co_id=28340759&cn_id=633173
- 3 ILO, *17M Vietnamese Laborers Living Under Poverty Line*, <http://www.ngocentre.org.vn/news/17m-vietnamese-laborers-living-under-poverty-line-ilo>
- 4 The China Post, *Vietnam's rural incomes fall, poverty rate unchanged*, <https://www.chinapost.com.tw/asia/vietnam/2013/08/18/386685/Vietnams-rural.htm>
- 5 The VUFO-NGO Resource Centre, *Vietnam Spends \$3.6B on Poverty Reduction Programs Yearly*, <http://www.ngocentre.org.vn/news/vietnam-spends-36b-poverty-reduction-programs-yearly>
- 6 Vietnam Bridge, *Vietnamese income "average", spending "extravagant"*, <http://english.vietnamnet.vn/fms/business/91128/vietnamese-income--average--spending--extravagant-.html>
- 7 Báo mới.com, *Chỉ có phần lớn người Việt nghèo*, <http://www.baomoi.com/Chi-co-phan-lon-nguoi-Viet-ngheo/45/11186694.epi>
- 8 Tạp chí Xây Dựng Đảng, *Cán bộ lãnh đạo, quản lý nêu cao tinh thần trách nhiệm, gương mẫu thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8*, <http://www.xaydungdang.org.vn/Home/thoisu/2013/6699/Can-bo-lanh-dao-quan-ly-neu-cao-tinh-than-trach-nhiem.aspx>
- 9 Báo Lao Động, *Khoảng cách ghê gớm*, <http://laodong.com.vn/su-kien-binh-luan/khoang-cach-ghe-gom-87166.bld>
- 10 The Water Project, *Water in Crisis – Vietnam*, <http://thewaterproject.org/water-in-crisis-vietnam.php>
- 11 Báo Người Lao Động Điện Tử, *"Phong bì" và quyền của bệnh nhân*, <http://suckhoedinhduong.nld.com.vn/suc-khoe/phong-bi-va-quyen-cua-benh-nhan-20130223092112307.htm>
- 12 Báo VietNamNet, *Phân biệt giàu nghèo trong bệnh viện công*, <http://www.tintucngaynay.com/tintuc/vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/83441/phan-biet-giau-ngheo-trong-benh-vien-cong.htm>
- 13 Báo mới.com, *Xét xử 2 "đại án" tham nhũng nổi bật 2013 với 4 án tử*, <http://www.baomoi.com/Xet-xu-2-dai-an-tham-nhung-noi-bat-2013-voi-4-an-tu/58/12765727.epi>
- 14 Tiền Phong, *10 phát ngôn 'đáng suy nghĩ' năm 2013*, <http://www.tienphong.vn/xa-hoi/10-phat-ngon-dang-suy-nghi-nam-2013-665409.tpo>
- 15 Dân Trí, *Minh bạch tài sản mà không phát hiện "sếp" công tích nhận lương khủng*, <http://dantri.com.vn/chinh-tri/minh-bach-tai-san-ma-khong-phat-hien-sep-cong-ich-nhan-luong-khung-792674.htm>
- 16 Transparency International, *2013 Global Corruption Barometer - Views and Experiences from Vietnamese Citizens*, http://archive.transparency.org/regional_pages/asia_pacific/transparency_international_in_vietnam
- 17 East Asia Forum, *Vietnam's land law reforms: radical changes or minor tinkering?* <http://www.eastasiaforum.org/2013/05/14/vietnams-land-law-reforms-radical-changes-or-minor-tinkering/>
- 18 Tổng Cục Thống kê Việt Nam, *Dân số trung bình phân theo giới tính và thành thị, nông thôn*, <http://www.gso.gov.vn/default.aspx?tabid=387&idmid=3&ItemID=14631>
- 19 Lê Hiền Đức, *Công an dân phòng đánh dân oan nhập viện!* http://lehienduc2013.blogspot.com/2013/10/cong-dan-phong-anh-dan-oan-nhap-vien_4.html
- Xuân Việt Nam, *Dân oan bị đàn áp tại trụ sở thanh tra chính phủ!* <http://danoan2012.blogspot.com/2013/08/dan-oan-bi-ap-tai-tru-so-thanh-tra.html>
- Xuân Việt Nam, *Tin nóng : công an và côn đồ đánh dân oan tại vườn hoa Mai Xuân Thưởng!* <http://danoan2012.blogspot.com/2013/01/tin-nong-cong-va-con-o-anh-dan-oan-tai.html>
- 20 Dân Trí, *Phản đối cưỡng chế nhà, hai cha con chém 6 người bị thương*, <http://dantri.com.vn/xa-hoi/phan-doi-cuong-che-nha-hai-cha-con-chem-6-nguoi-bi-thuong-806374.htm>
- 21 RFA, *Máu đã đổ, người đã chết... vì cưỡng chế đất*, <http://www.rfa.org/vietnamese/blog/09182013-blogs-menam-09182013140710.html>
- 22 Báo Đất Việt, *Treo cổ vì chưa nhận được tiền đền bù đất*, <http://www.baodatviet.vn/chinh-tri-xa-hoi/tin-tuc-thoi-su/treo-co-vi-chua-nhan-duoc-tien-den-bu-dat-2354817/>
- 23 Baomoi.com, *Gần 80% vụ khiếu nại đến từ lĩnh vực nhà đất*, <http://www.baomoi.com/Gan-80-vu-khieu-nai-den-tu-linh-vuc-nha-dat/144/12417217.epi>
- 24 RFI, *Luật mới vẫn cho Nhà nước Việt Nam quyền định đoạt đất đai của dân*, <http://www.viet.rfi.fr/vietnam/20131207-luat-moi-van-cho-nha-nuoc-viet-nam-quyen-dinh-doat-dat-dai-cua-dan>
- 25 Đặng Hùng Võ, *Luật Đất đai 2013: Nhiều điểm mới vẫn còn "vênh"*, <http://www.vietnamplus.vn/luat-dat-dai-sua-doi-nhieu-diem-moi-van-con-venh/238127.vnp>

KHUYẾN NGHỊ

Với những chứng cứ về vi phạm nhân quyền trầm trọng và có hệ thống đã kéo dài trong nhiều năm và vẫn tiếp diễn trong năm qua 2013, Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam khẩn thiết nêu lên những đề nghị sau đây:

Đối với chính quyền Việt Nam:

- Tức khắc hoãn thi hành án tử hình để đi đến việc xóa bỏ vĩnh viễn; chấm dứt các hình thức tra tấn và giam giữ tùy tiện; và thực thi những biện pháp cụ thể chấm dứt tệ nạn buôn người trá hình dưới dạng “cô dâu nước ngoài” và lao động xuất khẩu.
- Chấm dứt ngay việc hình sự hóa các hành vi chính trị chính đáng của người dân bằng cách bãi bỏ tất cả những luật lệ mơ hồ của Bộ luật Hình sự hiện hành, đặc biệt là các điều 79, 87, 88, 89 và 258; tôn trọng thủ tục tố tụng hình sự theo tiêu chuẩn quốc tế; tuân thủ đầy đủ những Nguyên tắc Căn bản về Vai trò của Luật sư của LHQ; cải thiện chế độ lao tù hiện hữu; và trả tự do ngay tức khắc và vô điều kiện cho những tù nhân lương tâm và những dân oan.
- Bãi bỏ điều 4 Hiến pháp cho phép ĐCSVN độc quyền lãnh đạo đất nước, và bảo đảm quyền lập hội và quyền biểu tình ôn hòa của người dân như đã được quy định bởi Công ước Quốc tế về những Quyền Dân sự và Chính trị.
- Chấm dứt những chế tài và đàn áp những nhà báo và người dân bày tỏ quan điểm của họ một cách ôn hòa qua báo chí, truyền thanh và Internet.
- Tôn trọng quyền tự do tôn giáo của người dân bằng cách xóa bỏ những luật lệ có mục đích hạn chế quyền tự do hành đạo; không can thiệp vào sinh hoạt nội bộ của các tôn giáo; và ngưng ngay việc bách hại các giáo sĩ và giáo dân.
- Ngưng ngay các hình thức đối xử kỳ thị dựa trên lý lịch chính trị, niềm tin tôn giáo, và nguồn gốc sắc tộc. Bước đầu tiên là ban hành Luật Chống Kỳ Thị.
- Sửa đổi Bộ Luật Lao Động bảo đảm quyền tự do thiết lập những công đoàn độc lập; cải thiện điều kiện sinh sống và làm việc của công nhân; xóa bỏ mọi hình thức lao động cưỡng bách, đặc biệt đối với các tù nhân chính trị; nghiêm cấm việc bóc lột lao động trẻ em; và trả tự do cho những người đấu tranh bảo vệ quyền của công nhân.
- Tái lập quyền tư hữu đất đai cho người dân; ngưng ngay việc cưỡng chiếm đất đai đi ngược lại luật nhân quyền quốc tế; và trả lại những bất động sản bị Nhà nước tịch thu cho sở hữu chủ hợp pháp.

- Xử lý nghiêm minh nạn tham nhũng để giảm thiểu bất công xã hội; tái lập quyền tư hữu đất đai cho người dân; ngưng ngay việc cưỡng chiếm đi ngược lại luật nhân quyền quốc tế; và trả lại những bất động sản bị Nhà nước tịch thu cho sở hữu chủ hợp pháp.

Đối với Các chính phủ yêu chuộng tự do – dân chủ:

- Cần mạnh dạn nêu lên những trường hợp vi phạm nhân quyền cụ thể trong các cuộc đối thoại nhân quyền với Nhà nước VN trước khi đề cập đến các vấn đề tổng quát hơn như giao dịch thương mại hay những hình thức viện trợ khác.
- Cần cứu xét thành tích nhân quyền của VN như là điều kiện tiên quyết của các kế hoạch viện trợ phát triển cũng như các kế hoạch đầu tư kinh tế.
- Đặc biệt đối với chính quyền Hoa Kỳ:
  - o Quốc hội Hoa Kỳ cần hỗ trợ các dự luật chống lại những vi phạm nhân quyền tại VN.
  - o Hành Pháp Hoa Kỳ cần cứu xét đến việc đưa VN trở lại Danh Sách Các Quốc Gia Cần Quan Tâm Đặc Biệt mà Ủy Hội Hoa Kỳ về Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế, nhiều tổ chức phi chính phủ, và nhiều đại biểu quốc hội Hoa Kỳ đã nhiều lần nêu lên. Trong các cuộc đàm phán về Hiệp định đối tác kinh tế xuyên Thái Bình Dương đang diễn ra, Chính quyền Hoa Kỳ nên ngưng mọi cuộc thảo luận cho đến khi Việt Nam chứng tỏ có tiến bộ đáng kể về nhân quyền.

Đối với các tổ chức nhân quyền quốc tế:

- Cần tiếp tục theo dõi tình trạng nhân quyền tại VN, và mạnh mẽ lên tiếng kết án những trường hợp vi phạm nhân quyền trầm trọng bởi Nhà nước VN.
- Cần loại trừ VN ra khỏi những tổ chức về nhân quyền quốc tế nếu họ vẫn tiếp tục coi thường những khuyến cáo đã được nêu lên.

Đối với các công ty kinh doanh quốc tế tại VN:

- Cần bảo đảm rằng quyền của công nhân và các tiêu chuẩn lao động chính yếu được tôn trọng ở những cơ sở kinh doanh của mình.

Đối với cộng đồng người Việt hải ngoại:

- Cần trình bày một cách có sức thuyết phục với các đại biểu quốc hội và công luận ở các xứ định cư rằng VN hiện nay là một trong số các quốc gia vi phạm nhân quyền trầm trọng nhất trên thế giới.
- Tiếp tục hỗ trợ các nhà đấu tranh nhân quyền trong nước về tinh thần và vật chất.

PHỤ LỤC I

Danh Sách Tù Nhân Lương Tâm Còn Bị Giăm Giữ*

Cập Nhật 2014/04/16

SỐ TT	TÊN HỌ	NĂM SINH	LÝ LỊCH	NGÀY BỊ BẮT	BỊ KẾT TỘI (Điều của Bộ Hình Luật)**	NGÀY XỬ	ÁN (Năm tù)	NOI GIAM
1	A Hyum (Bả Kôl)	1940	Montagnard Christian (H' mong, Hà mòn)	2012/04/23	87	2013/05/28	8	MăngYang, Tỉnh Gia Lai
2	A Tách (Bả Hlôl)	1959	Montagnard Christian (H' mong, Hà mòn)	2012/04/23	87	2013/05/28	11	MăngYang, Tỉnh Gia Lai
3	A Thiên	1983	Montagnard Christian, Vietnamese People Love The Vietnamese Party	2010/11/20	N/A	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
4	Amlinh (Bá Blung)	1943	Degar Montagnard Christians & FULRO. Association of Montagnards in the USA	2009/02/04	87	2009/09/08	8	Gia Lai prison camp - B20
5	Bùi Tấn Nhã	1943	Hoa Hao Buddhist activist, former Treasurer	1997/07/13	79	N/A	Lifetime	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
6	Bùi Thị Minh Hằng	1964	Land rights / Pro-democracy activist	2014/02/11	245	No trial yet		Đồng Tháp provincial prison
7	Bùi Thúc Nhu	1950	Great Vietnamese Nationalist Party. Indochinese Federation Front	1989	79	N/A	Lifetime	Phú Yên, Xuân Phước, A20 prison camp (Ministry of Public Security)
8	Bùi Văn Thâm	1987	Hoa Hao Buddhist activist	2012/07/29	257	2012/09/21	2,5	Phú Yên, Xuân Phước A20 prison camp
9	Bùi Văn Trung	1964	Hoa Hao Buddhist activist	2012/10/30	257	2013/01/23	4	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
10	Byuk	1945	Montagnard Christian (H' mong, Hà mòn)	2012/05/08	87	2013/05/28	8	Gia Lai, Măng Yang prison camp
11	Cao Văn Tinh	1974	Land rights activist, Vietnam Reform Party	2010/08/10	79	2011/05/30	5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
12	Chăn Khuru	N/A	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999	84	2001/05/16-29	13	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
13	Chi	1984	Montagnard Christian, religious activist (H' mong, Hà mòn)	2012/09	87	2013/11/18	8	Gia Lai provincial prison
14	Đặng Ngọc Minh	1957	Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013 /01/09	3	Nghệ An provincial prison
15	Đặng Xuân Diệu	1977	Businessman, Catholic Youth activist. Redemptorist News Information Network	2011/07/30	79	2013 /01/09	13	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
16	Danh Hưởng	1961	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999/07/19	84	2001/05/16-29	18	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
17	Đậu Văn Dương	1986	Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/02	88	2012/05/24	3,5	Nghệ An, Nghi Kim prison camp
18	Điều Loại (Điều Quay)	1983	Montagnard Christian	N/A	87+275	2010/08/06	5	Daknong provincial jail
19	Đình Hrôn	1981	Montagnard Christian (H' mong, Hà mòn)	2012/04/23	87	2013/05/28	7	Gia Lai, MăngYang prison camp

20	Đình Lứ	1976 Montagnard Christian (H' mong, Hà môn)	2012/04/23	87	2013/05/28	7	Gia Lai, MăngYang prison camp
21	Đình Lý	1979 Montagnard Christian, religious activist (H' mong, Hà môn)	2012/09	87	2013/11/18	7,5	Gia Lai provincial prison
22	Đình Ngo	1987 Montagnard Christian, religious activist (H' mong, Hà môn)	2012/09	87	2013/11/18	7,5	Gia Lai provincial prison
23	Đình Nguyên Kha	1988 Pro-democracy activist, student, Patriotic Youth Group. Distributing anti-government leaflets	2012/10/14	88	2013/05/16	4	Bình Dương, Xuyên Mộc prison camp
24	Đình Văn Nhượng	1958 Land rights activist	2011/06/07	88	2012 /07/16	4	Bắc Giang provincial prison
25	Đỗ Hường (aka Đoàn Hùng)	N/A Former Captain of RVA, Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties.	1993/03/05	79	1996	Lifetime	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
26	Đỗ Thanh Nhân	1926 Government of Free Vietnam	1999	91	2001/05/16-29	20	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
27	Đỗ Thanh Vân	N/A Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999/06/18	84	2001/05/16-29	20	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
28	Đỗ Thị Hồng	1957 Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn.	2012/02/14	79	2013/01/28	13	Phú Yên provincial prison
29	Đỗ Thị Minh Hạnh	1985 Labour rights activist, United Workers-Farmers Organization (UWFO)	2010/02/23	89	2010/10/26	7	Biên Hòa, Thủ Đức prison camp, section 2
30	Đỗ Văn Hoa	1966 Land rights activist	2011/06/07	88	2012 /07/16	4	Bắc Giang provincial prison
31	Đỗ Văn Thái	1960 Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/02/27	84 + 88	2001/05/16-29	18	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
32	Đoàn Đình Nam	1951 Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn .	2012/02/06	79	2013/01/28	16	Phú Yên provincial prison
33	Đoàn Huy Chương	1985 Labour rights activist, United Workers-Farmers Organization (UWFO)	2010/02/13	89	2010/10/26	7	Trà Vinh provincial prison
34	Đoàn Văn Cư	1962 Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn	2012/02/10	79	2013/01/28	14	Phú Yên provincial prison
35	Đoàn Văn Quý	1966 Farmer, Land rights activist	2012/01/05	93	2013/04/05	5	Trần Phú Prison, Hải Phòng
36	Đoàn Văn Sinh	1957 Farmer, Land rights activist	2012/01/05	93	2013/04/05	3,5	Trần Phú Prison, Hải Phòng
37	Đoàn Văn Vươn	1963 Agricultural engineer, Land rights activist	2012/01/05	93	2013/04/05	5	Trần Phú Prison, Hải Phòng
38	Dương Âu	1955 Land rights activist, Vietnam Populist Party	2009/08/26	91	2010/04/20	5	Bình Dương, An Phước prison camp
39	Dương Kim Khải	1958 Cow Shed Menonite home church Pastor, Vietnam Reform Party	2010/08/10	79	2011/05/30	6	Ben Tre provincial prison
40	Dương Thị Tròn	1947 Hoa Hao Buddhist activist	2006/10/02	245 + 257	2007/05/03	9	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
41	Dương Văn Minh	1961 H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	1990.04.30	258	N/A	5	In custody at Hà Nội 198 hospital
42	Dương Văn Thả	1960 Hoa Hao Buddhist activist	2012	121	N/A	3	An Giang provincial prison
43	Dương Văn Tu	1967 H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2013/10/10	258	2014/03/20	21 months	Tuyên Quang provincial prison
44	Giàng A Chứ	1989 Ethnic Christian Montagnard (H' mong, Hà môn)	2012/05/23	88	2013/09/26	3	Điện Biên, Mường Nhé prison camp

45	Giàng A Lồng (Nhè Chinh)	1974	Ethnic Christian Montagnard, H'Mông	2012	79	2012/12/12	3	Lai Châu provincial prison
46	H Lun	1968	Degar Montagnard Christians & FULRO	2004	87	2005/01/25	11	Gia Lai prison camp - B20
47	Hầu A Giàng	1974	Montagnard Christian, H'Mông	2012	79	2012/12/12	3	Lai Châu provincial prison
48	Hồ Đức Hòa	1974	Businessman, Catholic Youth activist	2011/07/30	79	2013 /01/09	13	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
49	Hồ Long Đức	1953	Government of Free Vietnam	1999/11/25	84 + 90	2001/05/16- 29	20	Bình Dương, An Phước prison camp
50	Hồ Thị Bích Khương	1967	Land rights activist, Bloc 8406	2011/01/15	88	2011/12/29	5	Nghệ An, Nghi Kim prison camp
51	Hồ Thị Huệ	1966	Land rights activist	2012	258	2012/03/14	3	Tây Ninh provincial prison
52	Hồ Văn Oanh	1985	Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/27	79	2013/01/09	3	Sài gòn, Nguyễn Văn Cừ - B34 Detention Center
53	Hoàng Văn Páo	N/A	H'Mông, "Đương Văn Minh" religious community	2013/10/14	258	No trial yet		Tuyên Quang provincial prison
54	Hoàng Văn Sang	1964	H'Mông, "Đương Văn Minh" religious community	2013/10/10	258	2014/03/14	1,5	Tuyên Quang provincial prison
55	Jonh (Chinh)	1952	Montagnard Christian (H' mong, Hà môn)	2012/05/08	87	2013/05/28	9	Gia Lai, Măng Yang prison camp
56	K Khiệp	N/A	Montagnard Christian, Vietnamese People Love The Vietnamese Party	2010/12/11	N/A	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
57	K Theo	N/A	Montagnard Christian, Vietnamese People Love The Vietnamese Party	2010/12/10	N/A	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
58	Kpã Sinh	1959	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	8	Gia Lai prison camp - B20
59	Kpa Thom	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/25	87	N/A	N/A	Gia Lai, Chu Prong
60	Kpã Y Cồ	1980	Montagnard Christian, Vietnam Good News Mission (VGNM) church	2010/01/27	87	2010/11/15	4	Phú Yên provincial prison
61	Kpuih Bô	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	Gia Lai prison camp - B20
62	Kpuih Do	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/25	87	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
63	Kpuil Lẽ		Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/11/22	87	2012/06/06	8	Gia Lai prison camp - B20
64	Kpuil Mel		Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/11/22	87	2012/06/06	9	Gia Lai prison camp - B20
65	Ksor On	1977	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008	87	2009/01/06	7	Gia Lai prison camp - B20
66	Ksor Thúp	1952	Degar Montagnard Christians & FULRO	2004	87	2005/01/25	10	Gia Lai prison camp - B20
67	Ksor Vung	1969	Degar Montagnard Christians & FULRO	2004	87	2005/01/25	10	Gia Lai prison camp - B20
68	Ksor Y Dú	1963	Montagnard Christian, Vietnam Good News Mission (VGNM) church	2010/01/27	87	2010/11/15	6	Phú Yên provincial prison
69	Lâm Thị Loan	1957	Religious activist	N/A	245	2013/09/25	1	Sóc Trăng Vĩnh Châu prison

70	Lê Đức Động	1983	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	12	Phú Yên provincial prison
71	Lê Duy Lộc	1956	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	17	Phú Yên provincial prison
72	Lê Kim Hùng	1968	Government of Free Vietnam	1999/06/18	84 + 88	2001/05/16-29	20	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
73	Lê Phúc	1951	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/18	15	Phú Yên provincial prison
74	Lê Quốc Quân	1971	Human rights lawyer, Pro-democracy activist, Vietnam Solutions - Director	2007/03/19 2012/12/30	88 161	No trial 2013/10/02	4 months 2,5	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
75	Lê Thanh Tùng	1968	Freelance journalist, pro-democracy activist, Bloc 8406	2011/12/01	88	2012/08/10	4	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
76	Lê Thị Kim Thu	1968	Land rights activist, Bloc 8406	2012/07/06	85	2013/05/16	2	Đồng Nai provincial prison
77	Lê Trọng Cư	1966	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	12	Phú Yên provincial prison
78	Lê Văn Sơn	1938	Hoa Hao Buddhist activist	1982	79	N/A	Lifetime	Thanh Hóa, Thanh Cẩm prison camp - T5
79	Lê Văn Sơn (Paulus)	1985	Blogger, Catholic Youth activist. Redemptorist News Information Network	2011/08/03	79	2013/01/09	4	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
80	Lê Văn Tính	1940	Hoa Hao Buddhist activist, People's Action Party of Vietnam, member of former RVN National Assembly	1995/01/25	91	1999/09/8-10	10 20	Binh Duong, An Phước prison camp
81	Liêu Ny	1986	Khmer Krom monk	N/A	91	2013/09/27	4	Sóc Trăng provincial prison
82	Lô Thanh Thảo	1977	Pro-democracy activist, Distributing anti-government leaflets	2012/03/26	88	2013/01/06	3,5	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
83	Lư Văn Bảy	1952	Front of Vietnamese Inter-Religions, Cyber-dissident	1977 2011/03/26	Re-ed 88	2011/08/22	6 4	Kiên Giang, An Biên prison camp
84	Lương Nhật Quang	1987	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28	12	Phú Yên provincial prison
85	Lý A Dí	1980	Montagnard Christian, H'Mông	2012	79	2012/12/12	3	Lai Châu provincial prison
86	Lý Minh Hải	1978	Religious activist	N/A	245	2013/09/25	11	Vĩnh Châu Sóc Trăng
87	Lý Thị Danh	1970	Religious activist	N/A	245	2013/09/25	1	Vĩnh Châu Sóc Trăng
88	Lý Văn Dinh	1963	H'Mông, "Đương Văn Minh" religious community	2013/11/19	258	2014/03/20	15	Tuyên Quang provincial prison
89	Lý Văn Hầu	N/A	H'Mông, "Đương Văn Minh" religious community	2013/10/14	258	No trial yet	months	Tuyên Quang provincial prison
90	Mai Thị Dung	1969	Hoa Hao Buddhist activist, Hoa-Hao Buddhist women League - leader	2005/08/05	245 + 257	2005/09/19	11	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
91	Nay Krong	N/A	Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	9	Binh Duong, An Phước prison camp
92	Nay Toa	N/A	Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	8	Binh Duong, An Phước prison camp
93	Nay Y Nga	1979	Degar Montagnard Christians & FULRO	2011	87	2012/04/12	5	Phú Yên provincial prison

94	Ngô Hào	1948	Pro-democracy activist	2013/02/08	79	2013/09/11	15	Phu Yen provincial prison
95	Ngô Văn Khởi	N/A	Religious activist	2013/06/27	245	2013/10/23	7 months	Nghệ An provincial prison
96	Nguyễn Bích Thủy	1971	Land rights activist	2012	258	2012/03/14	3	Tây Ninh provincial prison
97	Nguyễn Công Chính	1969	Pastor, Lutheran church - head of Gia Lai	2011/04/28	87	2012/03/26	11	Bình Dương, An Phước prison camp
98	Nguyễn Đăng Minh Mẫn	1985	Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013/01/09	8	Nghệ An provincial prison
99	Nguyễn Đình	1968	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28	14	Phú Yên provincial prison
100	Nguyễn Đình Cương	1985	Blogger, Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013/01/09	4	Nghệ An provincial prison
101	Nguyễn Duy Hưng	1975	Leaking secrets	2012/09/07	263	N/A	N/A	Hà Nội jail
102	Nguyễn Hoàng Quốc Hùng	1981	Labour rights activist, United Workers-Farmers Organization (UWFO)	2010/02/24	89	2010/10/26	9	Trà Vinh provincial prison
103	Nguyễn Kim Nhân	1949	Land rights activist, hanging anti-China & anti-government banners	2011/06/07	88	2012/07/16	5,5	Bắc Giang provincial prison
104	Nguyễn Kỳ Lạc	1951	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/06	79	2013/01/28	16	Phú Yên provincial prison
105	Nguyễn Lộc Phước (aka Pe Vi Chet)	1981	Pro-democracy activist, Vietnamese People Love The Vietnamese Party	2010/11/20	N/A	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
106	Nguyễn Long Hội	1940	Pro-democracy activist	1997	79	1997	Lifetime	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
107	Nguyễn Ngọc Cương	1957	Land rights activist, distributing anti-government leaflets	2011/03/28	88	2011/10/21	7	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K1
108	Nguyễn Quốc Tuấn	1962	Pro-democracy activist, Head of Farmer association of Vinh Phu Ward	2012/20/07	88 + 230	N/A	N/A	Bình Dương provincial prison
109	Nguyễn Sĩ Bằng	N/A	Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties	1996/06/12	84	1996	Lifetime	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
110	Nguyễn Tấn Hồng	1968	rebelling to protest police who murder people	2009/09/17	245	2010/05/28	5,5	Gia Lai, An Khê
111	Nguyễn Thái Bình	1986	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28	12	Phú Yên provincial prison
112	Nguyễn Thanh Vân	1960	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/02/24	84 + 90	2001/05/16-29	18	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
113	Nguyễn Thị Ánh Nguyệt	1973	Land rights activist, Cần Thơ, H.Cờ Đỏ	2013/09/10	245	2014/01/21	3	Cần Thơ provincial prison
114	Nguyễn Thị Bích Trang	1977	Tan Tao Investment & Industrial holding company employee	2012/09/07	258	N/A	N/A	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
115	Nguyễn Thị Thúy Quỳnh	N/A	Hoa Hao Buddhist activist	2014/02/11	245	No trial yet		Đồng Tháp provincial prison
116	Nguyễn Thị Tuyền	1957	Land rights activist, Cần Thơ, H.Cờ Đỏ	2013/09/10	245	2014/01/21	2,5	Cần Thơ provincial prison
117	Nguyễn Tuấn Nam (aka Bảo Giang)	1936	Former officer of VPA, People's Action Party of Vietnam	1996/11/28	91	1999/09/8-10	20	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
118	Nguyễn Văn Bình		Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999	84	2001/05/16-29	16	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp

119	Nguyễn Văn Cảnh	N/A	Anti-government fled abroad	2005/09	91	N/A	13	Binh Duong An Phuoc provincial prison
120	Nguyễn Văn Cương	N/A	N/A	N/A	79	2013/01/09	4	N/A
121	Nguyễn Văn Duyệt	1980	Engineer, Catholic Youth activist. Redemptorist News Information Network	2011/08/07	79	2013 /01/09	6	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
122	Nguyễn Văn Hải (aka Điếu Cày)	1952	Blogger, Free Journalists Club founder	2008/04/20 2010/10/19	161 88	2008/09/10 2012/09/24	2,5 12	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
123	Nguyễn Văn Hữu	1957	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	N/A	143	2014/04/07	3	Phú Yên, Tuy Hòa
124	Nguyễn Văn Lía	1940	Hoa Hao Buddhist activist	2011/04/24	258	2011/12/13	5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
125	Nguyễn Văn Lý	1946	Catholic priest, Bloc 8406 & Vietnam Progressive Party founder	2007/02/18	87 + 89 87 + 269 88	1983/12 2001/10/19 2007/03/30	10 15 8	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
126	Nguyễn Văn Minh	N/A	Hoa Hao Buddhist activist	2014/02/11	245	No trial yet		Đồng Tháp provincial prison
127	Nguyễn Văn Oai	1980	Catholic Youth activist	2011/07/30	79	2013/01/09	3	Nghệ An provincial prison
128	Nguyễn Văn Phương	1965	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000	84 + 88	2001/05/16-29	17	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K1
129	Nguyễn Văn Răng	1951	Pro-democracy activist	2011/01/15	79	N/A	4,5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
130	Nguyễn Văn Tư (Tư Hồng)	1949	Land rights activist, Hoa Hao Buddhist activist	2012/06/28	258	2012/04/17	2,5	Cần Thơ provincial prison
131	Nguyễn Văn Tuấn	1957	Head of public relation department of the provincial People's Committee Ba Ria - Vung Tau	2012	258	2012/06/06	4	Vũng Tàu prison camp
132	Nguyễn Xuân Anh	1982	Martial arts master, Catholic Youth activist	2011/08/07	79	2013 /01/09	3	Nghệ An provincial prison
133	Nguyễn Xuân Nghĩa	1949	Pro-democracy activist, writer, Bloc 8406 - Executive Board member, hanging anti-China & anti-government banners	2008/09/10	88	2009/10/09	6	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
134	Nguyễn Xuân Nô	1945	Cao Dai follower, religious freedom activist	2005	91	2005/07/27	9	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
135	Nhi (Bá Tiêm)	1958	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/12/28	87	2009/09/08	10	Gia Lai
136	Noh	1959	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	12	Gia Lai
137	Nông Hùng Anh	1988	Christian Youth activist	2011/08/05	79	2013/01/09	5	Nghệ An provincial prison
138	Phạm Nguyễn Thanh Bình	1983	Blogger	2012	88	2013/04/17	3	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
139	Phạm Thị Phượng	1945	Former Officer of RVA, Viet-Thalander Vietnam Populist Party	2010/04/21	79	2011/09/21	11	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K4
140	Phạm Văn Thông	1962	Land rights activist, Viet Nam Reform Party, Cow Shed Mennonite home church member	2010/08/10	79	2011/05/30	7	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K1
141	Phạm Việt Đào	1952	Writer, Blogger	2013/06/13	258	2014/03/19	15	Hà Nội, Thanh Liệt prison months
142	Phạm Xuân Thân	1958	Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties	1996/06/12	84	1996	Lifetime	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2

143	Phan Ngọc Tuấn	1959	Lutheran church missionary, distributing anti-government leaflets	2011/08/10	88	2012/06/06	5	Ninh Thuận provincial prison
144	Phan Thanh Tường	1987	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	10	Phú Yên provincial prison
145	Phan Thành Ý	1948	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	14	Phú Yên provincial prison
146	Phan Văn Bàn	1940	Pro-democracy activist, distributing anti-government leaflets	1978	88	1985/11/26	Lifetime	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
147	Phan Văn Thu (Trần Công)	1948	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/05	79	2013/01/28	Lifetime	Bình Dương, An Phước prison camp
148	Phùng Lâm	1966	Pro-democracy activist, Democratic Party of Vietnam	2010/06/21	88	2011/01/18	7	Bình Phước provincial prison
149	Pinh	1967	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	9	Gia Lai
150	Rah Lan Blom	1976	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	Bình Dương, An Phước prison camp
151	Rah Lan Mlih	1966	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	Gia Lai prison camp - B20
152	Rmah Hlach (Rơ Mah Hlach)	1968	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/07/23	87	2010/01/14-15	12	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
153	Ro Cham Mangắk	N/A	Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	9	Bình Dương, An Phước prison camp
154	Ro Lah K'lan	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/08/25	87	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
155	Rơ Lan Jú (Ama Suit)	1968	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	9	Gia Lai prison camp - B20
156	Ro Mah Hit	N/A	Montagnard Christian	2010/08/25	87	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
157	Ro Mah Klit	1946	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	8	Gia Lai prison camp - B20
158	Rơ Mah Pôl	1953	Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2009/03/27	7	Gia Lai prison camp - B20
159	Rơ Mah Pró	1964	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	Gia Lai prison camp - B20
160	Rơ Mah Then	1985	Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2009/03/27	8	Gia Lai prison camp - B20
161	Rôh	1962	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	10	Gia Lai
162	Run	1971	Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà mòn)	2012/08/05	87	2013/11/18	9	Gia Lai provincial prison
163	Runh	1979	Montagnard Christian, religious freedom activist (H'mong, Hà mòn)	2012/08/05	87	2013/05/28	10	Gia Lai, Măng Yang prison camp
164	Siu Ben (Ama Yôn)	1975	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	12	Gia Lai prison camp - B20
165	Siu Brom	1967	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	10	Gia Lai prison camp - B20
166	Siu Glôl	1985	Montagnard (Jarai) Christian pastor in Chur Puh	2010/09/22	87	2010	8-10	Gia Lai prison camp - B20
167	Siu Hlom	1967	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	12	Gia Lai prison camp - B20
168	Siu Jă (Ama Hyen)	1972	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	7	Gia Lai prison camp - B20

169	Siu Kheh	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	Gia Lai prison camp - B20
170	Siu Koch	1985 Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/07/23	87	2010/01/14-15	10	Gia Lai prison camp - B20
171	Siu Lit	N/A Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	Gia Lai prison camp - B20
172	Siu Nheo	1955 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	10	Gia Lai prison camp - B20
173	Siu Thái (Ama Thung)	1978 Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/04/07	87	2011/12/19	10	Gia Lai prison camp - B20
174	Siu Wiu	1978 Degar Montagnard Christians & FULRO	2008	87	2009/01/06	10	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
175	Son Nguyễn Thanh Điền	1972 Government of Free Vietnam	2000/08/17	84	2001/05/16-29	16	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
176	Son Tâm	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999	84	2001/05/16-29	15	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
177	Tạ Khu	1947 Hội đồng công luật công án Bia Son, Religious activist	2012/02/06	79	2013/01/28	16	Phú Yên provincial prison
178	Tạ Phong Tần	1968 Blogger, former police officer, Free Journalists Club. Redemptorist News Information Network	2011/09/05	88	2012/09/24	10	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
179	Tăng Pho La	1976 Religious activist	N/A	245	2013/09/25	10	Vĩnh Châu Sóc Trăng prison months
180	Thạch Phum Rít	1989 Religious activist	N/A	91	2013/09/27	3	Vĩnh Châu Sóc Trăng prison
181	Thạch Thuol	1985 Khmer Krom monk	N/A	91	2013/09/27	6	Sóc Trăng provincial prison
182	Thái Văn Dung	1988 Engineer, Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/19	79	2013/01/09	5	Nghệ An provincial prison
183	Thào Quán Mua	H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2013/10/12	258	2014/03/27	1,5	Tuyên Quang provincial prison
184	Trà Quỳnh Tha	1978 Religious activist		275	2013/09/27	2	Sóc Trăng prison camp
185	Trần Anh Kim	1949 Former officer of VPA, Democratic Party of Vietnam	2009/07/07	79	2009/12/28	5,5	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
186	Trần Hoài Ân	1953 Hoa Hao Buddhist activist	2011/07/02	258	2011/12/13	3	An Giang, Bằng Lăng prison camp
187	Trần Hoàng Giang	1980 Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/02/27	84 + 88	2001/05/16-29	16	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K1
188	Trần Hữu Cảnh	1952 Cao Dai follower, religious freedom activist	2005	91	2005/07/27	13	Bình Dương, An Phước prison camp
189	Trần Hữu Đức	1988 Student, Catholic Youth activist	2011/08/02	88	2012/05/24	3,5	Nghệ An, Nghi Kim prison camp
190	Trần Huỳnh Duy Thức	1966 Pro-democracy activist, blogger, Chấn Sturdy group, owner of Internet company (OCI)	2009/05/24	79	2010/01/20	16	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K1
191	Trần Minh Nhật	1988 Student, Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/27	79	2013 /01/09	4	Sài gòn, Nguyễn Văn Cừ - B34 Detention Center
192	Trần Phi Dũng	1966 Hội đồng công luật công án Bia Son. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28	13	Phú Yên provincial prison
193	Trần Quân	1984 Hội đồng công luật công án Bia Son. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28	12	Phú Yên provincial prison

194	Trần Thị Huệ	N/A	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999/04/20	84 + 88	2001/05/16-29	18	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
195	Trần Thị Thúy	1971	Land rights activist, Vietnam Reform Party, Hoa Hao Buddhist	2010/08/10	79	2011/05/30	8	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K5
196	Trần Tư	1941	Former officer of RVA, Viet-American Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties	1993/03/28	79	1996	Lifetime	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
197	Trần Văn Thiệp	1963	Hoa Hao Buddhist activist	2007/08/04	245 + 257	N/A	10	Đồng Tháp, Láng Biên
198	Trần Vũ Anh Bình	1974	Musician, Patriotic Youth Group, Redemptorist News Information Network	2011/09/19	88	2012/10/30	6	Bình Dương, An Phước prison camp
199	Tráng A Chớ	1985	Montagnard Christian, H'Mông	2012	79	2012/12/12	7	Lai Châu provincial prison
200	Trương Duy Nhất	1964	Journalist, Blogger	2013/05/26	258	2014/03/04	2	Hà Nội, Thanh Liệt prison
201	Trương Văn Duy	1964	Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties	1996/06/12	84	1996	Lifetime	Bình Dương, An Phước prison camp, K2
202	Từ Thiện Lương	1950	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28	16	Phú Yên provincial prison
203	Văn Ngọc Hiếu	1963	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/02/27	84 + 90	2001/05/16-29	20	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
204	Võ Minh Trí (Việt Khang)	1978	Musician, Patriotic Youth Group	2011/12/23	88	2012/10/30	4	Nguyễn Văn Cừ - B34 Detention Center, Saigon
205	Võ Ngọc Cư	1951	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/06	79	2013/01/28	16	Phú Yên provincial prison
206	Võ Thành Lê	1955	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/05	79	2013/01/28	16	Phú Yên provincial prison
207	Võ Thị Thu Thủy	1962	Pro-democracy activist, Catholic activist Distributing anti-government leaflets	2011/03/10	88	2012/03/06	5	Quảng Bình, Đồng Hới prison camp
208	Võ Tiết	1952	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28	16	Phú Yên provincial prison
209	Võ Viết Diễm	1971	Pro-democracy activist, Vietnam Restoration Party	2012/04/03	79	2013/01/15	3	Tây Ninh provincial prison
210	Vừ A Sứ	1989	H'Mông, "Đương Văn Minh" religious community	2013/11/22	258	No trial yet		Tuyên Quang provincial prison
211	Vũ Đình Thụy	N/A	Former officer of RVA, poet, writing anti-communist poetry sent abroad	N/A	79	N/A	30	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
212	Vũ Quang Thuận	1966	Pro-democracy activist, businessman, Vietnam Progressive Democratic Movement	2011/02/02	91	No trial yet		Sài Gòn, Nguyễn Văn Cừ - B34 Detention Center (Ministry of Public Security)
213	Vương Tấn Sơn	1953	Hội đồng công luật công án Bia Sơn - director of Quỳnh Long, LLC	2012/02/10	79	2013/01/28	17	Phú Yên provincial prison
214	Y Ang Knul	1964	Degar Montagnard Christians & FULRO	2005/01/08	87	2005/11/16-17	11	Daklak provincial prison
215	Y Ben Niê	1971	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/10	87	2005/07/05	14	Daklak provincial prison
216	Y Bhem Hpor	1962	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/07/19	87	2005/07/05	10	Daklak provincial prison

217	Y Bông Ayun	N/A	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/10	87	2005/07/05	8-13	Daklak provincial prison
218	Y Chon Nie	N/A	Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	9	Binh Duong, An Phước prison camp
219	Y Dhiam	1966	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/15	87	2005/07/05	10	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
220	Y Gyin	1942	Montagnard Christian (H'mong, Hà mòn)	2012/12/19	87	2013/05/28	3	Gia Lai, Măng Yang prison camp
221	Y Hê ê ban	1946	Degar Montagnard Christians & FULRO	2003	87	2003/10/16	12	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
222	Y Jim Eban	1973	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/07/18	87	2005/07/05	13	Daklak provincial prison
223	Y Jon E-Nuoi	1976	Degar Montagnard Christians & FULRO	2003/01/29	87	2003/10/16	11	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
224	Y Jut E-Ban	1970	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/01/23	87	2005/07/05	11	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
225	Y Kur B.Đáp	1971	Degar Montagnard Christians & FULRO	2004/07/28	87	2005/11/16-17	17	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
226	Y Kur B.Ya	1956	Degar Montagnard Christians & FULRO	2002/12/19	87	2003/10/16	13	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
227	Y Nghenh (Ma Đem)	1974	Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2008/08/06	8	Daknong provincial prison
228	Y Nginh Nie	1974	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/23	87	2005/07/05	11	Binh Duong, An Phước prison camp
229	Y Ngun Knul	1968	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/29	87	2004/01	18	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
230	Y Pher H'Druê	1979	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/07/31	87	2005/07/05	12	Daklak provincial prison
231	Y Rit Nie Kdam	1972	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/10	87	2004/01	12	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
232	Y Ruih Êban	1960	Degar Montagnard Christians & FULRO	2005/02/19	87	2005/11/16-17	10	Daklak provincial prison
233	Y Thot	1962	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004	87	2004/01	10	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
234	Y Tlúp Adrong (aka Ama Joel)	1959	Montagnard Christian, religious freedom activist	2003/10/21	87	2004/08/11-12	12	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
235	Y Yăn Byă (aka Ama Nong)	1966	Montagnard Christian, religious freedom activist	2003/10/22	87	2004/08/11-12	11	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
236	Y Yem H Wing	N/A	Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	9	Binh Duong, An Phước prison camp
237	Yuh (Bă Nar)	1962	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/02/04	87	2009/09/08	8	Gia Lai prison camp - B20

PHỤ LỤC II

Danh Sách Tù Nhân Lương Tâm Bị Quản Chế

Cập Nhật 2014/04/16

SỐ TT	TÊN HỌ	NĂM SINH	LÝ LỊCH	NGÀY BỊ BẮT	BỊ KẾT TỘI (Điều của Bộ Hình Luật)**	NGÀY XỬ	ÁN (Năm tù)	NƠI GIAM
1	Chang A Dơ	1979	Ethnic Hmong Christian	2011/04	89	2012/03/13	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
2	Chu Mạnh Sơn	1989	Catholic Youth activist. Redemptorist News Information Network	2011/08/03	88	2012/05/24	2,5	Nghệ An, Nghi Kim prison camp
3	Cư A Báo	1976	Montagnard Christian	2011/04	89	2012/03/13	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
4	Đình Nhật Uy	1983	Blogger	2011/10/29	258	2013/06/05	3	Long An
5	Đoàn Văn Vệ	1974	Farmer, Land rights activist	2012/01/05	93	2013/04/05	2	Trần Phú Prison, Hải Phòng
7	Giàng A Si	1979	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2,5	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
7	H Thuỷ Ya	1962	Montagnard Christian, religious freedom activist	2008	87	2008	5	Hà Nam, Phủ Lý, Ba Sao prison camp
8	Hoàng Phong	1985	Catholic Youth activist	2011/12/29	88	2012/05/24	1,5	Nghệ An provincial prison
9	Huỳnh Anh Trí	1971	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999/12/29	84	2001/05/16-29	14	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K4
10	Huỳnh Anh Tú	1968	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999/12/29	84	2001/05/16-29	14	Bình Dương, An Phước prison camp
11	Huỳnh đức Minh	1958	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	N/A	143	2014/04/07	5	Phủ Yên, Tuy Hòa
12	Ksor Alik		Degar Montagnard Christians & FULRO	2005	87	2005/05/30	8	Gia Lai prison camp - B20
13	Ksor Senat		Undermining the unity policy		87		5	Daklak prison camp
14	Lâm Quang Hải	N/A	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000	79	2001/05/16-29	13	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
15	Lê Công Định (aka Nguyễn Kha)	1968	Human rights lawyer, Pro-democracy activist, Former vice president of the Ho Chi Minh City Bar Association 2005-2008	2009/06/13	79	2010/01/20	5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
16	Lê Nguyên Sang	1959	Pro-democracy activist, Medical doctor People's Democratic Party of Vietnam - leader	2006/08/14	88	2007/05/10	5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
17	Lê Thân		Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/03	84	2001/05/16-29	13	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp

18	Lê Thăng Long	1967	Pro-democracy activist, Blogger, businessman, Chân Sturdy group. VN Progressive Democratic Movement,	2009/06/04	79	2010/01/20	5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
19	Lê Thị Công Nhân	1979	Human rights lawyer, Pro-democracy activist, Vietnam Progressive Party spokesperson, Bloc 8406, Vietnam Human Rights Committee	2007/03/06	88	2007/05/11	4	Thanh Hóa, Yên Định - B11 Detention Center (Ministry of Public Security)
20	Lê Văn Sóc	1956	Hoa Hao Buddhist activist	2006/11/04	245 + 257	2007/05/03	6,5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
21	Mùa A Thắng	1980	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2012/04	89	2012/03/13	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
22	Ngô Quỳnh	1984	Pro-democracy activist, student, Bloc 8406. Hanging anti-China & anti-government banners	2008/10/01	88	2009/10/09	3	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center (Ministry of Public Security)
23	Nguyễn Bá Đăng	1965	Former officer of VPA, People's Democratic Party of Vietnam, Bloc 8406	2010/01/22	88	2011/01/22	3	Nghệ An, Thanh Chương prison camp, section 6
24	Nguyễn Bình Thành	1955	Pro-democracy activist, Electrician, Vietnam Progressive Party, Bloc 8406	2007/02/17	88	2007/03/30	5	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
25	Nguyễn Chí Thành	1973	Land rights activist, Vietnam Reform Party, Cow Shed Mennonite home church member	2010	79	2011/05/30	2	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
26	Nguyễn Đan Quế	1942	Pro-democracy activist, Medical doctor, Nonviolent Movement for Human Rights in Vietnam, founder	1978 1991 2003	79		10 20 2,5	Released in a government amnesty in 1998 Released in 2005. Under house arrest without charge since then
27	Nguyễn Đăng Vĩnh Phúc	1980	Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013/01/09	3	Nghệ An provincial prison
28	Nguyễn Hoàng Sơn	1960	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000	84	2001/05/16-29	13	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K1
29	Nguyễn Hữu Cầu	1947	Former officer of RVA, Front of unified national liberation forces in Vietnam	1983/10/09	87	1983/05/19-23	Death	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K3
30	Nguyễn Mạnh Sơn	1943	Retired cadre, Hanging anti-China & anti-government banners	2008/05/08	88	2009/10/09	3,5	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
31	Nguyễn Ngọc Phương	1977	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000	84	2001/05/16-29	13	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
32	Nguyễn Ngọc Tương Thi	1986	Land rights activist, distributing anti-government leaflets	2011/04/02	88	2011/10/21	2	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K1

33	Nguyễn Phong	1975	Pro-democracy activist, Technician, Vietnam Progressive Party, leader, Bloc 8406	2007/02/17	88	2007/03/30	6	Thanh Hóa, Yên Định - B11 Detention Center (Ministry of Public Security)
34	Nguyễn Phuong Uyên	1992	Distributing anti-government leaflets	2011/10/14	88	2013/05/16	3	Long An
35	Nguyễn Thành Tâm	1953	Land rights activist, Vietnam Reform Party, Cow Shed Mennonite home church	2010/07/18	79	2011/05/30	2	Ben Tre provincial jail
36	Nguyễn Thị Thương	1970	Land rights activist		257	2013/04/05	15 months	Converted to probation status
37	Nguyễn Tiến Trung	1983	Pro-democracy activist, Engineer Democratic Party of Vietnam	2009/07/07	79	2010/01/20	7	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
38	Nguyễn Trung Tôn	1972	Pastor, Full Gospel Church. Block 8406	2011/11/15	88	2011/12/29	2	Nghệ An, Nghi Kim prison camp
39	Nguyễn Văn Chung	1952	Former officer of RVA, FULRO	1995/11/17	83 + 90	1996/06/13	20	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
40	Nguyễn Văn Đài	1969	Human rights lawyer, Pro-democracy activist, Vietnam Human Rights Committee, founding chairman	2007/03/06	88	2007/05/11	5	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
41	Nguyễn Văn Ngọc	1959	Pro-democracy activist, Engineer, Patriotic Vietnamese Group	2007/03/01	258	2007/12/11	4	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
42	Nguyễn Văn Thanh	1984	Pro-democracy activist, Distributing anti-government leaflets	2011/03/10	88	2012/03/06	3	Quảng Bình, Đồng Hới prison camp
43	Nguyễn Văn Tính	1942	Freelance journalist, Staff writer for the dissident newsletter To Quoc	2008/09/24	88	2009/10/09	3,5	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
44	Nguyễn Văn Túc	1964	Land rights activist, Bloc 8406, Hanging anti-China & anti-government banners	2008/09/10	88	2009/10/09	4	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
45	Phạm Anh Tuấn		Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999	84	2001/05/16-29	13	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
46	Phạm Bá Hải	1968	Pro-democracy activist, Bach Dang Giang group leader, Bloc 8406	2006/09/07	88	008/04/25	5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
47	Phạm Minh Hoàng	1955	Pro-democracy activist, Vietnamese French, Professor, Vietnam Reform Party Saigon Polytechnic University	2010/08/13	79	2011/08/10	3	Sài gòn, Nguyễn Văn Cừ - B34 Detention Center (Ministry of Public Security)
48	Phạm Ngọc Hoa	1954	Land rights activist, Vietnam Reform Party, Cow Shed Mennonite home church	2010/08/10	79	2011/05/30	2	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
49	Phạm Thanh Nghiên	1977	Labour rights activist, Bloc 8406	2008/09/18	88	2010/01/29	4	Thanh Hóa, Yên Định - B11 Detention Center

50	Phạm Thị Báu	1982	Land rights activist		257	2013/04/05	18 months	Converted to probation status
51	Phạm Văn Phong	N/A	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	N/A	143	2014/04/07	2	Phú Yên, Tuy Hòa
52	Phạm Văn Trội	1972	Human rights activist, Vietnam Human Rights Committee, Bloc 8406	2008/09/10	88	2009/10/08	4	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
53	Phan Thanh Hải (aka AnhBaSG)	1969	Blogger, attorney, Free Journalists Club	201/10/18	88	2012/09/24	5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
54	Phan Văn Lợi	1951	Catholic priest, Bloc 8406 executive board member. "Freedom of expression" bi-weekly magazine editor in chief	1981/10/29	89	1982/11/20	7	Huế
55	Phùng Quang Quyền	1956	Land rights activist, Vietnam Populist Party	2006/11/15 2009/08/31	258 91	2007/12/10 2010/04/20	1,5 4	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp, K2
56	Rah Lan Dang	1979	Montagnard Christian, religious freedom activist	2003	87	N/A	10	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
57	Thào A Khay	1986	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
58	Thào A Lôu	1978	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
59	Thích Quảng Độ (aka Đặng Phúc Tuệ)	1928	Patriarch of the Unified Buddhist Church of Vietnam	1995/08	258	1978/08/12 1995/08/15	5	Thanh Minh Zen Monastery.
60	Tô Văn Hồng	1950	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/02/27	84	2001/05/16-29	13	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
61	Trần Đức Thạch	1952	Poet, Pro-democracy activist, Bloc 8406 . Land rights activist	2008/09/10	88	2009/10/08	3	Hà Nội, Cầu Diễn, Hỏa Lò prison camp
62	Trần Văn Thiêng	1936	Pro-democracy activist, Catholic activist, Former Lieutenant of Republic of Vietnam's Special Police	1991/02/14	79	unknown	20	Đồng Tháp, Láng Biên
63	Trương Minh Đức	1960	Freelance journalist, Vietnam Populist Party, Bloc 8406	2007/05/05	258	2008/03/28	5	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
64	Trương Minh Nguyệt	1946	Pro-democracy activist, professor, Vietnamese Political Prisoner Friendship Association	1981 2007/06/04	79 258	unknown 2007/12/11	15 4	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
65	Trương Thị Tám	1963	Land rights activist, Vietnam Populist Party	2009/08/31	91	2010/04/20	3	Lâm Đồng
66	Trương Văn Kim	1951	Land rights activist, Vietnam Populist Party	2009/08/26	91	2010/04/20	3	Lâm Đồng
67	Vàng A Giảng	1980	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2,5	Điện Biên, Mường Nhé prison camp

68	Vàng Seo Phừ	1978	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
69	Vi Đức Hồi	1956	Pro-democracy activist, blogger, Bloc 8406, Former director of CPV school in Hữu Lũng, Lạng Sơn	2010/10/27	88	2011/01/28	6	Lạng Sơn, Yên Trạch prison camp
70	Võ Văn Phụng	1950	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	N/A	143	2014/04/07	5	Phú Yên, Tuy Hòa
71	Võ Văn Thanh Liêm	1940	Hoa Hao Buddhist leader, Head of Quang Minh Tự temple in An Giang	2005/08/05	245 + 2572	2005/09/19	7	Dong Nai, Xuan Loc, Z30A prison camp
72	Vũ Văn Hùng	1966	Pro-democracy activist, blogger, Teacher, Bloc 8406	2008/09/18	88	2009/10/07	3	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt – B14 Detention Center
73	Y Blik Ksor		Propaganda against the state		88		4	Daklak
74	Y Bri E-Nuol	1958	Degar Montagnard Christians & FULRO	2003/01/27	87	2003/10/16	10	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
75	Y Đhăm Êban	1961	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/15	88	2005/07/05	9	
76	Y Don B.Ya	1971	Montagnard Christian, religious freedom activist	2003	87	2003/01	10	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
77	Y Hai Knul		Propaganda against the state		88		4	Daklak
78	Y Hoang BKrôn	1973	Montagnard Christian, religious freedom activist	2003/10/17	87	N/A	10	
79	Y Kim Euôl		Propaganda against the state		88		4	Daklak
80	Y Krôi B' Krông		Propaganda against the state		88		4	Daklak
81	Y Lia Niê		Propaganda against the state		88		4	Daklak
82	Y Mun Niê H' Rah		Propaganda against the state		88		5	Daklak
83	Y Phu Ksor	1980	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/07/06	88		9	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
84	Y Sa Muel Mlô	1971	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/08/07	87	2005/07/05	9	Daklak provincial prison
85	Y Tuân H'đok	1967	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/10/31	87	2005/07/05	8	Daklak provincial prison
86	Y Wô Niê	1970	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/08/10	87	2005/07/05	9	Daklak provincial prison
87	Y Yoan Hmôk	1981	Degar Montagnard Christians & FULRO	2004/07/28	87	2005/11/16-17	9	Daklak provincial prison

* Danh sách này chỉ bao gồm một phần nhỏ số tù nhân lương tâm hiện bị giam cầm tại Việt Nam. Một số lớn bị giam cầm mà không được xét xử công khai, đặc biệt là đồng bào các sắc tộc thiểu số và tín đồ của các giáo hội không được chính quyền thừa nhận ở Cao Nguyên Trung Phần.

**Những điều khoản trong Bộ luật Hình sự dùng để kết án những người hoạt động nhân quyền:

79: Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân

83: Tội hoạt động phi

84: Tội khủng bố

87: Tội phá hoại chính sách đoàn kết

88: Tội tuyên truyền chống Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam

89: Tội phá rối an ninh

90: Tội chống phá trại giam

91: Tội trốn đi nước ngoài hoặc trốn ở lại nước ngoài nhằm chống chính quyền nhân dân

93: Tội giết người

121: Tội làm nhục người khác

143: Tội hủy hoại hoặc cố ý làm hư hỏng tài sản

161: Tội trốn thuế

226: Tội sử dụng trái phép thông tin trên mạng và trong máy tính

245: Tội gây rối trật tự công cộng

257: Tội chống người thi hành công vụ

258: Tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân

275: Tội tổ chức, cưỡng ép người khác trốn đi nước ngoài hoặc ở lại nước ngoài trái phép

290: Tội làm môi giới hối lộ

Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam được thành lập vào năm 1997, quy tụ một số cá nhân và đoàn thể dẫn thân trong lãnh vực tranh đấu và bảo vệ nhân quyền và tự do mà mọi người dân Việt Nam đều có quyền hưởng như đã được quy định trong Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và các văn kiện quốc tế nhân quyền khác.

LIÊN LẠC

Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam
8971 Colchester Ave, Westminster, CA 92683
Tel.: (714) 657-9488
<http://www.vietnamhumanrights.net/>
Email: vnhrnet@vietnamhumanrights.net